

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 25. OKTOBRA 1984

ŠTEVILKA: 42-43 • XXXIII

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarnja začel izhajati 25. januarja 1937. Železarnja izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajst-dnevnik in od 1. januarja 1982 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik: Joža Vanič. Naslov: Uredništvo Železarnja, SZ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometa davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

PREDLOG POSLOVNE POLITIKE ZA LETO 1985

Na današnji seji delavskega sveta Železarne bodo delegati obravnavali predlog poslovne politike Železarne v letu 1985, to je v zadnjem letu sedanjega srednjeročnega programa, ki jo predlaga poslovodni odbor Železarne v naslednjem besedilu:

Izhajajoč iz skupnih ciljev in nalog, opredeljenih v srednjeročnem planu Železarne Jesenice za obdobje 1981-1985 ter ob upoštevanju za vse obvezujoče ukrepe za odpravo motenj v poslovanju ter ocene možnosti razvoja Železarne v letu 1985 se s po-

slovno politiko Železarne Jesenice za leto 1985 opredeljujejo ključni cilji našega poslovanja in obenem postavljajo temelji politike in ukrepov za uresničitev teh ciljev. Naloga je težko uresničljiva zaradi precej nejasno opredeljene gospodarske poli-

tike v prihodnjem letu in zaradi še neizdelanih resolucij in spremljajočih dokumentov. Osnovne usmeritve iz preteklega obdobja pa bodo ostale tudi naprej: zadržanje proizvodnje na sedanji ravni ali celo manjše povečanje in zaostajanje vseh vrst porabe.

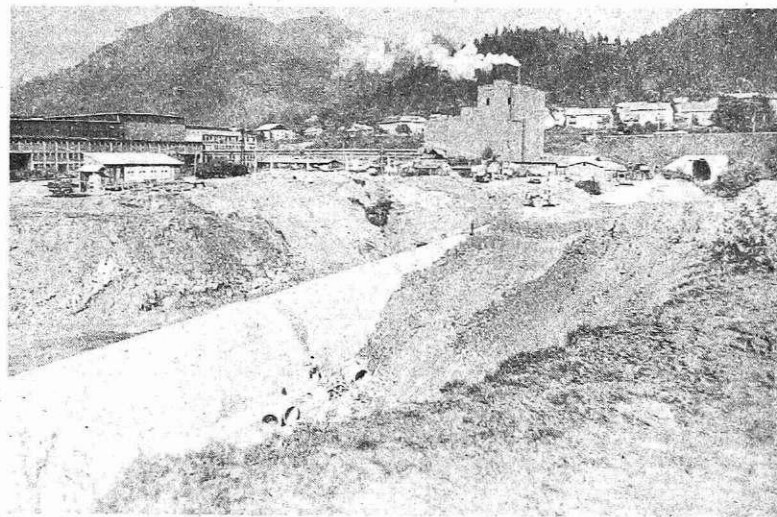
Ključni cilji po posameznih področjih:

PROIZVODNO TEHNOLOŠKO PODROČJE

Za leto 1985 načrtujemo nespremenjen fizični obseg proizvodnje ob izboljšanju kvalitete naših izdelkov. Da bi to lahko dosegli, bodo naši napori usmerjeni na naslednje naloge:

- izdelati 180.000 ton grodlja, kar bi moralo zadoščati za izdelavo 490.000 ton lastnega jekla, od tega

(Nadaljevanje na 7. strani)

Povezava med valjarnami na Beli in bodočo jeklaro 2 (foto I. Kučina)

POT DO BOLJŠEGA DELA, VEČJE DELOVNE IN TEHNOLOŠKE DISCIPLINE IN ODGOVORNOSTI

Ravenski železarji so pretekli teden prek malih zaslonov slovenski javnosti razgrnili svoje ukrepe za doseganje boljših in kvalitetnejših delovnih rezultatov, ki hkrati pomenijo tudi spopad s slabim delom, nedelom in neodgovornostjo. Kot osnovo za mesečno stimulacijo so postavili doseganje planiranih izvoznih obveznosti in fakturirane realizacije glede na plan ob doslednem upoštevanju sistema oziroma meril osebnega prispevka delavca, ki ga merijo s količino in kvaliteto opravljenega dela in gospodarnostjo, ki zajema varčevanje z materiali in energijo, ravnanje z delovnimi napravami in podobno. S tem so hoteli odločno presekati gordijski voz, ki so ga dotlej razvozlačali bolj z ugotovitvami, opozarjanji in pozivi.

Tako kot ravenske železarje so tudi nas v naši železarni najbrž še bolj zapleteni problemi kot v Ravnah, ki se povrh vsega prepletajo še s poslovno izgubo, pripeljali do odločitve, da smo si kot stimulacijski cilj postavili doseganje programirane vrednosti prodaje oziroma zunanje realizacije, ki je za zadnje tromesečje predvidena v višini 10.800 milij. dinarjev ali mesečno 3.600 milij. dinarjev. Sicer smo v izhodiščih za stimulacijo med drugim opredelili, da »višina stimulacije za delavca mora biti odvisna od prispevka delavca k skupnim rezultatom v tekočem mesecu«, kar pa je le prazna beseda, saj nimamo izdelanih meril za merjenje osebnega prispevka delavca glede na količino in kvaliteto opravljenega dela in gospodarnost. Tako bodo kljub temu, da bo doseganje mesečne planirane realizacije stimulirano v višini 15 % mesečnega osebnega dohodka, večji delovni prispevek k skupnim rezultatom dajali tisti, ki so ga že doslej, ostala manjšina slabih in lenobnih delavcev pa bo glede na uveljavljen sistem nagrajevanja na njihov račun prejela doseženo stimulacijo.

Seveda s tem ne napadamo za vsakega delavca razumljivo postavljene skupne cilje do konca letošnjega leta, od katerih doseganja bo odvisna višina naših osebnih dohodkov. Sprašujemo se le, kako naprej, glede na to, da smo s stalno prilagodljivimi premijskimi sistemi in večkrat menjanimi skupnimi cilji za stimuliranje boljšega dela naredili pravo zmedo v sistemu nagrajevanja oziroma delitvi osebnega dohodka. Ker so premije in različni stimulativni sistemi v glavnem poudarjali doseženo količino, smo s tem delali levo uslugo lastni poslovni politiki, da se bomo usmerjali v tiste veje predelave, ki so z dohodkovnega vidika najbolj zanimive, oziroma v izdelke, ki jih zahtevajo naši kupci in so ekonomsko upravičljivi. Ta »količinska miselnost« se prav gotovo kaže tudi v naraščanju zalog v nekaterih temeljnih organizacijah, pa tudi v večkratni predelavi slabšega ali izven programskega vložnega materiala, da bi dosegli planirano količino in s tem osnovo za premijo, čeprav nam potem ta predelani material obleži v skladišču in čaka na slučajnega kupca, medtem ko kupcem ne moremo pravočasno postreči z zahtevano kvaliteto. Seveda se te kvalitativne zahteve kupcev velikokrat povezujejo tudi s kvaliteto jekla, ki jo izdelamo v Jeklarni, ki pa je močno odvisna od kvalitete surovin, ki prav ta čas niso najboljše, razen tega pa jih tudi manjka.

Naša poslovna orientacija, da se bomo usmerjali v tiste veje predelave, ki so z dohodkovnega vidika najbolj zanimive, zahteva temeljite spremembe v našem sistemu nagrajevanja in stimuliranja nadpovprečnih rezultatov, kajti taka poslovna orientacija zahteva tudi hitreje in dinamičnejše prilagajanje naših proizvodnih programov zahtevam tržišča, kar pa bo velikokrat šlo na račun količine.

Čeprav smo v predlogu poslovne usmeritve v letu 1985 zapisali, da bomo sistem nagrajevanja dograjevali zlasti s povečevanjem vpliva kvalitete dela na višino osebnega dohodka, bomo s tem seveda spet le nekako pokrpal dotedanji sistem, kajti še vedno ne bomo imeli v celoti obdelanih vseh osnov za prisvajanje osebnega dohodka v okviru dohodkovnih odnosov, kajti manjkali nam bo še vedno osnovni del, to je merila za merjenje osebnega prispevka delavca k doseženi kvaliteti, količini in gospodarnosti, kar pa je edina pot do boljšega dela, večje delovne in tehnološke discipline in odgovornosti. Za celovit pristop k obdelavi in uvajanju osnov za prisvajanje osebnega dohodka pa nam seveda manjka tudi razvid del in opravil, ki jih opravljajo delavci, ki združujejo svoje delo v temeljnih organizacijah združenega dela oziroma v delovnih skupnostih. Resnici na ljubo moramo povedati, da se je na razvidu del in nalog veliko delalo, da nas je to tudi veliko veljalo, denarja in časa, žal pa brez odgovornosti in zato niti ne vemo, do kam smo prišli, oziroma kje smo.

Ob vseh teh neresenih vprašanjih in nakopičenih težavah, ki so bolj ali manj prisotne v vseh delovnih organizacijah SOZD Slovenske železarnice in ki jih vsaka od njih rešuje po svoje, bolj ali manj uspešno, se seveda postavljajo tudi vprašanja, zakaj se reševanja teh vprašanj ne lotimo skupaj na nivoju SOZD Slovenske železarnice, še posebno, ker je lanskoletna junjska prva problemska konferenca komunistov SOZD Slovenske železarnice v svojih stališčih in usmeritvah med drugim opredelila tudi naslednje:

»Uveljavljanje in uresničevanje načela nagrajevanja po delu in rezultatih dela, oziroma enoten sistem oblikovanja in delitve sredstev za osebne dohodke v SOZD terjajo, da delavci OZD sprejmejo in uveljavijo enotne osnove in merila sistema oblikovanja in razporejanja dohodka in čistega dohodka. Komunisti se bomo zavzeli, da se pripravi predlog samoupravnega sporazuma o enotnih merilih in kriterijih za oblikovanje in razporejanje dohodka in čistega dohodka.

ROK: konec leta 1983. NOSILEC: komisija za uresničevanje zakona o združenem delu, strokovni timi, delavski svet SOZD Slovenske železarnice.

Ob vsem tem se lahko, ne da bi zmanjševali zakonsko odgovornost za uresničevanje dohodkovnih odnosov znotraj delovnih organizacij SOZD Slovenske železarnice, vprašamo, kaj je z odgovornostjo komunistov v organih in službah, ki jih je za to nalogo zadolžila programska konferenca in ne nazadnje, kaj je z odgovornostjo osnovnih organizacij zveze komunistov v delovnih organizacijah in skupnih službah SOZD Slovenske železarnice, kajti še več stališč in usmeritev čaka na rešitev, čeprav so roki že pretekli. To je seveda že drugo vprašanje, ki pa ima vendarle veliko skupnega z obravnavano problematiko in hkrati kaže, da smo še precej zaprti znotraj delovnih organizacij.

Ko smo pred sprejetjem poslovne usmeritve za prihodnje in naslednja leta, moramo izhajati iz spoznanja, da bomo to trajno in dolgoročno dosegali le, če bomo celovito obdelali in uvedli osnove za prisvajanje osebnega dohodka, to pa pomeni demokratično določiti razmerje med dohodkom in sredstvi za osebne dohodke, sprejeti razvid del in opravil in opredeliti osnove in merila za določanje in merjenje delavčevega delovnega prispevka.

PODPISANA POGODBA Z RUDIS TRBOVLJE ZA DOBAVO IN MONTAŽO DOMAČE OPREME ZA JEKLARNO 2

Ob prisotnosti številnih izvajalcev del in predsednikov občinskih skupščin pobratenih občin Trbovlje in Jesenice Franceta Permeta in Franca Breliha sta v četrtek, 18. oktobra, predsednik poslovodnega odbora naše železarnice Boris Bregant in predsednik poslovne skupnosti RUDIS Trbovlje Boris Malovrh podpisala pogodbo za dobavo in montažo domače opreme za jeklaro 2, s katere izgradnjo smo začeli 8. oktobra.

Po podpisu pogodbe z MANNE-SMAN DEMAG HÜTTENTECH-BUK iz Zveze republik Nemčije za dobavo uvozne opreme in storitev ter pogodbe z GIP GRADIS za izvedbo gradbenih del, se je s podpisom

pogodbe z RUDISOM zaključila obsežna in odgovorna aktivnost komisije za izvedbo natečaja in projektnega sveta za izgradnjo jeklarne 2. Med mnogimi aktivnostmi, ki so bile potrebne za pričetek gradnje, je bila

tudi izbira domačih projektantov, dobaviteljev opreme in izvajalcev gradbenih in montažnih del. Kakor je ob podpisu dejal predsednik poslovodnega odbora Železarnice Boris Bregant, so bili prijetno presenečeni nad številom ponudb za opremo in izvedbo del, saj se je na vse razpisane pozicije, razen za eno, prijavilo po več kandidatov, ki so bili tudi v večini primerov sposobni izvesti razpisane naloge. Prav zato so bile potrebne številne analize in preverjanja, da bo projekt dejansko do konca februarja 1987 dograjen, oziroma da bi dobili izvajalce, ki so pripravljeni dati temu projektu prednost.

Pričetek izbire domačih izvajalcev del in dobaviteljev opreme je bil z objavo natečaja o sposobnosti in oddaji del za gradnjo jeklarne 2 v Uradnem listu SR Slovenije števil 38 dne 8. decembra 1983. Vse dobave in storitve so bile zajete v dvajsetih pozicijah. Komisija za izvedbo natečaja je prejela prijave 27 organizacij združenega dela iz SR Slovenije, SR Hrvaške, SR Bosne in Hercegovine, SR Makedonije in SR Srbije.

Na osnovi razpisanih kriterijev je komisija priznala sposobnost 25 organizacijam, izbranim organizacijam pa je bilo danih 107 zahtevkov za ponudbo za različne razpisane pozicije. Komisija je pregledala in ocenila v roku prispelih ponudb in izdelala ožji izbor z upoštevanjem vseh tehničnih, komercialnih in finančnih pogojev in na osnovi tega je projektni svet potrdil izbor.

(Nadaljevanje na 2. strani)

POSLOVNI REZULTAT ŽELEZARNE V DEVETIH MESECIH

V gospodarskem načrtu Železarne smo za devet mesecev 1984. leta načrtovali, da bomo realizirali 35.419 milijonov dinarjev celotnega prihodka, in sicer s prodajo 282.960 ton naših osnovnih izdelkov, s prodajo stranskih izdelkov, opravljanjem storitev prevajanja in interno realizacijo.

Načrtovano prodajo izdelkov osnovne dejavnosti smo uresnili 95 % in iztržili 22.900 milijonov dinarjev. Zaostanek za planiranim iztržkom iz tega naslova znaša 13 %. Vzrok je v 5 % slabšem asortimentu prodanih izdelkov in nižji količini prodaje, kot smo planirali. Če bi vse izdelke prodali na domačem trgu, bi poprečna

prodajna cena zaostala za planirano za 5 %. V devetih mesecih smo na tuji trg prodali 52.110 ton naših izdelkov. Dosežena cena na tujem trgu je precej nižja od domače, kar nam je prineslo za 825 milijonov dinarjev nižjo realizacijo in je tako prodajna cena zaostala za planirano (Nadaljevanje na 3. strani)

V TOZD PLAVŽ KRITIČNO PRIMANJKUJE KVALITETNE RUDE

V zadnjem času imajo v temeljni organizaciji Plavž velike težave z rudo, imenovano siderit, ki jo dobivamo iz Ljubije. Ruda je zelo revna, zato je proizvodnja plavžev manjša, to pa zopet vpliva na manjšo količino grodlja za jeklarske peči. O tem problemu je razpravljal tudi odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarnice, mi pa smo se pogovarjali z vodjo temeljne organizacije Plavž, Ladom Šketa.

»Siderit je revna karbonatna ruda, ki jo moramo predhodno pražiti, da jo potem lahko uporabimo v tehnološki pridobivanja grodlja,« je dejal naš sogovornik. »Ruda poprečno vsebuje le 37 odstotkov železa. Poleg tega dobivamo rudo v granulaciji, ki nam ne odgovarja; v rudniku Ljubija

namreč naprave za pripravo te rude niso kompletirane, zato njihova ruda za izdelavo aglomerata in proizvodnjo v plavžih ni najbolj primerna.

Zaradi uporabe sideritne rude so rezultati dela plavžev — brez krivde delavcev in ob težjem delu — bistveno slabši. (Nadaljevanje na 2. strani)

OKROGLA MIZA: PRODAJA IZDELKOV OKROGLEGA PROGRAMA

Načrtujemo, da bomo v zadnjih treh mesecih letošnjega leta za svoje izdelke dosegli načrtovano vrednost prodaje v znesku 10.800 milijonov dinarjev. Zanimalo nas je, ali sta proizvodnja in prodaja sposobni te načrte uresničiti. V Železarni ob najrazličnejših priložnostih slišimo kritike na račun slabe organiziranosti prodaje naših izdelkov, pa tudi na račun prepočasnega prilagajanja proizvodnje tržišču. Zato smo se na uredništvu Železarnja odločili, da se o teh problemih pogovorimo s strokovnimi delavci komercialnega sektorja in vodji temeljnih organizacij končnih izdelkov okroglega programa.

Našemu vabilu na razgovor za okroglo mizo so se v četrtek, 18. oktobra, odzvali: Drago FINŽGAR, vodja TOZD Valjarna žice in profilov, Sašo PIBER, namestnik vodja TOZD Žičarna, Srečo MEŽNAR, vodja TOZD Jeklovlek, Janez BEGEŠ, vodja TOZD Elektrode, Leon MESARIČ, vodja TOZD Želblarna, Ernest PUŠNIK, vodja komercialnega sektorja, Milan DORNIK, vodja oddelka prodaje II, Jernej HOČE-

VAR, vodja prodaje, Avgust KARBA, vodja oddelka operativnega planiranja proizvodnje in Janez KOMEL, vodja marketinga.

V razgovoru smo skušali razjasniti naslednje probleme:

— Domači in tuji trg sta vedno bolj zahtevna glede kvalitete in asortimenta izdelkov. Ali smo se v Železarni že usmerili na izdelke, ki so

(Nadaljevanje na 6)

ODPREMA PO TREH TEDNIH PO PROGRAMU

Po podatkih statistične službe na sektorju za ekonomiko smo do 22. oktobra izdelali 84.765,2 tone skupne proizvodnje, kar je 91,2 % družbenega plana in 100,7 % znižane operativnega programa. Če bo dnevna proizvodnja tudi v zadnjem tednu meseca dosegala plan, bo mesečni plan po dolgem času spet 100 % izpolnjen.

V TOZD Plavž so izdelali 9.150 ton grodlja in s tem izpolnili družbeni plan 80,6 % ter znižani operativni program 99,2 %.

V TOZD Jeklaro so kljub težavam z vložkom presegli družbeni plan in operativni program za 5,5 %. Do 22. oktobra so vili 30.957 ton jekla.

Odpremljenih je bilo 23.289 ton gotovih izdelkov in storitev, kar je 99,8 % operativnega programa. Pri odpremi imajo še vedno težave TOZD Valjarna bluming-štel, Valjarna žice in profilov in Želblarna, ki ne dosegajo planirane količine odpreme.

PROBLEM DRUŽBENE PREHRANE

O prehrani naših delavcev in o njihovih zahtevah smo v Železarni že velikokrat pisali, vendar se še vedno pojavljajo pripombe, da topli obroki niso kvalitetni in da jih prehitro zmanjka ter da je ponudba hladnih obrokov premajhna. Zato smo želeli izvedeti, kakšne težave ima temeljna organizacija Družbena prehrana, ko poskuša zadovoljiti različne potrebe in interese delavcev naše železarnice. Pogovarjali smo se z vodjo temeljne organizacije Romano Bradič in njegovo računovodkinjo Vanjo Simeonov.

»Pri zagotavljanju zadostnega števila toplih obrokov imamo vedno težave, ker nimamo podatkov o tem, koliko obrokov moramo pripraviti za naslednji dan,« je pojasnila Romana Bradič. »Število obrokov naročamo po izkušnjah kantinerk, kar pa ni vedno najbolj zanesljivo. Predvsem imamo težave z zagotavljanjem toplega obroka na nočni dnini, ker ne vemo, koliko ljudi bo delalo ponoči. V takih primerih smo vedno v dilemi, kaj naj storimo: ali naj naročimo deset porcij več in tvegamo, da jih bomo devet vrgli stran, ker jih nihče ne bo pojedel, ali pa naj delavcem zagotovimo drugačno toplo hrano in dovolj hladnih obrokov.

Da problem ni tako enostaven, kot nekateri mislijo, naj pokaže naslednji primer. V enem mesecu smo zaradi reklamacij in ker jih nismo prodali, odpisali 270 toplih obrokov, 62 zaradi naše krivde (preveč masčobe, pregosta hrana, smeti), ostali pa so ostali neprodani. Teh 270 odpisanih obrokov za nas predstavlja 16.200 dinarjev čiste izgube, ki jo težko nadoknadimo.

Da bi lažje in bolje organizirali družbeno prehrano v naši železarni, smo si ogledali organizacijo prehrane v drugih delovnih organizacijah, tako tudi v Litostroju, in ugotovili, da tam nimajo težav predvsem zato, ker imajo na izbiro samo dva obroka po sistemu bon-malica. Pri nas pa je izbira precej večja, delavci pa imajo možnost kupovati za bone tudi delicatno hrano, česar druge tudi ni.

Veliko kvalitetnih in različnih toplih obrokov je zelo težko zagotoviti tudi zato, ker je bila kuhinja narejena za potrebe dijaškega doma ŽIC in v njej lahko skuhamo 2300 do 2400 toplih obrokov. Čeprav je kuhinja dokaj sodobno urejena, so kapacitete premajhne, pa tudi pomožnih prostorov, kot so skladišča, mesnica in podobno, nimamo urejenih.

Glede izbire hladnih obrokov imamo težave tudi zato, ker prevozniki nimajo hladilnih kombijev, hrana, kot je francoska solata, ki je med delavci zelo priljubljena, pa nima dolgega roka trajanja. S proizvajalci delicatne smo se pogovarjali o tem, kakšne so možnosti, da bi hladne malice popestrili, vendar smo ugotovili, da nam proizvajalci kaj več zaenkrat ne morejo ponuditi. Naša ekonomska cena namreč ne prenese, da bi si za hladne obroke lahko privoščili kaj več, kot imamo. Po drugi strani pa smo prisiljeni upoštevati tudi biološko vrednost hrane, saj smo pod stalno kontrolo tržnih inšpekcij. Seveda bi bili izbira in kvaliteta boljši, če bi se temeljne organizacije odločile, da nam bodo pomagale s svojimi sredstvi. Mi dodatnih sredstev nimamo.

Na težave s pripravami toplih in hladnih obrokov vplivajo tudi naše kadrovske težave in težki delovni pogoji. Kljub velikim vlaganjem v posodobitev kuhinje so delovni pogoji še vedno zelo težki. Delavke delajo v vročini, sopari, na preprihu in prenašajo in čistijo težke termos posode in kotle. Posledice takega dela se poznajo že po nekaj letih, saj ima veliko naših delavk krčne žile, revmo v rokah, težave s sklepi in okvare hrbtenice. Ob takih pogojih torej ni nič čudnega, da ne dobimo delavcev za delo v kuhinji. Že eno leto iščemo vodilnega kuharja v kuhinji samopostrežne restavracije, pa ga do danes še nismo dobili.

V kantinah s delavci nimamo tako velikih težav, kar pa ne pomeni, da je delo kantinerk toliko lažje. Gre bolj za to, da delavke za delo v kantinah lahko veliko hitreje priučimo kot pa za dela glavnega kuharja. Nakatero kantino so za deljenje hrane neprimerne. Taka je kantina TOZD Transport, kjer imamo uporabno dovoljenje le do konca leta 1985, ker higienski in ostali pogoji ne ustrezajo predpisom. Z vodji temeljnih organizacij, ki uporabljajo to kantino, se že dogovarjamo, da bodo iz svojih sredstev pomagali pri izgradnji nove kantine, saj naša temeljna organizacija za kaj takega nima sredstev. Tu di gleda kuhinje se bomo morali še odločiti, ali bomo gradili novo ali preuredili obstoječo, saj je tudi za to treba veliko denarja.

»Mnogi delavci v naši železarni nimajo prave predstave o tem, kaj je družbena prehrana in kakšna velika količina živil je potrebna za 6200 obrokov. Če pogledamo, samo najosnovnejša živila, kot so kruh, mleko, meso in krompir, porabimo v kuhinji za obroke v samopostrežni re-

stavraciji in kantinah (brez Kazine) dnevno 840 kilogramov kruha, 170 kilogramov mesa, 100 litrov mleka in 150 kilogramov krompirja. Da ne govorimo o solati, čebuli, fižolu in drugih živilih. In vse to je treba pripraviti in skuhati za tako majhno plačo,« je pojasnila še Vanja Simeonov.

»Če upoštevamo sistem dela in delovne pogoje, so naši osebni dohodki zares majhni,« je dodala Romana Bradič. »Zdi se mi, da je Družbena prehrana zapostavljena, saj so naši delavci premalo cenjeni in plačani, od njih pa vedno več zahtevamo. Naši osebni dohodki so za 5600 in 6000 dinarjev manjši od poprečja Železarnice, čeprav mora tudi pri nas kuhar ali kantinerka imeti ustrezen poklic in izobrazbo. V prvem polletju smo zaslužili poprečno 18.000 dinarjev, vendar je všteto nočno delo in delo ob praznikih. S podobnimi panogami v občini smo do nedavnega še bili na skupnem nivoju, sedaj pa naši oseb-

ni dohodki že zaostajajo za poprečnimi dohodki v trgovini in gostinstvu.

Če bi hoteli družbeno prehrano izboljšati in povečati kvaliteto malice, bi se morali odločiti, da bomo kuhali manj različnih obrokov, pa te kvalitete in da bi za bon dobili samo malico. Ta sistem pa je pri nas zelo nepriljubljen, saj je mnogo bolj ugodno, če za bone lahko kupimo delicatose ali jih celo zamenjamo, če jih nismo porabili.

Kako malo je cenjeno delo delavcev TOZD Družbena prehrana, je razvidno tudi iz predloga vrednotenja del in nalog iz novega kataloga. Po tem razvidu je delo kantinerke enako vrednoteno kot delo etiketarja, čeprav je med deljenjem hrane in vodenjem blagajne ter lepljenjem etiket bistvena razlika. Kako malo poznamo in cenimo delo delavcev temeljne organizacije Družbena prehrana, predvsem delavcev v kuhinji, dovolj zgovorno pove izjava štipendiste naše železarnice, ki je po enomesečni praksi v kuhinji samopostrežne restavracije izjavila, da za vse na svetu ne bo prišla delat v Železarno, ker je v hotelu delo veliko lažje.

Lilijana Kos

PODPISANA POGODBA Z RUDIS TRBOVLJE ZA DOBAVO IN MONTAŽO DOMAČE OPREME ZA JEKLARNO 2

(Nadaljevanje s 1. strani)

— GIP GRADIS za izvajanje gradbenih del in
— poslovno skupnost RUDIS Trbovlje za dobavo opreme in izvajanje montažnih del.

Osnovna pogodba z GIP GRADIS je bila podpisana že 30. julija, pogodba s poslovno skupnostjo RUDIS pa v četrtek, 18. oktobra.

Ob podpisovanju pogodbe se je predsednik poslovne skupnosti RUDIS Trbovlje Boris Malovrh zahvalil za zaupanje Železarni in slovenskemu gospodarstvu na sploh za sodelovanje pri izvajanju ene naših največjih naložb, še posebno, ker RUDIS letos praznuje 25-letnico svojega delovanja. Dejal je, da se zavedajo odgovornosti naloge in tega, da investitor ne bo odstopil od postavljene rok, da se bodo srečevali tako s tehničnimi kot finančnimi težavami, vendar pa je prepričan, tako kot vsi vključeni izvajalci, s katerimi je RUDIS tudi dan podpisal pogodbe, da bodo dela v zadovoljstvo investitorja in gospodarstva opravljena v predvidenem roku. Vsa dela bo vodil projektni tim.

Poslovna skupnost RUDIS je z osnovno pogodbo vključila v izvajanje naložbe:

— Strojno tovarno Trbovlje, ki je zadolžena za izdelavo opreme za konti liv, — MATALNO Maribor za izdelavo opreme elektro peči, opreme za izvenpečno metalurgijo, žerjavov in tirnih vozil,

— EM HIDROMONTAŽO Maribor za projektiranje in izvedbo sistema odpravevanja, črpalne postaje in celotnega razvoda energetskih medijev in izvedbo celotne montaže tehnološke opreme,

— Industrijsko montažno podjetje Ljubljana za projektiranje, izvedbo in montažo kompletnega sistema za napajanje z električno energijo,

— ŽG MOSTOVNO Ljubljana za projektiranje, izdelavo in montažo pretežnega dela žerjavov,

— GOSTOL Nova Gorica za sodelovanje pri projektiranju in dobavi dela sistema za odpravevanje,

— VOZILA Nova Gorica za projektiranje, izdelavo in dobavo specialnih vozil,

— ISKRO Kumanovo in FAKOM Skopje za projektiranje, izdelavo in montažo celotne jeklene konstrukcije.

Pregled izvajalcev del nam pokaže, da poslovna skupnost RUDIS združuje, poleg makedonskih dobaviteljev jeklenih konstrukcij, praktično vso slovensko strojogradnjo za izvedbo projekta. Taka širina pa je bila nujna, saj je potrebno izdelati in montirati 7.000 ton domače opreme in žerjavov, montirati 800 ton uvozne opreme in izdelati ter montirati 9.200 ton jeklenih konstrukcij.

Izbor poslovne skupnosti RUDIS je bil poleg njihovih najugodnejših pogojev pogojen tudi s tem, da ima dolgoletne izkušnje pri gradnji zahtevnih celovitih objektov tako v domovini kot tujini. To dokazuje njihovo uspešno delo na nekaterih tujih projektih, kot so: železarna Hama v Siriji, aluminijški kombinat v Dubaju, metalurški kombinat Eisenhau-

tenstat v Nemški demokratični republiki, petrokemični kombinat Schwedt v NDR, Masa el Brega v Libiji in drugi. Pri tem je treba poudariti, da imajo bogate izkušnje in dobra priporočila tudi posamezni izvajalci del, ki jih je vključil RUDIS v izvedbo jeklene konstrukcije projekta, saj praktično v Jugoslaviji ni večjega projekta, pri katerem vsaj delno ne bi sodelovali.

Pri izboru RUDISA pa je bilo pomembno še eno dejstvo. Za odplačilo deviznih kreditov bo namreč potrebno realizirati velik obseg kompenzacijskih poslov, predvsem s izvozom predelovalne industrije. Tudi na tem področju bodo poslovna skupnost RUDIS in organizacije združenega dela, ki sodelujejo pri projektu s svojimi bogatimi izkušnjami, to nalogo uspešno izvršili.

Povejmo še nekaj o izvajalcu gradbenih del GIP GRADIS, ki bo pri izvajanju svojih del združeval svoje temeljne organizacije in nekatere druge izvajalce, kot SGP Gradbinec Kranj, IMP Ljubljana, Železniško gradbeno podjetje Ljubljana in nekatere druge.

Obseg gradbenih del, ki jih bo opravil GIP GRADIS s soizvajalci, zajema 300.000 kub. metrov izkopov, 220.000 kub. metrov nasipov, vgradnjo 42.000 kub. metrov betona, 280.000 kvadr. metrov opažev in 3.800 ton armatur ter številne pomožne delovne priprave.

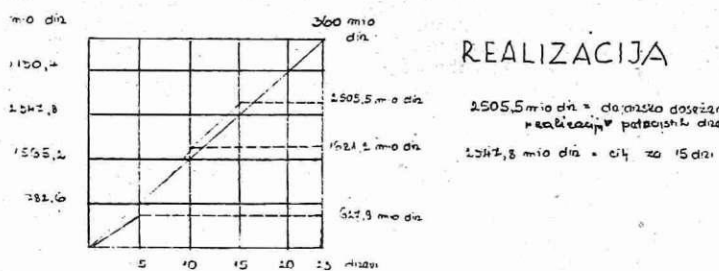
Nedvomno je GIP GRADIS kot eno največjih gradbenih podjetij v Jugoslaviji s 18 temeljnimi organizacijami združenega dela, v katerih združuje delo 7.500 delavcev, sposobno ta dela v danih terminih izvesti, saj ima za to usposobljene kadre, tehnologijo, mehanizacijo, poleg poslovnih sodelovanj. Tudi GRADIS ima gradbišča v domovini in tujini in zato letno tudi prek osem milijard dinarjev vlaga v razvoj tehnologije in kadre. Svojo sposobnost dokazuje s številnimi zgrajenimi objekti z vseh področij, kot so termoelektrarne, hidroelektrarne, vključno z nuklearno elektrarno Krško in rudnikom urana Zirovski vrh, skupaj prek 42 energetskih objektov, nadalje industrijskih objektov, še posebno v slovenskih železarnah, hotelskih objektov, avtomobilskih cest, 1.200 stanovanj letno in drugo. GIP GRADIS sodi med 200 največjih tovrstnih podjetij v svetu.

Podpis pogodbe s poslovno skupnostjo RUDIS je pozdravil tudi predsednik Skupščine občine Trbovlje Franc Perme in dejal, da je spremljal vse dosedanje priprave za gradnjo in izrazil prepričanje, da bodo izvajalci upravičili zaupanje. Predsednik Skupščine občine Jesenice Franc Brelih je ob tej priložnosti dejal, da je podpis pogodbe izredno pomemben trenutek, saj pomeni začetek preporeda jeseniške železarnice. Tako kot doslej, je poudaril, bo občinska skupščina tudi v času gradnje spremljala izvajanje in sodelovala pri reševanju morebitnih problemov. Izrazil je željo, da bi se čez 30 mesecev vsi prisotni pri podpisu pogodbe, oziroma vsi izvajalci, ponovno z zadovoljstvom srečali po opravljenem velikem delu ne samo za jeseniško železarno temveč tudi za občino in širšo družbeno skupnost.

DOSEGANJE SKUPNEGA CILJA POSLOVANJA

V petnajstih delovnih dnevih tega meseca smo dosegli 2.505,5 milijona dinarjev realizacije ali poprečno 167,0 milij. din realizacije na dan. Dnevna realizacija je presežena za 10 milijonov dinarjev ali 6 %, torej smo bili v tretjem tednu na področju prodaje in odpreme dokaj uspešni.

Naloga vseh delavcev TOZD in delovnih skupnosti Železarnice je, da ta tempo obdržimo še naprej in dosegemo visoko postavljeni cilj znanja realizacije.

AKTIVNOSTI ZA IZDELAVO JEKLENE KONSTRUKCIJE ZA JEKLARNO 2

S podpisom osnovne pogodbe s poslovno skupnostjo RUDIS Trbovlje so se pričele aktivnosti v zvezi z izdelavo jeklene konstrukcije.

Na našo željo je firma MANNESMANN DEMAG HÜTTENTECHNIK (MDH) organizirala ogled nove Kruppove jeklarne v Bochumu. Predstavniki naše železarnice, GIP Gradis in Instituta za metalne konstrukcije so se seznanili predvsem z izvedbo jeklene konstrukcije v tej jeklarni. Prav tako je MDH izročil prve podatke, ki omogočajo pričetek izdelave izvedbene tehnične dokumentacije za jekleno konstrukcijo glavne gradnje.

Na ponedeljkovem sestanku s projektanti žerjavov Metalne in Mostovne so bile definirane zahteve glede podatkov, ki jih potrebuje projektant jeklene konstrukcije.

V torek in sredo so bili v Skopju razgovori predstavnikov Železarnice Jesenice, RUDISA Trbovlje, GIP Gradisa in Instituta za kovinske konstrukcije z dobaviteljem jeklenih konstrukcij — Iskra Kumanovo in Fakom Skopje.

Projektanti so bili seznanjeni s proizvodnim programom obeh podjetij in so se dogovorili za osnove za čim večjo tipizacijo.

Izvajalci del so bili seznanjeni tudi s predlogom vrstnega reda projektiranja, izdelave in montaže jeklenih konstrukcij. Kot prva se bo v novembru pričela izdelava jeklene konstrukcije hale legur (okrog 310 ton), za katero že imamo izvedbeno dokumentacijo.

Sektor novogradenj

Podpisovanje pogodbe z RUDISOM Trbovlje (foto I. Kučina)

V TOZD PLAVŽ KRITIČNO ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

no spremenjeni. Ker moramo porabiti zalogo sideritne rude, bomo ob načrtovani mesečni proizvodnji 16.000 ton v teh treh mesecih dejansko naredili do 13.000 ton mesečno, kar pomeni, da bo v temeljni organizaciji Jeklarne mesečno 10.000 ton manj jekla, kot so načrtovali.

Pomanjkanje kvalitetne domače rude rešujemo z uvozom, predvsem iz Brazilije in Peruja, delno pa tudi iz Kanade. Pri sedanjem stanju naprav je namreč proizvodnja v plavžih možno povečati, če bi nehali uporabljati siderit in se oskrbeli z zadostnimi količinami rud iz uvoza in limonitov. Limonitne rude imajo namreč od 40 do 48 odstotkov železa, uvožene pa 64 odstotkov. Od vseh teh rud je edino uvožena homogenizirana, kar pomeni, da odstopanja pri vsebnosti železa in komponentah jalovine nikdar niso večja od 0,5 odstotka.

Iz domačih virov našo železarno oskrbuje rudnik Ljubija, od katerega prejemo sedem do osem odstotkov njegove celotne proizvodnje. Letne pogodbe za dobavo rude se gibljejo od 140 do 160 tisoč ton rude različnih kvalitete, normalno pa letno dobimo le sto tisoč ton rude. Razlog za to so majhne količine razpoložljivih rud v Ljubiji, nekompletirane rudniške in nakladalne naprave in pomanjkanje vagonov za transport rude.

Takšen položaj v rudnikih železove rude je posledica premajhnega investiranja v njihov razvoj in istočasno velikega razmaha črne metalurgije. V Jugoslaviji imamo dejansko samo dva rudnika železove rude, ki kaj pomenita, to sta Ljubija in Vreš. Zgradili pa smo velike železarnice, kot sta Zenica in Smederevo, ki imata plavže za dnevno proizvodnjo od 2500 do 3500 ton surovega železa. Tako potrebe železarn in zmogljivosti rudnikov železove rude niso vsklajene.

V Ljubiji sedaj odpirajo nov rudnik, kjer bodo letno nakopali tri milijone ton železove rude. Projektirane

naprave so že dobavljene, vendar jih še montirajo, tako da bo začel rudnik normalno obratovati ob koncu prihodnjega leta. V Ljubiji pričakujejo, da bodo razvoj novega rudnika sofinancirale tudi železarnice, predvsem železarni iz Smedereva in Zenice, ki sta tudi največja porabnika ljubijske železove rude. Tudi naša železarna bo morala delno sofinancirati izgradnjo novega rudnika, ker bo do postopne ukinitve plavžev svoje potrebe pokrivala iz tega vira.

Letos smo zaključili z obsežnim remontom plavža št. 2, ob remontu aglomeracije pa smo ponovno usposobili čistilne naprave. Tako so aglomeracija in oba plavža v celoti sposobni zadovoljiti potrebe Jeklarne po surovem železu. Seveda pod pogojem, da bomo dobivali rudo, ki jo za takšno proizvodnjo predvidevamo. Žal ta pogoj ni vedno izpolnjen, zato bi morali za naslednje leto zagotoviti, da bomo dobivali po kvaliteti in količini resnično le tiste rude, ki jih predvidevamo v proizvodnji aglomerata in grodla.

Glede dobave rude je zato nujno treba spremeniti samoupravni sporazum med SOZD Slovenske železarnice in RMK Zenica, da bomo po kvaliteti in količini dobivali tako rudo, kot jo bomo za proizvodnjo v naslednjem letu načrtovali. Ob tem pa moramo tudi Jeseničani bolj izpolnjevati svoj del obveznosti iz tega sporazuma, saj jih do sedaj nismo.

V teh letih moramo maksimalno izkoristiti naša plavža, saj s tem povečujemo količino in kvaliteto domačega jekla ter pomagamo premagovati ovire pri izgradnji nove jeklarne, ki smo jo tako dolgo pričakovali,« je svoje razmišljanje zaključil Lado Sketa.

Zaradi problemov oskrbe s kvaliteto rudo je osmega oktobra na 21. seji odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarnice sklenil, da mora poslovodni odbor izvesti vse potrebne aktivnosti, da bomo dobili dodatne količine kvalitetne rude še pred zimo.

Lilijana Kos

POSVET PREDSEDNIKA DS ŽELEZARNE S PREDSEDNIKI IZVRŠILNIH ODBOROV

Delavski svet Železarne bo na današnji seji obravnaval tudi poročila izvršilnih odborov. Predsednik delavskega sveta Železarne Edo KAVČIČ je zato sklical vse predsednike odborov in njihove namestnike, da bi se dogovorili o pripravi poročil. Ta naj bi vsebovala kratko poročilo o delovanju odborov, posebej pa naj bi izpostavila probleme, s katerimi se srečujejo odbori pri svojem delovanju.

V razpravi so najprej izpostavili problem informiranosti, to je problema metod obveščanja, virov in pretočnega informacij. Predsedniki odborov namreč niso seznanjeni z vsemi dogajanjem v Železarni, kar bi bistveno pripomoglo k pravočasnosti, popolnosti in kvalitetnemu odločanju na sejah odborov. Poudarili so, da bi moral biti dostop do informacij ali vpogled vanje zagotovljen preko centra za proučevanje samoupravljanja in informiranja. Vse pisne informacije praviloma morajo potekati preko centra, ta ali pa odbor za informiranje pa opredeli tokove in prek njih posreduje vsestransko obdelano informacijo do subjektov informiranja. Pri tem imajo izredno pomembno vlogo viri informacij oziroma strokovne službe Železarne. In prav pri virih se največkrat zatakne. Posamezna gradiva, ki niso posredovana preko centra, strokovne službe zadržujejo, zato o tem posamezni subjekti niso pravočasno informirani. S tem med drugim tudi odločanje odborov postane zgolj formalnost, odločajo v naglici in podobno, kar vsekakor ni kvalitetno odločanje. Ob upoštevanju opredeljenih in veljavnih določil naših samoupravnih aktov o samoupravnem informiranju in komuniciranju bi te probleme lahko rešili. V procesih komuniciranja pa bi morali okrepiti tudi direktno povezavo predsednikov samoupravnih organov delovne organizacije s predsedniki samoupravnih organov TOZD in delovnih skupnosti, prav tako tudi koordinacijo med predsedniki delavskih svetov TOZD in delovnih skupnosti in predsedniki izvršilnih organov delavskih svetov TOZD in delovnih skupnosti.

Odbor za gospodarstvo pri svojem delovanju nima večjih težav. Sestaja se najmanj enkrat mesečno, obravnava pa samo tisto gradivo, ki je strokovno obdelano, poleg tega pa zahteva vedno prisotnost strokovnega delavca službe, da na seji gradivo obrazloži in odgovori na morebitna vprašanja.

V temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih so delavski sveti imenovali odbore za uresničevanje zakona o združenem delu, vendar ti ne delujejo. Vsekakor njihove pri-

stojnosti ne morejo imeti enake teže kot pri odboru na nivoju delovne organizacije, lahko pa bi obravnavali podobne probleme in s tem veliko pripomogli k kvaliteti odločitev (na primer tudi na referendumu). Največji problem je v tem, da njihove pristojnosti sploh niso opredeljene v nobenem samoupravnem aktu. Tudi na navodila, ki jih je pripravil predsednik odbora na nivoju delovne organizacije za odbore v TOZD in delovnih skupnostih, ni bilo odziva. Neaktivnost teh odborov in vrzeli, ki s tem nastajajo v procesu komuniciranja, je treba v prihodnje odpraviti s tem, da se opredelijo konkretne pristojnosti odborov in oživi njihovo delo.

Predsednik odbora za splošne zadeve je posebej izpostavil probleme, ki jih ima odbor pri odobravanju službenih potovanj v tujino. Člani odbora zelo težko ocenijo upravičenost predlagateljevega predloga za potovanje, posebno kadar potovanje ni povsem v skladu s postavljenimi kriteriji o prednosti določenih službenih potovanj. Zaradi tega pride večkrat do nesoglasja med odborom in predlagateljem oziroma poslovnim odborom, ki daje mnenje o upravičenosti potovanja. Tudi to je delno posledica neinformiranosti odbora. Poleg tega so vsa službena po-

tovanja ocenjena kot uspešna (ali zelo uspešna), te ocene pa odbor obravnava že takoj na naslednji seji po odobritvi potovanja, ko se uspešnost verjetno še ne pokaže. Razčistiti pa je treba tudi določila statuta delovne organizacije, saj je v njem določeno, da ta odbor službena potovanja le spremlja, odločitve o odobritvi pa ne opredeljuje.

Odbor za kadre in družbeni standard se pri svojem delovanju srečuje s problemom sklepčnosti, gradivo člani največkrat dobijo šele na seji, sprejeti sklepi pa se rešujejo prepočasno, predvsem s področja družbene prehrane. Vloge s področja izobraževanja in družbenega standarda pa so vedno podkrepljene s strokovnim mnenjem, kar veliko pomaga odboru pri odločanju.

Najmanj težav pri izvajanju svojih pristojnosti in v zvezi z informiranostjo (seveda pa ne pri obravnavanju vsebine) ima odbor za stanovanjska vprašanja. V razpravi so prisotni le pripomnili, naj bo reševanje posameznih vlog bolj usklajeno z interesi delovne organizacije, pa tudi posameznikov.

Ob koncu posveta so se tudi dogovorili, da morajo strokovne službe pri pripravi gradiva obvezno pripraviti tudi predloge sklepov, če je to možno, tudi v variantah. Center za proučevanje samoupravljanja in informiranja mora zato gradivo, ki pripade za posamezen odbor, pregledati in v primeru, da ni predlogov sklepov, to od služb zahtevati.

CPSI — Z. V.

POSLOVNI REZULTAT ŽELEZARNE V DEVETIH MESECIH

(Nadaljevanje s 1. strani)

za 8 %. Ostali prihodki so znašali 9.846 milijonov dinarjev ali 107 % planiranih.

Celotni prihodek, dosežen v devetih mesecih letošnjega leta, je torej znašal 32.746 milijonov dinarjev, kar je 7 % manj od načrtovanega in za 77 % večji od doseženega v enakem lanskem obdobju.

Stroški proizvodnje so znašali 29.855 milijonov dinarjev, kar je 87 % več kot v devetih mesecih 1983. leta. V primerjavi z lanskimi devetimi meseci so se stroški za porabljene surovine povečali za 94 %, stroški energije pa kar za 112 %. Če primerjamo stroške v zadnjih treh mesecih 1983 s povprečnimi tromesečnimi stroški letošnjega leta, so ti večji za 40 %, čeprav je bila skupna proizvodnja manjša za 3 %. Stroški surovin so se povečali za 31 %, stroški energije pa za 63 %. Prihodki, realizirani s prodajo naših osnovnih izdelkov, so se povečali za 39 %; količinska prodaja se je povečala za 2 %, za 1,2 % je bila boljša tudi struktura prodanih izdelkov. Povečanje stroškov je bilo precej večje od povečanja prihodkov, čemur je vzrok velik razkorak med cenami surovin in energije ter cenami naših izdelkov, predvsem v prvi polovici letošnjega leta.

Planirane stroške proizvodnje

smo dosegli 100 %. Temeljne organizacije izkazujejo znižanje planiranih stroškov, vendar so se stroški zaradi višjih cen surovin in energetskih medijev od načrtovanih cen povečali že za 812 milijonov dinarjev, posebni stroški izvoza pa so znašali 168 milijonov dinarjev.

Med izrednimi materialnimi stroški so se najbolj povečale negativne tečajne razlike, nastale pri odplačanih deviznih anuitetah ter terminskih nakupih, ki so znašale 292 milijonov dinarjev.

Amortizacija po minimalnih, z zakonom določenih stopnjah, se je povečala za 27 % zaradi revalorizacije osnovnih sredstev konec leta 1983 in kolavdacij osnovnih sredstev po posameznih TOZD.

Porabljena sredstva so se torej povečala za 14 indeksnih točk več kot obseg poslovanja, kar pomeni manjšo rast dohodka, ki je v devetih mesecih 1984 znašal 3.736 milijonov dinarjev. Obveznosti iz dohodka so dosegle višino 2.282 milijonov dinarjev, kar je 93 % načrtovanih obveznosti. Glede na lansko enako obdobje so se povečale za 50 %. Največ so se povečale zavarovalne premije in obresti.

Čisti dohodek je znašal 1.455 milijonov dinarjev. Za osebne dohodke smo namenili 1.888 milijonov dinarjev, kar je 91 % načrtovanega čistega dohodka za osebne dohodke, in 31 % več kot v enakem lanskem obdobju. Temeljne organizacije, ki so poslovale pozitivno, so na sklade začasno razporedile 545 milijonov dinarjev.

Devet mesecev 1984. leta smo zaključili z izgubo v višini 1.030 milijonov dinarjev. Z upoštevanjem čistega dohodka, ki so ga temeljne organizacije začasno razporedile na sklade, pa znaša konsolidirana izguba 485 milijonov dinarjev.

Z izgubo so devet mesecev zaključile TOZD: Plavž, Jeklarna, Valjarna bluming-štel, Valjarna debele pločvine, Profilarna, Vratni podboji in Žebjlarna.

Glavni razlogi za nastalo izgubo so v zastarelosti postopka pridobivanja jekla, razkorak med cenami vhodnih materialov in cenami naših izdelkov, predvsem v prvi polovici leta, usmerjenosti v izvoz, nižji količini ter slabši strukturi prodanih izdelkov glede na načrtovane in v povečanih zalogah nedokončane proizvodnje in polizdelkov.

Vso prvo polovico letošnjega leta smo se srečevali z močnim poslabšanjem dinarske likvidnosti, ki pa se je v tretjem trimesečju zaradi bolj racionalne nabave surovin in rezervnih delov nekoliko omilila.

Nejasnosti v zvezi z devizno zakonodajo povzročajo kronično pomanjkanje potrebnih deviznih sredstev za uvoz prepro materiala. Potrebne devize si moramo tako zagotavljati s povečanjem lastnega izvoza, s termiskimi nakupi, s koriščenjem kreditnih linij, kar vse pa se odraža tudi v slabšem poslovnem rezultatu (nižja realizacija zaradi nižjih cen, doseženih na tujem trgu ter visoke tečajne razlike).

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 29. OKTOBRA DO 11. NOVEMBRA

29. oktobra, Boris PESJAK, vodja FRS, Jesenice, Cesta revolucije 2/a, tel. št. 82-726.

30. oktobra, Ernest PUŠNIK, vodja komercijale, Hrušica 138.

31. oktobra, Janez POLJŠAK, vodja splošnega sektorja, Jesenice, Hrušica 12.

1. novembra, Bogdan RAVNIK, vodja TOZD HV Bela, Jesenice, Tavčarjeva 3/b, tel. št. 83-734.

2. novembra, Vinko ROTAR, Jesenice, C. talcev 8/a, tel. št. 82-792.

3. novembra, Jože ŠLIBAR, vodja TOZD Transport, Jesenice, C. 1. maja 58.

4. novembra, Martin ŠKETA, vodja SEO, Bled, Alpska 5, tel. št. 77-130.

5. novembra, Lado ŠKETA, vodja TOZD Plavž, Bled, Alpska 1, tel. št. 77-136.

6. novembra, Janez TUŠAR, vodja kadr. sektorja, Blejska Dobrava 16/b, tel. št. 83-082.

7. novembra, Franc VIČAR, vodja invest. razvoja, Žirovnica, Rodine 51.

8. novembra, Emil AŽMAN, vodja sekt. novogr., Žirovnica, Breg 129.

9. novembra, Božidar BARTELJ, podpredsednik PO, Jesenice, Titova 3/a, tel. št. 81-453.

10. novembra, Janez BEGEŠ, vodja TOZD Elektrode, Lesce, Na trati 59, tel. št. 74-766.

11. novembra, Zdravko ČRV, vodja inv. razvoja, Jesenice, C. 1. maja 32, tel. doma 2660.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 6. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja opažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 29. 10.	PETER SEKLOČA	JANKO CERKOVNIK
TOREK — 30. 10.	BORUT CEGNAR	MATIJA URH
SREDA — 31. 10.	JANEZ VEHAR	MIRKO ZUPAN
ČETRTEK — 1. 11.	ALOJZ LEBAR	MARJAN PINTAR
PETEK — 2. 11.	VOJKO MENCINGER	JANEZ JAKŠIČ
SOBOTA — 3. 11.	PAVEL ŽMITEK	ALEŠ ROBIČ
NEDELJA — 4. 11.	MARJAN DROLČ	MITJA KERSNIK
PONEDELJEK — 5. 11.	FRANCI ZUPANČIČ	FRANC NOVAK
TOREK — 6. 11.	PRIMOŽ ŽVAB	MARTIN BRUMAT
SREDA — 7. 11.	IVAN MEŽIK	JOŽE CEJ
ČETRTEK — 8. 11.	IVAN KAVČIČ	AHMED TELALLOVIČ
PETEK — 9. 11.	ANTON KAVČIČ	BOGO SVETINA
SOBOTA — 10. 11.	VLADO REPE	JOŽE RAVNIK
NEDELJA — 11. 11.	MIROSLAV ZUPAN	JOŽE ZIDAR

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 29. oktobra do 3. novembra bodo delale naslednje obratne ambulante:

DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

Za borce: dr. Ivica Vreš.

POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Matej Andoljšek.

V soboto, 3. novembra, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Matej Andoljšek.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej in III. zobna ambulanta — mag. dr. Bela Gazafi.

Za borce od 11. do 12. ure.

Za Vatrostalno od 9.30 do 10.30.

POPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.

V soboto, 3. novembra, samo dopoldne: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.

Od 5. do 10. novembra bodo delale naslednje obratne ambulante:

DOPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Matej Andoljšek.

POPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

Dispanzer za borce: dr. Ivica Vreš.

V soboto, 10. novembra, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

Za borce vsak dan od 11. do 12. ure.

POPOLDNE: III. zobna ambulanta — mag. dr. Bela Gazafi.

Za Vatrostalno od 15.30 do 16.30.

V soboto, 10. novembra, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — mag. dr. Bela Gazafi.

DEŽURSTVO V VATROSTALNI ZENICA TOZD JESENICE

27. in 28. oktobra in 3. in 4. novembra, Edi CENČEK, Mojstrana, Delavska 11.

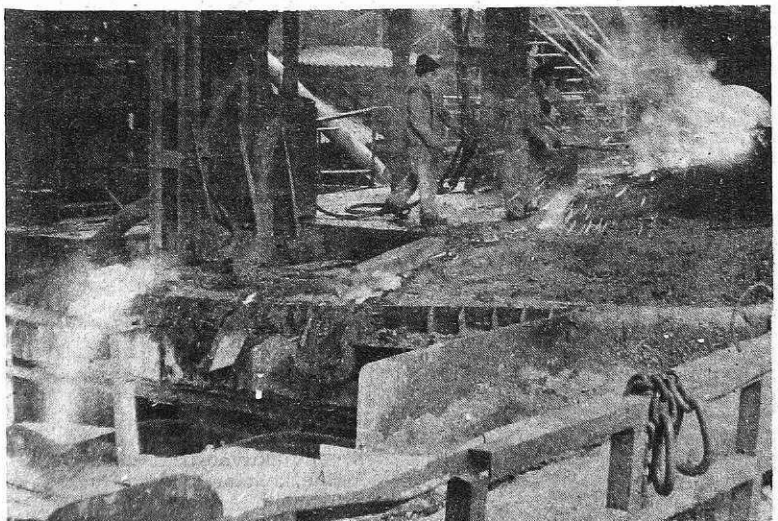
Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. ure do 12. ure v Vatrostalni, telefon 81-743, oziroma telefon Železarne 34-65.

V preostalem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj je dežurni dosegljiv na domu.

CELOTNI PRIHODEK IN NJEGOVA DELITEV I.—IX. 1984

v mio din

	Plan I.-IX. 84	Doseženo I.-IX. 83 I.-IX. 84		Indeks	
	1	2	3	3:1	3:2
Celotni prihodek	35.419	18.470	32.746	92,5	177,3
Stroški ± spremembe v zalogah	29.861	15.099	29.010	97,2	192,1
Dohodek	5.558	3.371	3.736	67,2	110,8
Obveznosti iz dohodka	2.465	1.526	2.281	92,5	149,5
Čisti dohodek	3.093	1.845	1.455	47,0	78,9
— OD	2.066	1.436	1.888	91,4	131,5
— stanovanjski prispevek	91	39	52	57,1	133,3
— skladi	1.003	467	545	54,3	116,7
Izguba	-67	-97	-1.030	—	—
Konsolidirani ČD (izguba)	936	370	485	—	—

Prebod na plavžu (foto I. Kučina)

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Elektrode

17. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet TOZD Elektrode je imel 16. oktobra 17. redno sejo, ki jo je vodil predsednik Janez Kosmač.

Pri pregledu izvrševanja sklepov zadnje seje so ugotovili, da si vodstvo TOZD prizadeva, da se problematika kvalitete in oskrbe z EO žico čimprej uredi. Ugotovili so, da zaradi pomanjkanja EO žice prostovoljno delo delavcev TOZD Elektrode ni bilo izvršeno in bodo delali v soboto, 20. in 27. oktobra. Le manjši del delavcev TOZD je opravilo delo pri urejanju skladišč in okolice. Prostovoljno delo v proizvodnji so opravljali predvsem delavci iz delovnih skupnosti. Sklep o organizaciji sestanka vodij oplaševalnih linij in strojnikov ni bil izvršen in ga je treba izvršiti do prihodnje seje. Ostali sklepi so bili izvršeni ali pa se nanašajo na daljše časovno obdobje.

Obpravnavali in potrdili so predlog sklepov o poravnavi osebnega dohodka kot dodatne stimulacije za doseganje skupnih ciljev poslovanja in ugotovili, da so predlog obravnavale tudi vse samoupravne delovne skupine in ga sprejele brez pripomb.

Ugotovili so, da so samoupravne delovne skupine obravnavale opustel sprememb na področju organiziranosti v Železarni Jesenice in dale prednost prvi varianti pri organiziranosti delovnih skupnosti.

Sprejeli so predlog predlaganega povišanja cen izdelkov črne metalurgije za 6,98 % s 1. oktobrom. Delavski svet je priporočil, da se cene vseh izdelkov v Železarni in rast cen vhodnih materialov tekoče spremlja, kar velja še posebno za TOZD Elektrode in tudi ustrezno ukrepa.

Potrdili so tri predloge o konverziji kratkoročnih kreditov.

Na podlagi poročila volilne komisije so ugotovili, da so delavci TOZD na referendumu 27. septembra sprejeli z večino glasov vseh delavcev PREDLOG PRAVILNIKA O UREJANJU STANOVANJSKIH ZADEV. Iz poročila volilne komisije je tudi razvidno, da je treba volilno komisijo dopolniti z dvema članoma, za kar

mora osnovna organizacija sindikata TOZD izvesti kandidacijski postopek in predlagati kandidate za dopolnitev volilne komisije.

Ob koncu seje so delegati posredovali pripombe, ki se nanašajo na:

— jemanje vzorcev surovin, ki jih delavci OTK jemljejo iz vreč za ke-

mične analize, pri čemer se surovine razsipavajo,

— problem ženskih kopalnic, mrzle in umazane vode za umivanje,

— popravila strehe, izdelave nihalnih vrat v rezalnici, ureditev cest in transportnih poti.

V tej razpravi so sodelovali: Tinka Močnik, Hilarija Jakelj in Sonja Lasnik.

Vodja TOZD Janez Begeš je pojasnil, da vse te pomanjkljivosti skušajo čimprej urediti, vendar se vsega naenkrat ne da.

S. M.

TOZD Jeklovlek

17. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V TOZD Jeklovlek je bila 5. oktobra 17. redna seja odbora za gospodarstvo pri DS TOZD, ki jo je vodil predsednik Stane Horvat. Odbor je pri pregledu sklepov zadnje seje ugotovil, da so izvršeni, oziroma se izvajajo.

Za tem so obravnavali in potrdili plan proizvodnje za mesec oktober, ki znaša 2.080 ton, od tega je vlečnega jekla 1.720 ton, brušenega 180 ton in valjano poboljšane 180 ton. Planirani izvoz znaša 400 ton, in sicer na Poljsko.

Odbor je ugotovil, da se je v zadnjem času kvaliteta površine vložnega materiala močno poslabšala, zaradi česar ne morejo izdelovati kvalitet po naročilih in je vprašljivo izpolnjevanje plana odpreme, povečujejo pa se izvenprogramske vlečene zaloge.

Odbor je plan proizvodnje z navedeno pripombo potrdil, posredoval pa jo bo tudi odboru za gospodarstvo pri DS Železarne.

Obravnavali in potrdili so nadure in ure za manjkajoče, ki so bile opravljene v mesecu septembru. Opravili so 598 nadur in 169 ur za manjkajoče.

Odbor je obravnaval poročilo o ukrepih za odstranitev motenj v poslovanju, ki ga je podal vodja TOZD. V mesecu septembru so presegli ope-

rativni plan, ki je bil enak gospodarskemu načrtu, za 0,6 %, planirani izplen je bil presežen za 1,7 %, poleg tega pa so prevlekli 50 ton jekla iz dimenzije 48 mm na 45 mm.

Obravnavali so ponudbo asistenta za delovne naprave za pogodbeno postavitev in elektro priklop brusilnega stroja BBE-1A št. 3. Sklenili so, da brusilni stroj pogodbeno postavi delavci TOZD Jeklovlek za 250.000,00 din s tem, da od te vrednosti odstopijo 100.000,00 din sindikalni organizaciji TOZD Jeklovlek.

Potrdili so izračun druge rente za tehnično izboljšavo št. 2609 »Rekonstrukcija žerjavne proge v TOZD Jeklovlek« avtorjev Janeza Faletiča, Miha Šlibarja, Marjana Vovka, Dušana Šmida, Marjana Lužnika, Staneta Torkarja, Andreja Mlakarja in Matija Klinarja.

Ob zaključku seje so odobrili sodelavcu nabiranje odpadnega lesa in embalaže od brusilnega stroja BBE-3.

ET

OB 90-LETNICI PLAMENA

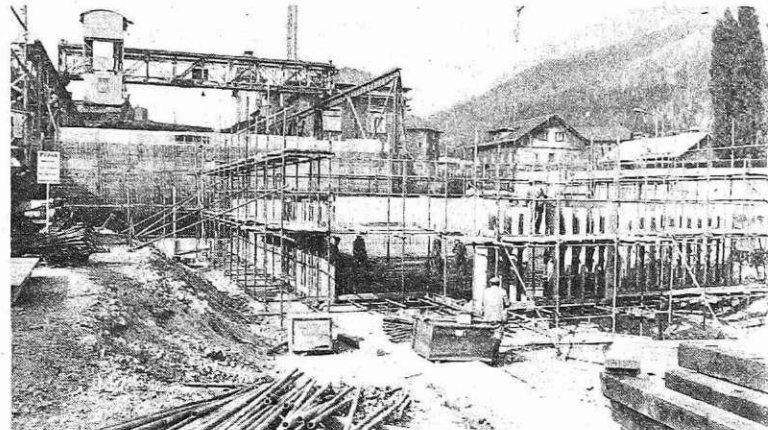
Delovna organizacija SOZD Slovenske železarne — tovarna vijakov Plamen v Kropi letos praznuje 90-letnico svojega obstoja. 16. novembra 1894. leta je namreč 15 kovačev ustanovilo »Prvo zadrugo za žebeljarsko obrt in druge izdelke iz železa«. Po vseh pripravah, ki jih je izdelal pripravljalni odbor, je bil 1. maja 1895. leta prvi občni zbor.

Drugega maja 1895. leta je začelo v zadrugi delati 47 delavcev. Ravnatelj zadruga je bil Franc Šolar, načelnik zadruga pa Valentin Klinar. Ob koncu poslovnega leta je imela zadruga že 86 delavcev. Privatnih podjetnikov pa je bilo še šest. Med najmočnejšimi je bil Jurij Magušar s 44 delavci.

Prvega maja 1904 so kamnogiški kovači pod vplivom stavkajočih železarjev in Javorniku in Stari Savi pričeli s stavko, v katero so pritegnili še kovače iz Kroke. Stavka je bila meznega značaja in se je končala z uspehom delavcev 4. maja. Privatni podjetniki so bili prisiljeni s pogodbo plačevati delavce enotno. Največji uspeh stavke je bil v tem, da je večje število delavcev iz Kroke in Kamne gorice pristopilo k zadrugi. Število delavcev se je povečalo na 215 in do prve svetovne vojne naraslo na 240.

Zadruga je leta 1947 prešla v državni sektor. 6. septembra 1950. leta, ko je bila prva seja delavskega sveta, je podjetje Plamen v Kropi prevzel v upravljanje delovni kolektiv.

Ciril Rozman

Gradnja garderob in kantine za jeklarno (foto I. Kučina)

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Remontne delavnice

PONOVNO OBJAVLJAMO PROSTA DELA IN NALOGE

DELOVODJA PLASTIČARJEV šifra 8863 D-5 14. ktg. 1 oseba

POGOJI:

— tehnična srednja šola ali delovodska šola ustrezne smeri (usnjar, gumar),

— tri leta delovnih izkušenj.

Kandidati naj pošljejo prijavnice z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku osmih dni po objavi na kadroviski sektor Železarne Jesenice, C. železarjev 8.

Posebne prijavnice dobite v sprejemni pisarni kadroviskega sektorja.

PREGLED SESTANKOV SDS

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KOMERCIALNE IN FINANČNE ZADEVE SMO PREJELI ZAPISNIKE SDS nabava, prodaja, špedicija, osnovna sredstva, računovodstvo prihodka in odhodka, finance ter računovodstvo osebnega dohodka. SDS nabava v zvezi s programom ukrepov za odpravo motenj v poslovanju meni, da je tudi na področju komercialne treba pričeti z aktivnostmi za uporabo terminalov. Sklenili so, da bodo organizirali skupino delavcev, ki bo v sodelovanju z ERC izdelala ustrezne programe zasledovanja poslovanja v nabavi in zunanji trgovini (naročila, pogodbe, zaloge ipd.). Pripombo so imeli glede ukrepov na kadrovskem področju (premeščanje zdravstveno sposobnih delavcev iz režije v neposredno proizvodnjo), da je pri premeščanju treba upoštevati dejstvo, da ne bo zaradi odsotnosti delavcev negativnih posledic pri poslovanju. »To je lahko večja škoda kot korist,« pravijo. Obravnavali so predlog reorganizacije dela v oddelku za obračunavanje osebnih dohodkov. V zvezi z njim so izrazili željo, da bi se organizacijske spremembe (normativi, kategorije) v njihovi delovni skupnosti reševale bolj kompleksno in opozorili na reševanje zahtevka »ZT oddelka« z dne 19. januarja 1984 glede vrednotenja nalog po izdelanih razvidih del in opravil. »Na vprašanja smo vedno dobili isti odgovor — na tem področju velja moratorij do uveljavitve razvida del in nalog,« pravijo. Hkrati pa opozarjajo, da se je v času čakanja na rešitev (zahtevek je bil dan v reševanje kolegiju komercialne na seji delavskega sveta v marcu letos), tudi v tem oddelku povečal obseg in zahtevnost del in nalog (jeklarna 2, povečanje izvoznih obveznosti itd.). Predlagala je tudi, da se v plan sredstev za leto 1985 vključi tudi nabavo novega fotokopirnega stroja. Popraviti je treba tudi streho, ki pušča in povzroča škodo. Na sestanku SDS prodaja je vodja fakturnega oddelka opozorila, da se je obseg dela na tem oddelku povečal, zaradi česar bi bilo treba zaposlenim povečati tudi kategorije. SDS računovodstvo prihodkov in odhodkov je v razpravi o ukrepih za odpravo motenj v poslovanju posebno pozornost namenila vprašanju učinkovitosti sistema računovodskih obdelav in izboljšav informacijskega sistema. Takole pravijo: »V programu internih ukrepov FRS se na to točko veže zahteva, da bomo do 20. v mesecu posredovali rezultate preteklega meseca poslovnim strukturam Železarne. Tega ukrepa ne bomo uspeli realizirati, če ERC ne bo obdelal računovodskih podatkov v rokih, ki so bili doslej običajni in ki so tudi vsak mesec posebej potrjeni s strani ERC na operativnih sestankih. Največkrat je vzrok za podaljšanje rokov veliko število okvar na zajemalnih strojih MDS. Tudi vzdrževanje tega sistema zajemanja podatkov je postalo zelo slabo. Metalka, kot zastopnik firme MDS v Sloveniji, bo vzdrževala samo še dve leti. Zato je potrebno že sedaj razmisлити o nabavi drugega stroja za zajemanje podatkov ali o reorganizaciji zajemanja podatkov preko terminala, ki pa ni namenjen za masovno zajemanje podatkov.« Tudi ta SDS v zvezi z reorganizacijo oddelka za obračun osebnih dohodkov meni, da bi morale biti »predlagane nove kategorije usklajene v katalogu del in opravil v celotnem sektorju FRS« in da bi morale pričeti veljati ob potrditvi nove metodologije vrednotenja. Podobnega mnenja v zvezi z omenjeno reorganizacijo je tudi SDS finance, ki pa v zvezi z njo postavlja tudi naslednje delegatsko vprašanje: »Zakaj katalog še ni vpeljan v praktično izvajanje, saj so bili postavljeni točni roki in celo predvidene sankcije za tiste, ki svojega dela v

teh rokih ne bodo izvršili. Člani delovne skupine izražajo nezadovoljstvo, saj so bile dosedanje pobude za preverjanje zahtevnosti delovnih nalog zavrnjene z obrazložitvijo, da bo to vprašanje rešeno s katalogom.«

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KADROVSKE IN SPOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE smo prejeli zapisnike SDS kadroviski sektor, oddelke za zdravstveno in socialno varovanje, sekretariat, oddelke splošne administracije — čistilke, CPSI, PGRČ ter SDS varnostna služba 1, 2, 3 in 4. SDS oddelke za zdravstveno in socialno varstvo je v zvezi s programom ukrepov za sanacijo poslovnih rezultatov, zavzela naslednje stališče: »Večina ukrepov je opredeljena z rokom izvedbe do meseca avgusta, zato delovna skupina meni, da bi morala za ukrepe, ki jim je rok izvedbe že potekel, biti podana obrazložitev oziroma ocena uspešnosti.« SDS sekretariat pa v zvezi z ukrepi meni, da naj se pri premeščanju režijskih delavcev na delo v proizvodne TOZD proučijo učinki takšnega premeščanja, zlasti pa, kako to vpliva na delovno storilnost in s kakšnimi stroški je zvezano to premeščanje (stroški za zaščitna sredstva). SDS CPSI je bilo na sestanku med drugim dano pojasnilo, da jim bo finančno poročilo o izredno plačani odsotnosti ter pisno pojasnilo 89. člena (kaj pomeni pri predlaganem novem besedilu »visoka šola družboslovne usmeritve«, podano do naslednje seje delavskega sveta. V zvezi s programom ukrepov za sanacijo poslovnih rezultatov pa je menila, da bi moral biti le-ta »dopolnjen s tem, da je treba oblikovati smernice in stališča delegatom in delegacijam in da je treba varčevati tudi na področju splošne in skupne porabe.«

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR TER NOVOGRADNJE smo prejeli zapisnike SDS organizacija dela, oddelke za študij dela, časa in nagrajevanje, oddelke za ekonomske analize in planiranje, ERC, raziskovalni oddelke, glavni laboratorij, tehnološki laboratorij, kontrola kvalitete, mehanika preskuševalnica, mehanična delavnica OTK, spektrokemični oddelke, laboratorij za vhodno kontrolo surovin, kemični laboratorij HVB, OID, operativna novogradnja, energetsko gospodarstvo ter oddelke za operativno planiranje proizvodnje. SDS organizacija dela v zvezi z ukrepi za sanacijo poslovnih rezultatov ugotavlja, da so v nekaterih primerih roki za izvedbo že mimo, da pa rezultatov ni. »Vsi imajo sicer tehtne razloge (ni kadrov, ni surovin),« menijo, hkrati pa tudi ugotavljajo, da je treba realno oceniti pogoje. Sami zagotavljajo, da bodo na področju organizacijskih ukrepov izvedli vse priprave in analize za uspešno izvršitev predvidenih ukrepov. SDS oddelke za študij dela in nagrajevanje v zvezi z ukrepi opozarja na prepočasno reševanje cenovnih nesorazmerij in na različne odnose na področju osebnih dohodkov, za katere je po njihovem mnenju značilno, da je negospodarstvo premalo odvisno od rezultatov gospodarstva. Realizacija programa ukrepov je treba stalno in odgovorno spremljati, vse sklepe za boljše delo v delovni skupnosti in Železarni pa dosledno izvrševati. Tudi SDS ERC je izrekla več pripomb v zvezi s programom za odpravo motenj v poslovanju Železarne. Ugotavlja, da analiza ne obravnava lastnih vzrokov (slabšega dela) zaslabe proizvodnje in druge rezultate (n.p.: večje specifične porabe, večje izplene, slabši asortiman, nabavljene surovine in materiali po višjih cenah, slaba organizacija dela). Moti jih, da med cilji, ki jih moramo doseči, ni omenjena osebna odgovornost za doseg postavljenih ciljev, pa tudi, da program ne vsebuje nalog na področju resničnega nagrajevanja za delo in tudi sankcioniranja za slabše delo oziroma nedelo. Tudi njim se zastavlja vprašanje odgovornosti zaradi že pretečenih rokov oziroma neizvajanja ukrepov. Takole pravijo: »Predloženi program ukrepov vsebuje roke in nosilce. Ker so nekateri roki že prete-

kli, vemo pa, da se ti ukrepi »slabo« izvajajo, vprašujemo, ali bo »kdo« poklical nosilce na odgovornost.« Na sestanku so se dogovorili tudi o posameznih zadolžitvah za izvedbo nekaterih konkretnih nalog (vpeljava sistema fakturiranja, uvedba sistema simulacije kalkulacij, reorganizacija šifrantov izdelkov in pripadajočih obdelav, vpeljava meničnega poslovanja, vpeljava vpogledov v SD in SK). Določili so tudi odgovorna delavca, ki naj bi za sestaneke SDS v tem mesecu pripravila informacijo o izgradnji jeklarne 2 — procesni računalnik. Sklenili so, da bodo proti sodelavcem, ki se niso udeležili sestanka delovne skupine, oziroma niso bili upravičeno zadržani, sprožili postopek. Člani SDS glavni laboratorij pod razno opozarjajo na preveliko razliko — v škodo njihovega oddelka — pri vrednotenju delovnih nalog in opravil med njihovim oddelkom in njemu sorodnimi oddelki. Menijo, da tehniki pri nas startajo s prenizko kategorijo (8), saj prihaja do primerov, da je OD drugega analitika (osma kategorija) nižji od OD pripravnika s srednjo šolo. SDS kontrola kvalitete pod razno opozarja, da bi se v sedanjem času morali bolj varčno obnašati z odpadnimi materiali. Kot primer navaja, da se večje količine starega železa zasipje na nasipu ob Jeklovleku. SDS spektrokemični oddelke v zvezi z refinanciranjem deviznih kreditov zanima, zakaj je bil porabljen kredit, katerega koristnik je delovna skupnost E-TKR-NG. Moti jih tudi »fornalnost« sprejemanja »taknega dokumenta«. Želijo, da bi se čimprej rešilo vprašanje »poliranja vzorcev iz VOD — prokron kvalitete«. Pravijo, da jih ni mogoče polirati na stroju za grodelj in da so ti vzorci za ročno poliranje pretanki, obstaja pa tudi »velika nevarnost za poškodbo delavca«. Stališče SDS laboratorij za vhodno kontrolo surovin: »SDS meni, da bi morali že dobiti informacijo, ali so bili sklepi, ki so bili sprejeti na 7. seji delavskega sveta 16. maja, z roki izvršitve do konca avgusta realizirani, ne pa, da šele razpravljamo o njih. SDS meni, da je v programu ukrepov za sanacijo poslovnih rezultatov v Železarni za nosilce različnih nalog odgovornih preveč istih oseb, zato obstaja velika verjetnost, da jih ne bodo mogli v redu in v roku izvršiti.« SDS OID ima precej pomislekov v zvezi z akcijo za prostovoljno delo. Zanima jo, kakšne bodo koristi od osemurnega dela, oziroma ali je toliko del, ki ne nosijo s seboj stroškov za pripravo orodja, zaščitnih sredstev in podobno. SDS opozarja, da je pri izdelavi programa vključevanja delavcev, ki ne delajo v neposredni proizvodnji, za izpolnjevanje predvidenih nalog treba upoštevati navodila iz varnostni pri delu. »Menimo,« pravijo, »da bi lahko z dobro organizacijo dela zapolnili vrzeli pomanjkanja kadra v proizvodnji (po izkušnjah delavcev, ki so že delali v proizvodnji v preteklih letih po en mesec).« SDS operativna novogradnja ni všeč, da je bila posredovana informacija o refinanciranju kreditov z zamudo »in šele po tem, ko je kreditni sporazum že podpisan in pravno veljaven, njegova določila pa se že izvajajo.« Sprejela je tudi program ukrepov, pri čemer se zaveda, da se je pri novogradnjah treba predvsem strogo držati investicijskega programa ter dovršene objekte predajati v čim krajšem roku, da se s proizvodnjo pričnejo vračati vložena sredstva. Po njihovi oceni je razlog, da proizvodnja na novih agregatih kasni, v večini primerov tudi na strani proizvodnih TOZD (n. pr. kadroviski problemi). In še njihovo stališče glede akcije za prostovoljno delo: »SDS se ne strinja z akcijo za prostovoljno delo po osem ur predlagani obliki, razen za tiste, ki bi to lahko opravili v neposredni proizvodnji na svojem delovnem mestu. Akcija za ostale bi bila brez pravega učinka in samo formalna, ker se v osmih urah na tujem delovnem mestu ljudje ne morejo takoj znajti in vključiti v delo. SDS predlaga, da se ostali vključijo v akcijo s tem, da odstopijo eno dnino (ali eno prosto soboto, ali en dan dopusta).«

Center za proučevanje samoupravljanja ter informiranje — Božidar Lakota

ZVEZA KOMUNISTOV IN REVOLUCIONARNA INICIATIVA

Izhodišče za sestavek o revolucionarni iniciativi zveze komunistov je lahko izbrani poudarek iz predloga sklepov 13. seje CK ZKJ o izpolnjevanju vodilne vloge ZKJ in krepitvi njene idejne in akcijske enotnosti: »Zveza komunistov Jugoslavije je odprla perspektive za nadaljnji razvoj naše revolucije. Zdaj se mora organizirati in neposredno delovati, da bi zagotovila uresničitev načrtanih ciljev in nalog. K temu naj bi vsestransko prispevali razprava in akcija, ki smo jo sprožili na 13. seji centralnega komiteja ZKJ.«

Za nadaljnje izpolnjevanje in razvijanje revolucionarne iniciative zveze komunistov je gotovo najpomembnejša zahteva, ki sledi iz uvodnega referata, razprave in zlasti sklepov 13. seje CK ZKJ, da mora zveza komunistov na vseh ravneh organiziranosti in delovanju oceniti svoje delo ter izboljšati akcijske programe ter pozvati članstvo in vse družbene sile v ofenzivno akcijo. V tej smeri, kot je poudarjeno v predloženem sklepu 13. seje CK ZKJ, so komunisti dolžni poiskati in najti konkretne rešitve v lastnem okolju in v družbi kot celoti ter v tem smislu mobilizirati in usmerjati samoupravno in družbenopolitično dejavnost delavskega razreda in najširših množic delovnih ljudi.

Znano je, da se zgodovinska revolucionarna iniciativa ZKJ oziroma KPJ (ideološka, idejnopolitična in akcijska) izraža v tem, da je:

- vplivala na oblikovanje razredne zavesti delovnih množic in na njihove organizacije (sindikalne, kulturne in druge);
- dvignila ljudstvo proti okupatorju in domačim izdajalcem;
- usmerjala delovne množice pri obnovi domovine in podružbljanju proizvodnih sredstev;
- izbojevala pomembno bitko za samostojen in neodvisen razvoj Jugoslavije v spondu z Informbirom;
- prispevala k uveljavljanju moči samoupravnega in političnega organiziranega delavskega razreda itd.

To pomeni, da je ZKJ oziroma KPJ kot revolucionarna in avantgardna organizacija delavskega razreda pomembno prispevala k preoblikovanju socialno-ekonomskih in političnih procesov in odnosov ter idejnopolitičnih gibanj v razvoju jugoslovanske družbe. To je potrebno poudariti tudi zato, ker poskušajo danes nekateri posamezniki v različnih socialnih okoljih kompromitirati, negirati in ovrati uresničevanje avantgardne vloge zveze komunistov.

Glavna teoretična oporišča revolucionarne iniciative zveze komunistov danes predstavljajo: program ZKJ, ki je bil sprejet leta 1958 na VII. kongresu ZKJ, stališča 12. kongresa ZKJ, delo Edvarda Kardelja: Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja, sklepi 13. seje CK ZKJ itd. Nedvomno se mora revolucionarna iniciativa zveze komunistov na sedanji stopnji razvoja naše socialistične samoupravne družbe še posebej izraziti pri:

- uresničevanju dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije;
- uresničevanju ekonomske politike v letu 1985;
- nadaljnjem izpolnjevanju delovanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja;
- uresničevanju in dograjevanju ter zlasti v izvajanju kadrovske politike v zvezi komunistov itd.

To so le nekatere naloge, ki so povezane z družbenoekonomskim in političnim razvojem naše družbe in zveze komunistov. Pri tem se mora-

jo uveljaviti načini in metode vodilnega idejnopolitičnega delovanja zveze komunistov.

Prav zato je spodbudno, kot je navedeno v informacijah OK ZKS Jesenice za mesec september 1984, in sicer naslednje: »Zato so OO ZKS izdelale načrte aktivnosti v več delih. Na primer v Železarni Jesenice vodi aktivnosti stalna akcijska konferenca, ki je v dogovoru s sekretarji razdelila aktivnosti na naslednja področja:

- uresničevanje sanacijskih ukrepov in uresničevanje gospodarske stabilizacije,
- področje razvoja,
- kadrovska problematika,
- delitvena razmerja dohodka,
- akcijsko usposabljanje članov ter kadrovska rast ZKS.

Podobnih razčlemb so se lotili tudi komunisti v drugih organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih. Tako kot so komunisti v mnogih OO ZKS določene opredelili svoje naloge v zvezi z uresničevanjem predloga sklepov 13. seje CK ZKJ o uresničevanju družbene vloge ZKJ in krepitvi njene idejne in akcijske enotnosti, bi morali operacionalizirati tudi naloge pri uresničevanju dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije. V dokumentu o dolgoročnem programu ekonomske stabilizacije je poudarjeno: »Na podlagi teh dokumentov so dani vsi elementi, ki so potrebni za izdelavo plana za uresničitev programa ekonomske stabilizacije, za pripravo planov organizacij združenega dela, planov družbenopolitičnih skupnosti in za še podrobnejše razčlenitve posameznih delov gospodarskega sistema in ekonomske politike (Zvezek, št. 21, sklepi del dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije, str. 73). V tem dokumentu pa so poudarjene tudi vloge in naloge subjektivnih sil, in sicer takole: »Nujni sta mobilizacija in aktivnost vseh organiziranih socialističnih subjektivnih sil, kakršno zahteva družbeni položaj in zlasti njihova pripravljenost, da vodijo idejni boj za trajne opredelitve družbe, za idejne temelje in uresničitev dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije in odločnost, da se korenito spremenijo sedanje stanje.« (Zvezek 21, str. 67).

Najbrž bi morali imeti v sleherni osnovni organizaciji ZKS gradivo o dolgoročnem programu ekonomske stabilizacije, ki je zajeto v 22 zvezkih (brošurah) in v zbirki Aktualna tema, katero je izdala Delavska enotnost julija 1983. To gradivo bi moral spoznati sleherni član ZKS in OO ZKS, tako da bi lahko na podlagi idejnopolitičnih opredelitev organov zveze komunistov in tega gradiva določene opredelili naloge, ali jih operacionalizirali za konkretna delovna in življenjska okolja, v katerih delujejo komunisti in osnovne organizacije ZKS. Le tako je mogoče stvarno uresničevati revolucionarno iniciativo zveze komunistov pri uresničevanju dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije kot strate-

ške naloge v razvoju naše socialistične samoupravne družbe.

Pri uresničevanju dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije je potrebno v tem času izhajati iz spoznanja, ki je navedeno v tem dokumentu, in sicer: »Vendar, če govorimo o zakonitostih socialistične blagovne proizvodnje in gospodarskih zakonitostih sploh, kot izhodiščnih osnovah za definiranje institucionalnih okvirov razvoja sistema socialističnega samoupravljanja, se nikakor ne omejujemo na pojav teh zakonitosti zgolj na trgu in v tržnih mehanizmih, kriterijih in odnosih, temveč precej širše.« (Zvezek št. 1, Izhodišča dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije, str. 41 in 42). Moja strokovna usposobljenost ni naravnana na globlje poznavanje ekonomskih zakonitosti in odnosov, vendar se mi zdi, da mora biti čimprej zagotovljena enotnost na jugoslovanskem trgu, kot je bilo tudi poudarjeno na 14. seji CK ZKJ o nalogah ZKJ pri oblikovanju in uresničevanju ekonomske politike v letu 1985.

To pomeni, da je dosledno uresničevanje dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije s krepitvijo samoupravljanja edina stvarna alternativa za reševanje nakopičenih nasprotij, težav in problemov ter uresničevanja progressa v razvoju naše socialistične samoupravne družbe.

Ob tem pa se mora revolucionarna iniciativa zveze komunistov v tem času izražati tudi pri uresničevanju spoznanja, ki je zapisano v omenjenem dokumentu: »Za nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja je treba zagotoviti čimvečjo pravno varnost in trdnost. V takšnih razmerah je mogoče razviti vse možnosti samoupravnih subjektov in trajne vrednote v naši družbi.« (Zvezek št. 22, Razvoj pravnega sistema z vidika ekonomske stabilizacije, str. 44). Zato naj v tej smeri poudarim, da je potrebno v vseh delovnih okoljih med drugim zagotoviti tudi stvarno in učinkovito delovanje organov samoupravne delavske kontrole v mejah pravic in dolžnosti, kot so določene v zakonskih predpisih in v samoupravnih dokumentih. Organi samoupravne delavske kontrole ne morejo posnemati pravičnega kralja Matjaža ali zgolj formalno opravljati svojih pristojnosti. To je pomembno zato, ker se danes pogosto porajajo kršitve samoupravnih pravic delavcev, nezakoniti pojavi, materialno okoriščanje, nezakonitost pri delu in druge nepravilnosti itd.

Zaključimo torej lahko, da mora imeti Zveza komunistov revolucionarno iniciativo (ideološko, idejnopolitično, akcijsko) tudi danes in v prihodnjem razvoju naše socialistične samoupravne družbe kot resnična revolucionarna in idejnopolitična sila znotraj sistema socialistične samoupravne demokracije.

Srečko Krč

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

JEDRSKE ELEKTRARNE V VOJNI

Po izraelskem napadu na jedrsko elektrarno v Bagdadu ne smemo zanemariti dejstva, da so tudi ti objekti tarča v morebitni vojni. Posledice bodo težke in trajne, žrtev in sevanja pa bo manj.

Posledice bodo toliko milejše, kolikor bolj bo okolica pripravljena na pravočasno ukrepanje. Če bodo ljudje dobro pripravljeni, ni nujno, da bi žrtve sploh bile, pa čeprav bi bil reaktor popolnoma porušen.

PRAKTIČNA ORGANIZACIJA R B K DEKONTAMINACIJE PRIZADETIH IN OBOLELIH OSEB V PRIMERU VOJNE

Postaja za medicinsko dekontaminacijo je mesto, kjer se istočasno izvaja popolna dekontaminacija prizadetih in obolelih oseb. Take postaje so potrebne zaradi strokovne obdelave prizadetih in obolelih od trenutka nujnega prve medicinske pomoči do končne ozdravitve. Največkrat so osebe, ki so istočasno kontaminirane z RBK angensi, v težkem, negibnem stanju. Zato se morajo dekontaminirati kar na nosilih, ob občasni uporabi postopkov reanimacije (oživljanja) in sprejemanja krvi (transfuzija), kar navsezadnje omogoča preživetje. Prav zato morajo biti prizadete osebe medicinsko obdelane za dekontaminacijo v naslednjih fazah:

- občasna uporaba postopkov reanimacije,
- zaustavljanje krvavitve,
- imobilizacija prelomov,
- obdelava poškodovanih delov mehkega tkiva in opeklin,
- dokončna dekontaminacija prizadetih oseb.

Lokacija dekontaminacijskih postaj mora zadovoljiti naslednje pogoje:

- namestitev postaje izven področja rušenja,
- namestitev, če je le mogoče, v ali ob gozdu in tam, kjer je blizu tekoča voda (potoki, reke),
- prometna propustnost z najmanj dvema cestama, ki omogočata dvosmerni promet za sanitetna vozila, ki dovažajo prizadete in vozila, ki odvažajo dekontaminirane ljudi,
- možnost širjenja in povezave dekontaminacijske postaje z obstoječimi stavbami, kot so pralnice, kopalnice in servisne delavnice za popravilo vozil.

Postaja za medicinsko dekontaminacijo predstavlja edinstveno funkcionalno celoto, z jasno in natančno določenim razporedom prostorov, kjer se oskrbujejo prizadeti z dokončnim ciljem — popolno dekontaminacijo.

Postaja za medicinsko dekontaminacijo je sestavljena iz odprtih in zaprtih prostorov.

Odprti prostor zajema proste površine v neposredni bližini dekontaminacijske postaje in je potreben za dovoz in odvoz prizadetih, sprejem prizadetih in ločitev na težje in lažje primere. Na odprtem prostoru se opravlja evidenca o opravljeni dekontaminaciji.

Odprti prostor je sestavljen iz naslednjih delov:

- prostor za dovoz in parkiranje vozil, ki dovažajo prizadete osebe,
 - prostor za zbiranje prizadetih oseb, ki prihajajo peš na dekontaminacijsko postajo,
 - prostor za zbiranje prizadetih oseb, ki jih prinašajo na nosilih,
 - prostor za triažo (razdelilno mesto),
 - prostor za nujne medicinske posege pred postopkom dekontaminacije,
 - prostor za zaklonišči za zaklanjanje (rovovska oziroma cevna zaklonišča) za osebe medicinske dekontaminacijske postaje,
 - prostor za dekontaminacijo sanitetnih dostavnih vozil.
- Dekontaminacijska postaja (prostor za dekontaminacijo) je sestavljena iz naslednjih treh enot:
- enote za sprejem in pripravo kontaminiranih ljudi za dekontaminacijo,
 - enote za izvedbo dekontaminacijskih del in opravil,
 - enote za medicinsko intervencijo dekontaminiranih oseb.

ENOTA ZA SPREJEM KONTAMINIRANIH LJUDI

V tej enoti se opravijo pripravljala dela za predhodno dekontaminacijo, torej:

- slačenje obleke in obutve ter njihovo pakiranje v polivinil vrečke,
- embaliranje vrednostnih papirjev ter osebnih dragocenosti (prstani, ure, nakit) v polivinil vrečke,

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON

PREDGREVANJE JEKLENEGA ODPADKA V OBLOČNI ELEKTRIČNI PEČI

Energetska bilanca obločne električne peči kaže, da porabi ta jeklarski agregat 57 % celotne dovedene energije za proizvodni proces in 43 % za odvedeno in s tem izgubljeno energijo. Te toplotne izgube sestavljajo: 10 % vodno hlajenje kotla peči in oboka, 21 % vroči dimni plini, ki odhajajo iz peči, 10 % vroča žilindra in 2 % ostale izgube. Vse to kaže, kakšne so še teoretične in praktične možnosti za energetsko izboljšanje proizvodnega postopka v obločni električni peči.

Uporaba vodno hlajenih sistemov je danes nujna zaradi visokih specifičnih moči transformatorjev, uporabe sodobnih tehnologij in velikih količin vpihanega kisika. Toploto, ki jo odvajajo vodno hlajeni sistemi in se giblje okoli 10 % celotne dovedene energije, danes še delno izkoriščajo v omrežju tople vode, vendar je za sam postopek v peči izgubljena. 10 % toplote gre v izgubo z raztaljeno žilindro, vendar danes za njeno izkoriščanje še ni prave možnosti.

Največji del toplote, in sicer 21 %, odhaja iz peči z dimnimi plini. Zato se ponuja možnost uporabe toplote dimnih plinov za predgrevanje jeklenega odpadka. V zadnjih letih je bilo z večjim ali manjšim uspehom razvitih že več takšnih postopkov.

Postopek za predgrevanje jeklenega odpadka v zakladalni košari najprej z dodatnimi mazutnimi gorilci in kasneje z vročimi dimnimi plini je razvilo več japonskih podjetij. Enega je

razvilo podjetje Nikko in ga danes uspešno uporabljajo v zahodnonemški železarni Badische Stahlwerke v mestu Kehl.

OPIS NAPRAVE

V jeklarni te železarne obratujeta dve 60-tonski obločni električni peči in vsaka ima moč transformatorja 40/48 MVA, vodno hlajeno steno in obok ter dve napravi za kontinuirno vli-vanje gredic dimenzije 120 mm kvadrat. Te prevajajo v žico dimenzije 5,5 do 14,0 mm in v palčasto jeklo dimenzije 14,0 do 28,0 mm.

Nikko postopek izkorišča celotno količino iz peči odsesanih dimnih plinov za predgrevanje jeklenega odpadka. Vroče dimne pline odvajajo po vodno hlajenih cevah do razdelilca plinov in od tam neposredno do košare z jeklenim odpadkom. Tam prehajajo od zgoraj navzdol prek jeklenega odpadka in pri tem oddajajo del svoje občutne toplote. Na ta način ohlajeni dimni plini zapustijo košaro skozi špranjo med steno in njenim spodnjim delom. Nato jih ventilator potisne do čistilne naprave s filtri. Ventilator tudi izenčuje izgubo pritiska, ki nastane pri prehajanju dimnih plinov skozi jekleni odpadke, ki se pri tem ogreje na srednjo temperaturo 350 stopinj Celzija.

V tej železarni ima vsaka pač svojo predgreveno napravo z dvema loncema za košaro. Izmenoma je ena košara na ogrevanju in druga čaka.

OBRATOVALNI REZULTATI

Za zakladanje jeklenega odpadka v peč uporabljajo tri košare s po 23 tonami jeklenega odpadka. Prvo in tretjo košaro naložijo enako, glede na težo in vrsto jeklenega odpadka. Uporabljajo lahko vse vrste jeklenega odpadka, razen ostružkov, ker se lahko staliho in poškodujejo košaro. Zato zakladajo ostružke v drugo košaro, v kateri jeklenega odpadka ne pred-

grejajo. Med taljenjem prve in druge košare predgrejajo jekleni odpadki v tretji košari in prvo košaro prihodnje šarže predgrejajo med taljenjem tretje košare in oksidacijo. Predgrevanje vsake košare traja od 25 do 27 minut. Ob koncu ogrevanja vsake košare se zniža temperatura dimnih plinov na 150–200 stop. C, medtem ko se giblje njihova temperatura pri vstopu med 600 in 1000 stopinjami Celzija.

Energetska bilanca obločne električne peči pred pričetkom obratovanja naprave za predgrevanje jeklenega odpadka je prikazovala 21 % toplotnih izgub zaradi vročih dimnih plinov. Po 18 mesecih obratovanja naprave se je izkazalo, da je 7 % ali ena tretjina te toplote ponovno vrnjena v proces. 5,5 % toplote dimnih plinov se izgubi že pred pričetkom predgrevanja jeklenega odpadka, 6,5 % po končanem ogrevanju in 2 % v cevovodu.

Primerjava porabe energije pred in po pričetku obratovanja je naprave je pokazala znižanje specifične porabe električne energije s 465 na 430 kWh/t jekla. Dodatno k temu je treba prišteti še znižanje porabe mazuta na gorilcih za pospeševanje talenja s 3,5 na 1,8 l/t in kisika z 20,7 na 19,1 m³/t. Ob upoštevanju vseh treh prihrankov energetskih medijev prihranijo z obratovanjem naprave za predgrevanje jeklenega odpadka 52 kWh na tono jekla.

Poleg znižane porabe električne energije, mazuta in kisika so dosegli z uporabo te naprave še druge izboljšave. Zmanjšana je bila poraba elektrod za 0,4 kg/t in ognjestalnega materiala za 1,5 kg/t. Ugotovili so tudi skrajšanje časa trajanja šarže v poprečju za pet minut.

OKROGLA MIZA: PRODAJA IZDELKOV OKROGLEGA PROGRAMA

(Nadaljevanje s 1. strani)

dohodkovno zanimivejši in ali dovolj poznamo potrebe trga?

— V skladiščih se kopičijo zaloge končnih in medfaznih izdelkov. Ali je prodaja premalo dinamična in preveč pod vtisom preteklih let, ko so kupci pokupili vse, kar smo imeli, ali pa se proizvodnja premalo prilagaja zahtevam kupcev in ima svoje programe izdelkov usmerjene preveč dolgoročno, zaradi česar najbrž tudi zamujamo dobavne roke?

— V proizvodnih in v predelovalnih temeljnih organizacijah je še vedno preveč prisotna težnja po tonah namesto po kvalitetah, kar je seveda povezano s sistemom stimulacije. Zakaj dajemo prednost programom, ki so že utečeni in ne tistim, ki jih zahteva tržišče?

— Kaj storiti z zalogami, ki nastanejo zaradi občasnega pomanjkanja naročil, neplanirane proizvodnje in zaradi slabe kvalitete izdelkov?

Vsi naši sogovorniki so v razgovoru skušali izčrpnost in stvarno nakazati svoj položaj in probleme. Tako je **Ernest PUŠNIK** najprej spregovoril o doseganju skupnih ciljev za boljše poslovanje Železarn: »Mesečne cilje 3,6 mia oziroma tromesečne 10,8 mia din vrednosti prodaje je mogoče doseči, če bodo vsi pogoji za delo in prodajo normalni, to je, če ne bo prevelikega pomanjkanja surovin, delavcev in če ne bo prišlo do kakšnega večjega izpada proizvodnje posameznih asortimentov. Pri prodaji izdelkov sta dva osnovna problema: zaradi majhnih obratnih sredstev kupci naročajo manjše količine izdelkov in zahtevajo krajše roke, naše proizvodno-tehnične možnosti pa ne sledijo njihovim zahtevam.«

Težave v zvezi s prilagajanjem proizvodnih programov zahtevam kupcev je osvetlil **Drago FINŽGAR**, vodja TOZD Valjarna žice in profilov, ki s polizdelki oskrbuje vse naše temeljne organizacije, ki izdelujejo končne izdelke okroglega programa: »V zadnjem času je vedno več teženj, da bi valjali posamezne dimenzije žice v manjših količinah in večkrat, ker to zahtevajo naročila. Toda za Valjarno je to velik problem. Zgrajena je bila za velike količine in je najbolj optimalno izkoriščena, če valjamo čim več ton iste kvalitete in dimenzij, da ni treba menjati orodij. Optimalno izkoriščena je, na primer, če neprekinjeno valjamo 300 ton žice debelejših dimenzij. Pri menjavi programa valjanja nastane za 700.000 din strošek, ker naprave niso izkoriščene ves čas, poseben strošek pa predstavlja še vzdrževanje, saj moramo dvakrat pripravljati prago in tudi izmečka je zaradi poskusnega valjanja več. Z valjavskega stališča droljenje proizvodnje ni sprejemljivo, ker je za majhne količine težko pripraviti proge (za vsako dimenzijo in kvaliteto je potreben drugačen postopek valjanja). Če valjamo eno kvaliteto jekla, navadno valjamo celo saržo, to je 50 ton. Temeljne organizacije, ki izdelujejo končne izdelke, pa tako velikih količin ne potrebujejo vedno in tako nastajajo zaloge določenih kvalitete. Najmanj problemov je z avtomatnimi jekli, ki so zelo cenjena in iskana. Manjše količine bi lahko valjali le, če bi bile cene naših polizdelkov tako visoke, da bi pokrile stroške neizkoriščenosti visokoproduktivnih proizvodnih naprav. Na nivoju Železarn se bomo morali odločiti, ali bomo delali na zaloge ali se bolj prilagajali potrebam trga, ker to ni problem samo ene temeljne organizacije.«

MESARIČ: »Valjarna žice je bila zgrajena za velike količine. Potrebno bi bilo tudi počasnejšo manjšo valjarno, zato je bilo napačno, da smo ukinili lahko progno na Javorniku. Hočemo razvijati nove programe, nove izdelke, vendar za to doma nimamo zagotovljenega vložka, na trgu pa je kvaliteten vložek težko dobiti.«

PUŠNIK: »Strošek 700.000 din je treba osvetliti tudi z druge strani: kolikšna je škoda, ker izgubljamo kupce zaradi neprilaganja njihovim zahtevam in se ne držimo rokov. Kakšni bi bili učinki, če bi se ravnali po željah kupcev? Naš cilj bi moral biti, da od dneva naročila do izdobe pretečajo največ trije meseci. Potrebna bi bila tudi dosledna delitev proizvodnega programa v okviru SOZD SZ in med jugoslovanskimi železarnami. Iz teh razlogov je bila tudi rekonstruirana valjarna žice in ukinjena lahka proga.«

DORNIK: »Kupci že preključujejo naročila, ki niso bila pravočasno odpremljena in zato taki prepozno narejeni izdelki ostajajo neplačani v

naših skladiščih, oziroma moramo zanje iskati novega kupca. Trgovina pa ne kupuje na zalogo, ker za to nima dovolj obratnih sredstev.«

MEZAR: »V TOZD Jeklovlek smo se odločili, da opustimo nekatere izdelke, ki jih izdelujejo tudi drugi, da bi zmanjšali razdrobljenost. Naše proste zaloge trgovina kupi le, če ima že znanega kupca za določen izdelek in tako postaja bolj posrednik (mešetar) med kupcem in proizvodnjo. Nastaja vprašanje, kdo bo nosil stroške zalog: Železarna ali trgovina ker se obe tega otepeata.«

KOMEL: »Problem je tudi, kako poznamo tržišče za okrogle profile. Poznamo le tisti trg, s katerim stalno trgujemo, ne poznamo pa ostalega tržišča. Te raziskave naj bi naredil oddelek za marketing, vendar je sedaj bolj raziskovalno tržišče za potrebe investicijske politike. Ker v proizvodnji okroglih profilov sedaj ni večjih investicij, tudi takšnih analiz ni. Morali bi jih vključiti v srednjoročne in dolgoročne razvojne načrte.«

Črna metalurgija je zelo nedinamična prav zaradi velikih in dragih investicij: ko se odločimo za nek program, ga moramo uresničevati vsaj petnajst let. Zato se razni manjši predelovalci tržišča mnogo lažje prilagajajo. Mi bi morali tržišču ponuditi izdelke, katerih proizvodnja je utečena in so za nas donosni, hkrati pa delati tudi izdelke, po katerih kupci povprašujejo in se truditi, da bi zanje dosegli čim nižjo lastno ceno. Za večji prodor naših izdelkov na tržišče je potrebna tudi večja prilagodljivost poslovanja naše Železarn, kar pomeni, da bomo morali bolj spoštovati sprejete obveznosti in poslovne odnose.

Pred leti smo se v okviru SOZD odločili, da bomo na Jesenicah delali visoko kvaliteten jekla in smo zato od slovenskih predelovalcev zahtevali, da s svojimi programi sledijo našim kvaliteta. Danes od nas take kvalitete res zahtevajo, mi pa jih ne moremo narediti, ker imamo zastarelo tehnologijo. Zato brez novih investicij, modernizacije proizvodnje, inovacij, večje prisotnosti Železarn na trgu ne bo.

PUŠNIK: »Če hočemo delati visokokvalitetne izdelke, ne sme biti v celotni proizvodni verigi nobenih ozkih grl. Pri kvalitetnejših izdelkih je namreč tudi tveganje večje, saj je njihova proizvodnja zelo draga, če izdelek ne doseže zaželenih kvalitete. Za večino naših izdelkov imamo stalne velike kupce, vendar pri njih izgublamo ugled zaradi neupoštevanja dobavnih rokov. Preko trgovine prodamo manj kot eno četrtino izdelkov.«

BEGEŠ: »S prodajo elektrod do sedaj ni bilo večjih težav, saj je povpraševanje veliko. Domači trg smo osvojili že pred leti, a ker je bilo povpraševanje večje od naše ponudbe, so začeli elektrode izdelovati tudi drugod po Jugoslaviji. Domači trg je sedaj nasičen in so tovarne prisiljene izvažati, tudi mi. Zaradi zaostrenih razmer na svetovnem tržišču, ko se lahko položaj glede izvoza hipoma spremeni, bi se morali še bolj usmeriti na domači trg, ki mu lahko ponudimo najpopolnejši asortiment dodatnih materialov. Pri dodatnih materialih bi morali dajati vedno večjo prednost specialnim materialom pred masovnimi. V dodatne materiale vgrajujemo tudi vedno bolj zahtevne in kvalitetne materiale, vedno več znanja in dela, zato je cena elektrod prenizka. Slediti moramo razvoju dodatnih materialov v svetu, ker se tehnološko zaostajanje lahko zelo maščuje.«

PIBER: »Naše sodelovanje s prodajo je dobro. Skupno izdelamo mesečni program proizvodnje. Čeprav je narejen že do 17. v mesecu za naslednji mesec in za naše potrebe vedno tudi v oddelku operativnega planiranja proizvodnje, se pogosto dogaja, da zaradi nepravčasno dostavljenega vložka ne delamo po sprejetem programu. Mesečno naredimo tudi do 300 ton neprogramiranih izdelkov: Izkoriščenost naših žičarskih strojev zelo zmanjšujejo tudi le 200-kg kolobarji, ki jih dobimo iz Valjarna žice, saj so prelahki. Iz Zenice dobimo 1.000-kg kolobarje, ki povečajo izkoriščenost stroja.«

V Žičarni lahko nek izdelek naredimo po različnih tehnoloških poteh, ki so različno drage. Pripravljamo pregled stroškov po tehnoloških poteh za posamezne izdelke. To delo bi nam zelo olajšal računalnik, lažje pa bi izbrali tudi najbolj optimalne poti izdelave posameznega izdelka. Zato v predelovalnih temeljnih organizacijah ne bi smeli čakati na uvedbo računalnika v Jeklarni.

Količinski družbeni program mesečno le redko dosegamo, zato pa ga finančno redno, saj je asortiment iz-

delkov kvalitetnejši, kot je bil načrtovan. V letu 1985/86 naj bi stekla povečana proizvodnja VAC žice. Pripravljamo se tudi na izdelavo prokron žice, vendar so problemi z vložkom. Izboljšujejo tudi kvaliteto ostalih žic za TOZD Elektrode, da bi zmanjšali zastoj zaradi zamaščenosti žic itd.«

KARBA: »Dolej smo mi diktirali trgu, kaj bo kupoval, sedaj pa se je položaj drastično obrnil, danes je trg tisti, ki narekuje proizvodnji vrsto izdelkov. Zato je nujno prilagajanje zahtevam kupcev in tudi Valjarna žice se bo morala prilagoditi. Če bi zaradi tega poslovala z izgubo, ji bodo morale temeljne organizacije, ki jih oskrbujejo z vložkom, pomagati, oziroma se bo na nivoju Železarn treba dogovoriti o drugačnih dohodkovnih odnosih.«

MESARIČ: »V zadnjih treh oziroma štirih letih je naša temeljna organizacija skoraj celo proizvodnjo usmerila v izvoz. Lani smo izvozili 98,2 % celotne proizvodnje, predvsem na ameriški trg. Tako prisotnost na zahtevnem trgu pa ni mogoča brez visoke kvalitete izdelkov in spoštovanja dogovorjenih dobavnih rokov. Na ameriškem trgu je namreč konkurenca zelo velika, zato obstaja nenehna nevarnost, da bomo zaradi nespoštovanja obveznosti izgubili dobrega kupca. Ker nismo spoštovali dobavnih rokov, so nam ameriški kupci že odpovedali dve naročila.«

Od nas neprestano zahtevajo nove izdelke, kot so, na primer, pocinkani žebli, ki jih že dolgo ne delamo več, ker je cena cinka vedno večja (1 kg cinka danes stane 500 din), pa tudi delavcev v žebljarni izredno primanjkuje. Pogoji za prodor na ameriški trg je tudi pakiranje žeblov v drobno embalažo, za kar je potrebno tudi več dela. Tukaj pa se spet srečamo s pomanjkanjem delavcev.

Zaradi pomanjkanja delavcev bomo z novim letom morali ukiniti tretjo izmeno in znižati plan proizvodnje z 11 tisoč na devet tisoč ton. Tako se bo zmanjšal tudi izvoz, razliko pa bi lahko pokrili le z boljšimi cenami novih izdelkov, če bi začeli polno obratovati novi stroji za navojne žičnike.

Žebljarna danes ni več predelovalec tistih polizdelkov, ki jih druge zaradi slabe kvalitete niso mogli uporabiti. Danes kupci zahtevajo kvalitetne žeblje z natančno predpisanimi lastnostmi, zato pa potrebujemo tudi kvalitetnejši vložek.«

PUŠNIK: »Napačno je naše mišljenje, da so za prodajo naših izdelkov odgovorni samo delavci prodaje. V svetu je navada, da pri prodaji sodeluje tudi tehnolog, ki zna kupcu svetovati, kateri izdelek je najbolj primeren za njegove potrebe in tako usmerja trg. Naši tehnologi pa se na tržišču pojavljajo le ob reklamacijah in drugih težavah.«

Ali smo dobili odgovore na vsa zastavljena vprašanja? Najbrž ne, vendar smo se v pogovoru dotaknili mnogih bistvenih problemov o prodaji in proizvodnji okroglih profilov. Razgovor je pokazal, da je problem prodaje mnogo širši, kot se na prvi pogled zdi in da je tesno povezan z zmogljivostjo in prilagodljivostjo proizvodnje. Ta pa je spet odvisna od nabave, priprave dela, zadostnega števila delavcev, dohodkovnih odnosov itd.

Konkretnih rešitev, ki bi jih lahko takoj uresničili, nismo našli, saj jih tudi pričakovali nismo, razjasnili pa smo nekatera nesoglasja in pokazali na ovire, ki jih bo potrebno s skupnimi močmi delavcev v proizvodnji in službah začeti resno reševati in odpravljati.

Menimo, da so področja, ki jih je potrebno rešiti, naslednja:

— Proizvodnja, predvsem v TOZD Valjarna žice in profilov, se mora prilagoditi zahtevam kupcev, vendar predstavlja valjanje manjših količin različnih kvalitete za Valjarno žico izredno velik strošek. Večje količine bi na zalogo lahko valjali le, če bi bila proizvodnja dovolj tipizirana in bi natančno vedeli, kakšne kvalitete polizdelkov bodo zahtevale ostale predelovalne temeljne organizacije za izpolnjevanje naročil kupcev. V Valjarni tako ne bi bilo potrebnih toliko menjav, ki so ekonomsko neupravičene, saj zmanjšujejo produktivnost TOZD. Zakaj tak sistem dela ni mogoč? Je premalo skladiščne prostora, so stroški medfaznih zalog previsoki, je problem vložek, ki ni vedno tak, kot ga zahtevajo, ali so vzroki kje drugje? Iz razgovora se nam Valjarna žice kaže predvsem kot posrednik, ki bi iz svojih zalog moral izpolnjevati naročila predelovalnih TOZD. Hkrati pa bi Valjarna morala diktirati predhodnim temelj-

Delegacija firme Morgan iz Londona si je ob obisku v Železarni ogledala tudi tehnični muzej (foto: I. Kučina)

nim organizacijam, kakšen vložek potrebuje. Oddelek operativne priprave dela naj bi pri pripravi proizvodnih programov bolj prislusnil zahtevam kupcev. Spremeniti bi bilo potrebno tudi dohodkovno povezanost temeljnih organizacij, da ne bi več tako ozko gledale samo na svoje interese.

— Prodaja mora biti bolj prisotna na tržišču. Zato so nujno potrebne natančne raziskave dolgoročnih in kratkoročnih potreb kupcev, kar je naloga na novo ustanovljenega oddelka marketinga.

— S prodajo bi morali tesneje sodelovati tudi tehnologi, da bi tržišču znali ponuditi tisto, kar že uspešno izdelujemo in nove izdelke. Tako bi usmerjali trg in cene in bi bila prodaja le posrednik med proizvodnjo in kupci.

— Za večji prodor na trg je potrebna tudi modernizacija proizvodnje (inovacije, nove investicije), saj zaostajamo za svetovno tehnologijo in marsikdaj nismo sposobni narediti tistih izdelkov, ki jih kupci zahtevajo od nas.

— Odločiti se moramo, kaj storiti z neplansko proizvodnjo: ali izdelke slabše kvalitete prodajati po nižji ceni in s tem zmanjševati tržišče za boljše izdelke ali zgrešeno proizvodnjo vrniti kot vložek v Jeklarno.

Na uredništvu smo zadovoljni s potekom in zaključki te prve okrogle mize, ki smo jo organizirali, zato bomo skušali tudi o ostalih aktualnih problemih spregovoriti na tak način. O problemih, ki jih je razgovor razkril, pa bomo skušali spregovoriti in najti zanje rešitve v posebnih člankih v naslednjih številkah Železarja.

Vsem sogovornikom okrogle mize o problemih prodaje izdelkov okro-

glega programa se najlepše zahvaljujemo za njihovo tvorno sodelovanje in pričakujemo, da se bomo še kdaj tako strpno pogovorili o naših problemih.

Dare Bradašnja
Lilijana Kos
Cvetka Martinčič

Železarski globus

ŠVEDSKA

V švedski železarni Svenskt Stal AB v mestu Lulea na severu države je pred kratkim pričela obratovati nova naprava za induktivno ogrevanje slabov, ki je z močjo 37 MW ena največjih na svetu. Njena ogrevalna sposobnost je 85 ton slabov na uro in najvišja temperatura 1250 stop. C, ob največji teži slabov 15 ton. Ker nastane potrebna toplota induktivno in samih slabih, je mogoče obratovanje naprave pričeti ali ustaviti brez dodatnih ukrepov, ki so potrebni pri fosilnih gorivi ogrevanih peceh. Prednosti za odločitev za izbiro induktivnega ogrevanja namesto v pečih na fosilno gorivo so bile predvsem v nižjih obratovalnih stroških, manjši ekološki obremenitvi okolja in boljših možnostih za vodenje in regulacijo procesa ogrevanja slabov.

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

V svetovni železarski industriji kaže letošnja gospodarska situacija precej pozitiven trend. Tako je po štirih letih v letošnjem drugem četrtletju v ZDA pet, izmed sedmih največjih železarskih družb, doseglo pozitiven poslovni rezultat. Te družbe so United States Steel Co., Bethlehem Steel Co., Armco Steel Co., LTV Co. in Weirton Steel Co. Tudi največja kanadska železarska družba Stelco se je v tem obdobju po daljšem času v svoji bilanci rešila rdečih števil.

SODELAVCU MARJANU BERNOTU V SLOVO

Ponedeljek — začetek novega delovnega tedna. Zakaj ni Marjana na delo? Vest: odšel v planino, ni se še vrnil. Kaj storiti, kako pomagati? Nesreča je močnejša, hitrejša, neusmiljena... Neštokrat smo se z njim pogovarjali o lepota narave, navduševal nas je za zdrav način življenja, pohode v hribe, izlete... S takšnega izleta pa je prišlo strašno sporočilo, hladno, dokončno — večer prepada med nami in njim — smrt. Samo spomin premaga to praznino, boleč spomin...

Marjan Bernot se je rodil pred 48 leti v Ljubljani. Poklicno trgovsko šolo je končal v Kranju. Do prihoda v Železarno leta 1960 je delal v trgovski stroki. V Železarni se je zaposlil kot tabelirer na klasičnih računalniških strojih in tako že od vsega začetka sodeloval pri razvoju avtomatske obdelave podatkov v naši železarni.

Zaradi vestnega dela je leta 1965 napredoval v vodjo izmene. Leta 1980 je ob selitvi v novo stavbo Marjan postal arhivar in gospodar elektronsko-računskega centra. Pri opravljanju svojih del in nalog se je izkazal kot priden, zanesljiv in skrben delavec. Vedno pa je našel čas za sindikalno športno udejstvovanje. Udeleževal se je železarskih gorskih pohodov in štrtoval mnogo prostega časa za strelsko družino Triglav Javornik-Koroška Bela.

Za razvoj avtomatske obdelave podatkov v Železarni Jesenice smo potrebovali in uvajali nove stroje. Stari niso bili več kos zahtevam. Marjan je skrbno osvajal nova znanja in sledil napredku.

Skrb za družino, zanesljivost, resnost, srčnost in izreden občutek za gospodarstvo so bile njegove odlike in takega bomo ohranili v spominu.

Sodelavci ERC

PREDLOG POSLOVNE POLITIKE ZA LETO 1985

(Nadaljevanje s 1. strani)

180.000 ton elektro jekla in 310.000 ton SM jekla; na kontilivu moramo oditi vsaj 65.000 ton;

— ker je oskrba plavža z rudo problematična, moramo že sedaj predvideti potrebne ukrepe za zagotovitev surovin v potrebni količini in dinamiki dobave;

— izpolnjevanje kvaliteta asortimenta sloni izključno na lastnem jeklu. Zato bo potrebno usmeriti vse napore v to, da bodo naprave v jeklarni usposobljene za doseganje predvidene količine. Posebno skrb bo potrebno nameniti distribuciji lastnega jekla, ki ga bo potrebno usmerjati v tiste veje predelave, ki so z dohodkovnega vidika za Železarno najbolj zanimive;

— v ostalih TOZD moramo višino proizvodnje planirati glede na razpoložljive količine lastnega jekla, možnosti nabave tujega vložka in storitev;

— izredno težaven energetski položaj države nas kot velikega porabnika vseh vrst energije obvezuje, da naredimo vse, kar je potrebno za varčevanje z energijo in zamenjavo tekočih goriv;

— poleg varčevanja z energijo bo potrebno varčevati tudi s surovinami in reproviziranjem. Še posebno skrb bo potrebno nameniti izpolnitvi, ki so pomembna stroškovna postavka v naši proizvodnji;

— dvigniti kvalitetni nivo in zanesljivost proizvodnje z izpolnjevanjem obstoječih in osvajanjem novih tehnologij;

— izboljšati izkoristke, predvsem v primarnem delu proizvodnje, ki so osnovni razlogi poslovne uspešnosti teh TOZD;

— uzakoniti optimalne, normativne porabe osnovnih surovin in dodatkov pri izdelavi surovega železa in jekla;

— ustvariti pogoje za sprotno izdelavo kalkulacij od jeklarne do končnega izdelka;

— zagotoviti bistveno boljše proizvodno usposobljenost delovnih naprav;

— doseči večjo izkoriščenost tehnološko sodobnih naprav: KL, VOD, IN, CRNO, ki bistveno povečujejo kvaliteto in ekonomičnost proizvodnje;

— redno oskrbovanje s kvalitetskimi osnovnimi surovinami, kot jih zahtevajo tehnologija in kvaliteta izdelkov;

— osvojiti nove vrste jekel, izdelkov, proizvodnih tehnologij na osnovi programiranega raziskovanja;

— pospešiti obračanje materialov na tehnoloških poteh z izboljšanjem programiranja proizvodnje;

— izpolnjevanje znanja in strokovne usposobljenosti na vseh nivojih;

— ekonomski in kvalitetni razlogi narekujejo naslednji proizvodni program:

● kontinuirno vlitje gredice 65.000 ton (vključno EO in avtomatna jekla)

● vakumska ponvična metalurgija VOD:

— nerjavna jekla 21.000 ton

— dinamo jekla 56.000 ton

— degazacija

(malolegirana jekla) 8.000 ton

skupaj: 85.000 ton

KOMERCIALNO PODROČJE

Pričetek izgradnje jeklarne 2 je pogojen z novimi oblikami sodelovanja s tujimi in domačimi partnerji. Nabava in uvoz opreme s storitvami, kompenzacije z našim jeklom, predvsem pa oprema naših dobaviteljev bo zahtevalo dodatne napore. S tem pa dejansko prehajamo v obdobje prestrukturiranja v komercialnem poslovanju. Tu gre za pridobivanje novih virov jeklenega odpadka na domačem in tujem trgu. Potrebna bo ponovna udeležba reduciranih peletov za izdelavo visoko kvaliteten jekel. Cenene legure za vakumsko tehnologijo in povečanje deleža domačega ognjevdzdržnega materiala morajo biti drugo pomembno izhodišče za naslednje obdobje. S tem postajamo še bolj izrazito železarna specialnih in kvalitetnih vrst jekla. To nam omogoča doseganje novih kvalitativnih in politiki prodajnih cen in prodajni nasploh. Združevanje sredstev, asortiment, plačila, predelava, vse vrste kompenzacije bodo pomembne postavke v našem poslovanju. Tudi v letu 1985 ne smemo opustiti nobene možnosti nabave vseh vrst materiala na domačem trgu.

Napori komercialne bodo usmerjeni k naslednjim nalogam:

— za izdelavo 180.000 ton grodila bo TOZD Plavž imela prioriteto pri preskrbi z rudo in koksom. Jeklarni moramo z ustreznimi surovinami omogočiti nemoteno proizvodnjo planiranega asortimenta;

— tržišče naših izdelkov postaja v vseh pogledih vse bolj zahtevno. Konkurenca se vedno bolj razvija.

Obveze po samoupravnem sporazumu za razvoj in obojestransko izpolnjevanje pogojev bomo zaključevali v okviru možnosti rednega in doslednega izpolnjevanja obvez do kupcev;

— vso prioriteto dobiva skupni izvoz z našimi kupci. Lastni izvoz mora biti strogo selektiven in naj bi bil na ravni letošnje realizacije. Na tujem trgu bomo prodajali predvsem tiste izdelke, za katere doma ni ustreznega tržišča in ki z izvozno ceno pokrivajo vsaj variabilne stroške proizvodnje. Izpolnjevali bomo obveznosti iz dogovorov zanesljivih odjemalcev in iskali bomo nova tržišča. Pri vsem tem bo ekonomska računica oziroma cena uvoznega dolarja osnovno merilo in ne nazadnje je izvoz potreben zaradi spremljanja tehnološkega razvoja in pridobivanja pogojev uvoza;

— prodaja tistih vrst jekla, ki maksimalno pokriva lastno ceno, bo osnovna usmeritev tudi na domačem trgu;

— špedicija bo imela pomembno vlogo pri tekočem odpremljanju. Če železnica ne bo sposobna izpolnjevati obvez, jo bo nadomestil kamionski prevoz, čeprav to ni naša dolgoročna usmeritev. Zunanja trgovina in nabava morata skupaj s špedicijo skrbeti za enakomeren dovoz surovin;

— ocenjujemo, da se bo gibanje prodajnih cen nekoliko umirilo in da bo povečanje cen v primerjavi z letom 1984 le okrog 40–50 %.

PODROČJE INVESTIRANJA IN FINANCIRANJA

Železarna Jesenice v srednjeročnem obdobju 1981–1985 usmerja vse svoje investicijske potenciale v najnujnejšo posodobitev proizvodnje. Osnovna naloga je izgradnja jeklarne 2 in ob njej najnujnejši objekti za dvig kvalitete. Vse investicije v črni metalurgiji zahtevajo veliko sredstev tako v domači kot tuji valuti. V trenutni gospodarski situaciji, ko ne razpolagamo z zadostnim investicijskim potencialom in imamo zaradi zadolžitve v tujini težave pri nakupih uvozne opreme, so investicije v Železarni Jesenice zelo otežene.

Zaradi vsega tega je skoraj zamrla investicijska dejavnost v zadnjih letih.

CILJI:

— najpomembnejša naloga s področja investiranja je gradnja jeklarne 2. Projekt mora teči po določenem investicijskem programu, še posebno pa v okviru sprejetih terminov in finančnih sredstev. Zaradi pomembnosti mora projekt pri svojem izvajanju imeti prednost na vseh področjih;

— ostala investicijska dejavnost bo usmerjena v dokončanje začetih projektov, vse novopričete investicije pa bodo morale biti v skladu s tekočimi in novim srednjeročnim planom, kakor tudi v skladu z družbenimi kriteriji za izbor investicije. Prednost bodo imeli projekti, ki bodo zagotavljali boljše rezultate poslovanja na nivoju Železarne in tisti projekti, ki bodo pomenili sanacijo kadrovskega problema;

— za financiranje naložb skupnega pomena bomo tudi v letu 1985 združevali 95 % akumulacije;

— glede na povečan obseg zaloga polizdelkov v letu 1984 je cilj v letu 1985 zmanjšati obseg zaloga na nivo, ki je še potreben za nemoteno proizvodnjo;

— povečati obseg selektivnih kreditov in povečati obseg poslovanja prek tekočih računov;

— izboljšati strukturo plačil;

— povečati obseg avansov naših kupcev.

KADROVSKO PODROČJE

Proces planiranja, s katerim zavestno usmerjamo, usklajamo in orga-

niziramo razširjeno reprodukcijo, vključuje kot pomemben element planiranje kadra. Kadri so nosilci in cilj družbeno-ekonomskega razvoja samoupravne družbe in so kot taki v naši občini omejevalni dejavnik, saj tako po številu kot po strukturi ni kadra, ki bi zadovoljil zahteve TOZD. Glede na sedanje stanje predlagamo, da razen manjših korektur ostajamo s planiranim številom zaposlenih v višini lanskoletnega plana. Korekture bi bile možne le tam, kjer uvajamo nove delovne naprave in priprave, pa to ni bilo upoštevano v letošnjih planih. Obenem bi z združevanjem del in nalog poskušali plan celo zmanjšati. Čeprav letošnjega plana poprečnega števila zaposlenih ne dosegamo, predlagamo, da ga z ustreznimi ukrepi (nagradevanje, delovni pogoji ipd.) v letu 1985 poskušamo doseči.

Višina planirane proizvodnje bo pogojena poleg ostalega tudi z zadostnim številom kadra, ker po oceni kadrovskega sektorja ni velikih možnosti za pridobivanje novega kadra.

Prizadevali si bomo za:

— dogovorjeno politiko zaposlovanja, ki temelji, zaradi ekonomskih in socialnih težav, na zaposlovanju kadrov iz naše občine ter bližnje okolice;

— produktivno zaposlovanje in optimalno izkoriščenje delovnega časa vseh zaposlenih;

— ureditev strojev, naprav in delovnega okolja ter organizacije dela, kar bo omogočalo večje zaposlovanje žensk;

— zmanjšanje vseh oblik odsotnosti in fluktuacije s sistemskim odpravljanjem vzrokov;

— doslednejše planiranje in izkoriščenje dopustov;

— odpravljanje težkega fizičnega dela ter združevanje del in nalog;

— ustrezno nagradevanje, da bo le-to delovalo kot motivator za delavce v neposredni proizvodnji in strokovnjake;

— krčenje administracije z odpravljanjem morebitnega ponavljanja določenih del ter zajemljanja podatkov na računalniku in s tem v zvezi dvigniti kvalifikacijske strukture;

— realizacijo doslednejše zaposlenosti težje zaposljivih oseb in invalidov;

— pravičen izbor in usposabljanje delavcev za nove naprave ter dodatno funkcionalno usposabljanje vseh zaposlenih z namenom zmanjšanja fluktuacije, poškodb, bolezenske odsotnosti, kvaliteten napak in poškodb strojev;

— zagotovitev boljše povezanosti strokovnega kadra z neposredno proizvodnjo;

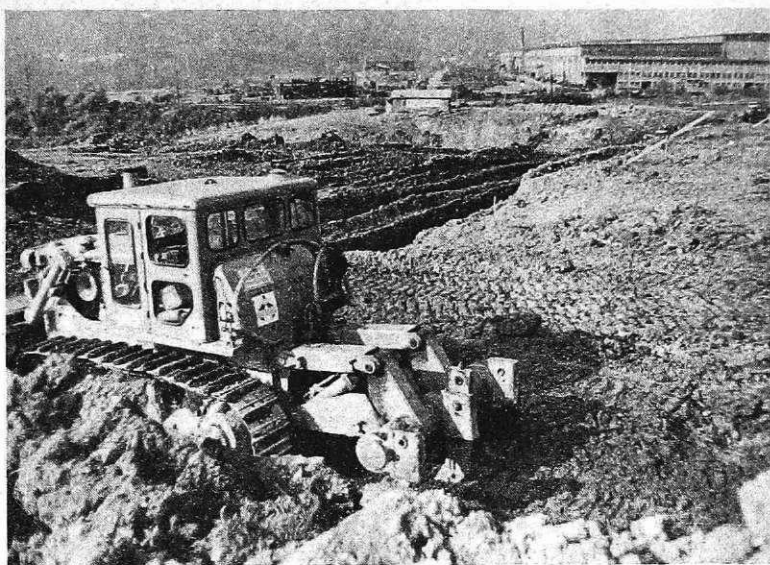
— ureditev delovnih in življenjskih pogojev delavcev v skladu z veljavnimi normativi in dogovori, zlasti za urejanje stanovanjskih in drugih vprašanj družbenega standarda;

— zmanjšanje čakalne dobe pri zdravstvenih storitvah, odpravljanje neupravičenega koriščenja bolezenske odsotnosti in zagotovitev kvalitetnejših uslug resnično bolnim delavcem.

PODROČJE SAMOUPRAVLJANJA, INFORMIRANJA IN ORGANIZACIJE

Področju samoupravljanja in informiranja moramo v letu 1985 nameniti več pozornosti. Zagotavljati moramo pogoje za kvalitetnejše, celovitejše in sprotno obveščanje delavcev o temeljnih vprašanjih poslovanja in samoupravljanja. Zato moramo uveljaviti tako informiranje, ki bo dajalo potrebne podatke in informacije ter omogočalo izvajanje kontrolne funkcije.

Izboljšati moramo delo samoupravnih organov, delegacij za samoupravne interesne skupnosti in zbor združenega dela z usposabljanjem delegatov in zagotavljanjem

Zemeljska dela za gradnjo jeklarne 2 (foto I. Kučina)

Eden od treh letos kupljenih avtobusov SAP-VIATOR TOZD Jesenice, ki bodo vozili na progi Rateče—Jesenice—Ljubljana in na lokalnih progah. S tem bo izboljšana kvaliteta prevoza predvsem delavcev Železarne Jesenice. (foto I. Kučina)

ustreznih pogojev. Spremljati moramo delo delegatov v bankah in poslovnih združenjih.

Na področju dograjevanja računalniško odprtega informacijskega sistema Železarne Jesenice bo poleg rednega vzdrževanja in dopolnjevanja obstoječih obdelav osnovna dejavnost usmerjena v vpeljavo sistemov spremljanja proizvodnje v TOZD Valjarna blumingštel. Izdelava ostalih podsistemov pa naj omogoči čimboljše zasledovanje uspešnosti naše proizvodnje in izbiro najbolj donosnih izdelkov Železarne. Kreativno sodelovanje uporabnikov, stimulativnejše nagradevanje projektov skupin, nakup procesnega računalnika in dopolnitev računalniške opreme pa bo omogočilo hitrejšo izvajanje postavljenih ciljev.

Zaostreni pogoji gospodarjenja v letu 1985 bodo zahtevali, da se bomo na področju organiziranja prilagodili situaciji. Naloge, ki sledijo iz tega, so naslednje:

— izdelave mikroorganizacij za vse organizacijske spremembe pri združevanju TOZD in delovnih skupnosti,

— izdelava korektur organizacijskih navodil pri spremembah poslovanja in komuniciranja v TOZD in med TOZD v zvezi z organizacijskimi spremembami,

— reorganizacija centralnih skladov in vključitev centralnega prevzema.

PODROČJE DELITVE DOHODKA IN ČISTEGA DOHODKA

Na osnovi predvidenega obsega fizične proizvodnje in prodaje ter kvaliteta premika načrtujemo, da bomo v letu 1985 dosegli 40–45 % višji dohodek, kot bo dosežen letos. S tem si bomo zagotovili delitvena razmerja, ki bodo omogočila krepitev materialne osnove dela in hkrati zagotavljanje pokrivanja naših samoupravno sprejetih in pogodbenih obveznosti. V letu 1985 ne bomo realno povečevali sredstev za financiranje skupne in splošne porabe.

Na področju nagradevanja bomo v letu 1985 uveljavljali že dolgo načrtovane spremembe na področju oblikovanja in delitve sredstev osebnega dohodka. Prizadevali si bomo, da bi dosedanj trend upadanja realnega osebnega dohodka zaustavili in oblikovali takšno višino sredstev za osebne dohodke, ki bi zagotavljala 3 % realno rast.

Sredstva za osebne dohodke bomo oblikovali na osnovi usmeritev za dejavnost črne in barvaste metalurgije Slovenije, višino sredstev osebnega dohodka po temeljnih organi-

zacijah pa bomo ugotavljali zlasti na osnovi:

— zahtevnosti dela,

— obsega predvidenega in izvršenega dela,

— časovne razporeditve dela.

Poenotili bomo startne osnove za ugotavljanje učinkovitosti dela.

Sistem delitve osebnega dohodka bomo dograjevali zlasti v povečanju vpliva kvalitete dela na višino osebnega dohodka.

S sistemom vrednotenja bomo spodbujali združevanje del in nalog oz. razporejanje nalog na manjše število izvajalcev. Iste cilje bomo zasledovali z uvajanjem progresivnega spodbujanja nadporečnih rezultatov.

Razvijali bomo spodbude za večji razmah inventivne dejavnosti in boljših rezultatov kreativnega dela.

Na področju minulega dela bomo spodbujali zlasti interes delavcev za takšna skupna vlaganja, ki bodo prinašala najboljše ekonomske efekte za celotno delovno organizacijo.

Poslovna politika predstavlja izhodišče za izdelavo predloga planov TOZD, delovnih skupnosti in delovne organizacije za leto 1985 ter potrebnih ukrepov za uresničevanje dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v Železarni Jesenice. Z njo prevzamemo svoj del odgovornosti za izvajanje skupno dogovorjenih ciljev, pri čemer se opiramo na pripravljenost vseh zaposlenih v TOZD in delovnih skupnostih Železarne, da z učinkovitejšim delom, večjo odgovornostjo in po samoupravnih poti uresničujemo sprejete obveznosti.

Železarski globus

JAPONSKA

V letu 1983 so uvozile japonske železarske družbe zaradi slabe gospodarske konjunktore 105,9 milijona ton železove rude, kar je bilo za 6 % manj kot v letu 1982. Največjo količino te železarske surovine je dobavila Avstralija, in sicer 49,8 milijona ton, sledi Brazilija 23,3 in Indija 14,7 milijona ton, kar predstavlja okoli 80 % celotne količine. Med ostalimi pomembnejšimi dobavitelji so bile Južnoafriška republika, Čile in Kanada. Tudi uvoz premoga za koksiranje je v primerjavi s predhodnim letom padel za 6,9 %, oziroma na 58,3 milijona ton. Glavni dobavitelji so bili Avstralija 25,3, ZDA 14,1 in Kanada 9,6 milijona ton, kar predstavlja okoli 90 % celotne količine. Ostale manjše količine so dobavile Južnoafriška republika, Sovjetska zveza in LR Kitajska.

BRALCI ŽELEZARJA O ŽELEZARJU (4)

V prejšnjem nadaljevanju naše raziskave smo predstavili rezultate anketirancev o bralnosti rubrike »pregled sestankov samoupravnih delovnih skupin« in ugotovili, da je ta rubrika najbolj brana med delegati na nivoju delovne ali sestavljene organizacije združenega dela. Več kot polovica anketirancev je bila mnenja, da je ta rubrika dobra, precej pa je bilo predlogov, da je pri tej rubriki potrebna analiza problematike s komentarjem. Veliko manj so brane informacije o delu samoupravnih organov temeljnih organizacij in delovnih skupnosti. Kot razlog za to so navedli, da iz teh informacij zvedo le, kaj je bilo na dnevnem redu sej posameznih samoupravnih organov in da je premalo v teh informacijah izpostavljena najbolj pereča problematika. Polovica vprašancev je menila, da je kljub izhajanju DELEGATA potrebno posamezne zadeve objaviti v Železaru, ker vsi pač ne prejemajo DELEGATA. V rubriki »Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah« bralci pogrešajo več problemsko napisanih člankov, menijo, da je preveč prispevkov le o delu forumov mladinske organizacije. Večinoma anketiranci pri »polemičnih člankih« pogrešajo mnenje »druge plati«, menijo, da so taki članki dobri, ker jih spodbujajo k bolj kritičnemu razmišljanju; le 14,6 % anketirancev se je iz različnih razlogov izrazilo proti tem člankom.

V sprejeti vsebinski zasnovi Železarja je zapisano, da so v glasilu tudi različni literarni prispevki. Zanima-

»ALI PREBIRAŠ STRAN V ŽELEZARJU, KI OBJAVLJA ROMANE, KRONIKE, POTOPISE IN DRUGO?«

	ŽJ	JEK	HVB	SD	E-TKR-NG
1. redno	18,6	25,8	19,0	22,6	11,5
2. pogosto	20,9	19,6	25,9	25,8	13,5
3. občasno	40,7	29,0	36,2	32,3	57,7
4. nikoli	19,8	25,8	19,0	19,4	17,3

Najbolj brana je ta stran v Železaru med bralci v TOZD Strojne delavnice, najmanj pa v delovni skupnosti E-TKR-NG. Pri starostni strukturi anketirane populacije smo ugotovili, da je ta stran najbolj brana med anketiranci v starosti »46 let in več«, najmanj pa med delavci v starosti »28 do 35 let«. Ko smo križali odgovore na to vprašanje z izobrazbeno strukturo anketirancev, smo

ugotovili, da čim nižjo izobrazbo so imeli anketiranci, tem bolj so se odločali za modaliteto »redno«. Romani, kronike, potopisi in ostali literarni prispevki so najbolj brani med anketiranci z nepopolno osemletko (redno: 41,7 %), najmanj pa z dokončano visoko šolo (redno: 7,1 %).

Od šestnajstih anketiranih upoko-jencev se jih je kar 12 odločilo za prvi dve modaliteti.

»KATERO OD NAŠETIH ZVRSTI NAJRAJE PREBIRAŠ NA TEJ STRANI?«

	ŽJ	JEK	HVB	SD	E-TKR-NG
1. romani	16,9	22,6	19,0	9,7	15,4
2. kronike	23,3	19,4	29,3	9,7	26,9
3. potopisi	31,4	16,1	27,6	54,8	30,8
4. nobene	18,6	25,8	17,1	19,4	15,4
5. pripomba	5,1	9,7	3,5	—	7,6
6. vse našete	4,7	6,4	3,5	2,4	3,9

V TOZD Jeklarna se je več kot četrtina anketirancev odločila za modaliteto »nobene« (odstotek je enak kot pri prejšnjem vprašanju za modaliteto »nikoli«), najbolj brani pa so romani, v TOZD Hladna valjarna Bela kronika, v TOZD Strojne delavnice in delovni skupnosti E-TKR-NG pa potopisi.

Zanimivo je, kako so se odločali za posamezne modalitete glede na izobrazbeno strukturo:

- med delavci s štirimi razredi ali manj so najbolj brani romani,
- med anketiranci z nepopolno osemletko potopisi,
- več kot polovica anketirancev z dokončano osemletko se je odločila za kronike,
- med anketiranci s poklicno in srednjo šolo so najbolj brani potopisi.

Niti en anketirani bralec z višjo šolo ne bere romanov v Železaru, anketiranci z visoko šolo pa so se večinoma odločali za modaliteto »potopisi«.

»KAJ MENIŠ O POROČANJU O KULTURNIH DOGAJANJH?«

	ŽJ	JEK	HVB	SD	E-TKR-NG
1. ne berem teh prispevkov	23,4	19,4	13,8	12,9	9,6
2. večina teh prispevkov je dobrih	64,5	67,7	63,8	77,4	55,8
3. poročanje o kulturnih dogajanjih je premalo kritično in premalo strokovno	17,4	12,9	15,5	6,5	28,9
4. drugo (NAPIŠI...)	4,7	—	6,9	3,2	5,8

Kot vidimo tovrstne prispevke bralci zelo ugodno ocenjujejo, še posebej v TOZD Strojne delavnice. Najmanj so ti prispevki brani med anketiranci v TOZD Jeklarna, najbolj kritični pa so delavci v delovni skupnosti E-TKR-NG. Pripombe, ki smo jih zbrali pri kasnejšem pregledu izpolnjenih vprašalnikov, so se

nanašale predvsem na obseg te rubrike v glasilu, en anketiranec pa je zapisal, da naj o kulturi poročajo le tisti, ki vedo, »kaj in kako«. Zanimivo se nam je zdelo križanje odgovorov anketirancev na omenjeno vprašanje z izobrazbeno strukturo anketirane populacije.

	ne bere teh prispevkov	večina teh prispevkov je dobrih	poročanje je premalo kritično in strokovno	drugo
1. 4 razredi in manj	11,1	88,9	—	—
2. nepopolna osemletka	25,0	41,7	33,3	—
3. osemletka	13,6	68,2	18,2	—
4. poklicna	11,5	75,0	7,7	5,8
5. srednja	15,7	54,9	19,6	9,8
6. višja šola	8,3	50,0	41,7	—
7. visoka	7,2	71,4	21,4	—

Najbolj kritični so do prispevkov o kulturnih dogajanjih anketiranci z dokončano višjo šolo in nepopolno osemletko; pri prvih se je tudi najvišji odstotek anketirancev odločil za »ne berem teh prispevkov«. Pripom-

be, ki smo jih že zapisali, so imeli le anketiranci s poklicno in srednjo šolo.

Večini anketiranih upoko-jencev (dvanaestim od 16 anketiranih) se zdijo prispevki v tej rubriki dobri.

Eden od ciljev naše raziskave je bil ugotoviti bralnost rubrike »Novice iz radovljiške občine«, še posebej med bralci iz sosednje občine ter glede na sprejeto vsebinsko zasnovo Železarja mnenje bralcev o potrebnosti podobne rubrike za jeseniško občino.

»ALI MENIŠ, DA BI BILA TAKA RUBRIKA POTREBNA TUDI ZA JESENIŠKO OBČINO?«

	ŽJ	JEK	HVB	SD	E-TKR-NG
1. da	76,7	77,4	77,6	80,7	73,1
2. ne	4,7	3,2	1,7	3,2	9,6
3. ne vem	18,6	19,4	20,7	16,1	17,3

Dodatna razlaga je ob teh rezultatih odvečna, naj navedemo le, da se

je od štirinajstih anketirancev iz radovljiške občine osem odločilo za pr-

»ALI PREBIRAŠ ŠPORTNO STRAN?«

	ŽJ	JEK	HVB	SD	E-TKR-NG
1. redno	65,1	67,7	72,4	64,5	55,8
2. pogosto	14,0	12,9	6,9	12,9	23,1
3. občasno	16,8	12,9	15,5	19,4	19,2
4. nikoli	4,1	6,5	5,2	3,2	1,9

Kot smo že zapisali, so rezultati glede na to, da je v vsaki številki glasila precej prispevkov tako o množičnem kot vrhunskem športu v jeseniški in radovljiški občini, taki, kot smo jih pričakovali. Največ so se za

modaliteto »redno« odločali anketiranci z dokončano poklicno šolo, najmanj pa anketiranci s štirimi razredi ali manj.

V Železaru so občasno tudi članki o delu družbenopolitičnih organiza-

»ALI MENIŠ, DA BI BIL POTREBNO V ŽELEZARJU VEČ ČLANKOV O DELOVANJU DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJ (ZKS, SINDIKAT, ZSMS) V TOZD OZIROMA DELOVNIH SKUPNOSTIH V ŽELEZARNI?«

	ŽJ	JEK	HVB	SD	E-TKR-NG
1. da	33,7	32,3	41,4	29,0	28,9
2. ne	37,2	29,0	31,0	48,4	42,2
3. ne vem	24,4	38,7	27,6	19,4	15,4
4. pripomba	4,7	—	—	3,2	13,5

V naslednji tabeli predstavljamo družbenopolitičnih organizacij na prejšnje vprašanje.

	sindikat	ZKS	ZSMS	ZZB NOV	SZDL
1. da	32,3	44,0	27,6	66,7	31,3
2. ne	37,7	40,0	27,6	33,3	44,6
3. ne vem	32,8	10,0	41,4	—	15,7
4. pripomba...	6,2	6,0	3,4	—	8,4

Najvišji odstotek »za« tovrstne članke je med anketiranimi člani ZKS, velja pa še opozoriti na odstotek članov ZSMS, ki so se odločili za »ne vem«.

»ALI PREBIRAŠ KULTURNO-UMETNIŠKO PRILOGO LISTI?«

	ŽJ	JEK	HVB	SD	E-TKR-NG
1. redno	16,9	16,1	12,1	6,4	28,9
2. pogosto	18,0	9,7	22,4	19,4	17,2
3. občasno	52,3	61,3	50,0	54,8	48,1
4. nikoli	12,8	12,9	15,5	19,4	5,8

Najmanj je ta priloga brana med anketiranci iz TOZD Jeklarna in TOZD Strojne delavnice, kjer se je skoraj tri četrtine anketirancev odlo-

»KAJ NAJRAJE PREBIRAŠ V TEJ PRILOGI?«

	ŽJ	JEK	HVB	SD	E-TKR-NG
1. literarni prispevki	16,9	6,5	10,3	6,5	36,5
2. poezija	5,2	6,5	3,5	—	9,6
3. potopisi	24,4	25,8	24,1	32,3	19,2
4. spominski sestavki iz zgodovine delavskega gibanja in NOB v naših krajih	37,2	45,2	46,6	41,9	19,2
5. ne bere LISTOV	12,2	12,9	15,5	16,1	5,8
6. drugo (napiši...)	1,7	—	—	—	5,8
7. vse našete zvrsti	2,4	3,2	—	3,2	3,9

V vseh temeljnih organizacijah so med anketiranci najbolj brani spominski sestavki iz zgodovine delavskega gibanja in NOB v naših krajih, le v delovni skupnosti se jih je največ odločilo za »literarne prispevke«. Preseneča nizka bralnost poezi-

je v tej prilogi in literarnih prispevkov med anketiranimi bralci v TOZD Strojne delavnice.

V naslednji razpredelnici prikazujemo, koliko so posamezne zvrsti brane pri anketirancih z različno šolsko izobrazbo.

	4 razredi ali manj	nepopolna osemletka	popolna osemletka	poklicna	srednja	višja	visoka
1. literarni prispevki	—	—	13,6	7,7	27,5	25,0	35,7
2. poezija	—	—	4,6	3,8	9,8	8,3	—
3. potopisi	11,1	33,3	27,3	32,7	17,7	8,3	28,6
4. spominski sestavki	77,8	41,7	45,5	36,5	35,3	16,7	21,4
5. ne bere LISTOV	11,1	16,7	9,0	17,3	5,9	16,7	14,3
6. drugo (napiši...)	—	—	—	—	1,9	16,7	—
7. vse	—	8,3	—	1,9	1,9	8,3	—

Niti eden anketiranec iz prvega in drugega razreda v izobrazbeni strukturi ne prebira literarnih pri-

spevkov in poezije v LISTIH, izredno pa je visok odstotek bralcev, ki prebirajo spominske sestavke iz zgo-

»ALI PREBIRAŠ RUBRIKO »NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE?«

	ŽJ	JEK	HVB	SD	E-TKR-NG
1. redno	15,7	22,6	15,5	22,6	7,7
2. pogosto	11,6	6,4	6,9	25,8	11,5
3. občasno	53,5	51,6	58,6	29,0	63,5
4. nikoli	19,2	19,4	19,0	22,6	17,3

Vidimo, da so se anketiranci v vseh treh temeljnih organizacijah in delovni skupnosti večinoma odločali za modaliteto »občasno«. Med štirinajstimi anketiranci iz radovljiške

občine jih kar 10 ali 71,4 % redno prebira to rubriko, medtem ko so se anketiranci iz jeseniške občine večinoma odločali za »občasno« (56,7 %).

vo modaliteto, pri anketirancih z jeseniške občine pa je ta odstotek še višji (78,3 %).

Predpostavljali smo, da je športna rubrika najbolj brana med delavci in rezultati naše raziskave to tudi potrjujejo.

cij, največkrat v rubriki »Novice iz sindikalnih organizacij« ali »Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah«. Ko smo že zbirali mnenja o zadnji rubriki, smo ugotovili, da bralci pogrešajo več problemsko napisanih člankov in da je preveč člankov o delu forumov mladinske organizacije, kar bi veljalo tudi za rubriko »Novice iz sindikalnih organizacij«, kjer so praviloma le povzetki s sej osnovnih sindikalnih organizacij. Članki o delu osnovnih organizacij ZKS so v Železaru prava redkost, oziroma jih sploh ni.

Za potrebnost tovrstnih člankov v glasilu se je odločilo največ anketirancev iz TOZD Hladna valjarna Bela. Pri pregledu pripomb anketirancev smo ugotovili, da so bralci »za« tovrstne članke, ki pa naj bi bili: bolj kritični, v njih naj bi pisali le o konkretno opravljenem delu in ne samo o formalnem in le ob »večjih akcijah« družbenopolitičnih organizacij.

Kulturno-umetniška priloga LISTI izhaja že enajsto leto in vsako leto izide povprečno pet števk. V teh enajstih letih so bili v LISTIH objavljeni prispevki 218 avtorjev. V zadnjem času ta priloga iz objektivnih razlogov (omejitve pri porabi tiskarskega papirja) ne izhaja več tako pogosto. Zanimala nas je bralnost LISTOV, katere zvrsti so najbolj brane in zbrati čim več predlogov, kako LISTE še izboljšati.

čilo za zadnji dve modaliteti. Pri pregledu izobrazbene strukture smo ugotovili:

- da dve tretjini anketirancev s štirimi razredi ali manj le občasno prebira LISTE,
- da je najvišji odstotek anketirancev, ki redno prebirajo LISTE, z visoko šolo (28,6 %).

Priloga LISTI je gotovo najbolj brana med anketiranimi upoko-jenci, saj se jih je kar polovica odločila za »redno«.

dovine delavskega gibanja in NOB v naših krajih, v teh dveh razredih. Vidimo, da je poezija v vseh razredih najmanj brana. V razredih s srednjo, višjo in visoko šolo so literarni prispevki najbolj brani; v prvih štirih razredih pa spominski sestavki. Zadnje vprašanje, ki se je nanašalo na kulturno-umetniško prilogo LISTI, se je glasilo:

»ALI IMAŠ PREDLOG, KAKO BI LISTE ŠE IZBOLJŠALI?«

Največ predlogov smo dobili iz delovne skupnosti E-TKR-NG (8), iz TOZD Jeklarna pa niti enega. Eden od predlogov je bil, da bi moralo biti uredništvo LISTOV ločeno od uredništva glasila (!?). Večina anketirancev je menila, da bi k sodelovanju pritegnili še več avtorjev in naj bi v prihodnje kazalo poskusiti tudi z natečajem za najboljši prispevek ter da bi posebej poudarili objave novih, še neveljavljenih avtorjev. Menili so, da je potrebno še več likovnih prispevkov, kar naj bi doprineslo k sami raznolikosti LISTOV.

V naslednji številki se bomo dotaknili naslednjih problemov: razdeljevanje Železarja, bralnost Železarja pri sodelavcih anketirancev, pripravljenost dopisovanja v glasilo, problematika razmerja med železarsko in občinsko vsebino v glasilu, kaj bralci najbolj pogrešajo v Železaru. V zadnjem delu bomo predstavili rezultate anketiranih bralcev na posamezne trditve o glasilu Železar.

Mile Crnović

DOSLEDNO, ODGOVORNO IN USTVARJALNO URESNIČITI SPREJETE NALOGE

Uveljavljanje stališč, ki sledijo iz predloga sklepov 13. seje CK ZKJ, sodi med prednostne naloge in zahteva tudi večjo akcijsko učinkovitost organizacij in članov Zveze rezervnih vojaških starešin Slovenije.

Osrednje točke dnevnega reda 16. seje predsedstva republiške konference ZRVS, ki je bila 8. oktobra pod predsedstvom Staneta Kotnika, so bile namenjene obravnavi osnutka programa dela ZRVS Slovenije v letu 1985, informaciji o ugotovitvah glavne inšpekcije ljudske obrambe pri pregledu varnostnih in obrambnih načrtov in informaciji o preventivi, varnosti in vzgoji v cestnem prometu.

Program dela ZRVS Slovenije, o katerem so razpravljali, sloni na značilnostih sedanjega obdobja našega socialističnega samoupravnega družbenega razvoja, pri čemer so v ospredju naloge, ki jih imajo organizacije in člani ZRVS na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. V preteklem obdobju so bili sprejeti pomembni sklepi in usmeritve o mestu in vlogi ZRVS v družbi, ki terjajo v nadaljnjem delu še več doslednosti in odgovornosti pri uresničevanju sprejetih programov.

Člani predsedstva so poudarili, da so bile že na 12. kongresu ZKJ postavljene neposredne naloge tudi vsem komunistom — rezervnim vojaškim starešinam, da na osnovi temeljite ocene svoje učinkovitosti v družbi angažirano delujejo v neposredni praksi in na vseh področjih prevzemajo nova opravila in naloge. Uveljavljanje stališč, ki sledijo iz predloga sklepov 13. seje CK ZKJ, pa tudi sodi med prednostne naloge in zahteva tudi večjo akcijsko učinkovitost organizacij in članov ZRVS. Zaradi tega so, kakor je bilo rečeno, za programsko zasnovano program ZRVS Slovenije v prihodnjem letu in za daljše obdobje zelo pomembni sklepi predsedstva SFRJ, ki jih je sprejelo ob obravnavi gradiva »Zveza rezervnih vojaških starešin v sistemu splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite« ter stališča s posvetovanja v zvezi konferenci ZRVS Jugoslavije o vlogi in položaju ZRVS v družbi in sistemu SLO in družbene samozaščite. Vsa ta stališča in izhodišča pomenijo nadaljevanje stalnih prizadevanj za podružbljanje in krepitve delovanja ZRVS, da kot družbena organizacija in del frontno organizirane Socialistične zveze delovnega ljudstva opravi svoje obveznosti zlasti na področju SLO in družbene samozaščite. Ta njena vloga se mora odražati v aktivnostih v lastnih vrstah, pri njenem širšem

delovanju v vseh sestavinah SLO in družbene samozaščite, predvsem pri obrambni vzgoji prebivalstva in na vseh področjih skupnega dela z mladimi. S svojim delom in aktivnostmi mora usklajeno z drugimi dejavniki pomeniti družbeno silo, ki prispeva k temu, da postanejo naloge s tega področja sestavina življenja in dela ter samoupravnega odločanja delovnih ljudi in občanov v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja.

USTVARJALNO URESNIČEVANJE NALOG

V predloženem načrtu programa dela je dana večja pozornost delovanju ZRVS v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih, kjer morajo s svojim delom, zgledom in ravnanjem dosledno izvajati naloge, ki izhajajo iz dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije. Z znanjem in sposobnostmi, ki so jih pridobili v šolah rezervnih oficirjev in v drugih oblikah usposabljanja, morajo ustvarjalno uresničevati naloge, ki so v teh sredinah sprejete na področju SLO in družbene samozaščite. Posebna skrb bo veljala preventivni dejavnosti na področju varnosti in družbene samozaščite na osnovi varnostnih ocen in načrtov. Zahteva po večji angažiranosti in spremljanju delovanja RVS terja torej ustrezno organiziranost ZRVS in pregled nad kadrovsko sestavo vodstev in aktivnostmi posameznikov.

Za uspešno delo, kot je bilo poudarjeno v razpravi, je potrebna **enotnost** pri uresničevanju delovnih načrtov. Ko so programi sprejeti, morajo postati obveznost za vse člane in organizacije ZRVS. Vnašanje prvin, ki izhajajo iz specifičnosti okolij in razmer, ne sme porušiti osnovnih programskih usmeritev in sklepov. V prihodnjem letu bo tudi čas sprejemanja srednjeročnih načrtov na vseh področjih družbeno-gospodarskega razvoja za obdobje 1986—1990. Zaradi tega organizacije in člani ZRVS morajo pri sestavljanju svojih srednjeročnih načrtov na vseh ravneh najprej oceniti delo v preteklih štirih letih, nato pa uskladiti svoje planske dokumente z razvojnimi načrti in možnostmi nosilcev načrtovanja v družbenopolitičnih in samoupravnih skupnostih, združenem delu in krajevnih skupnostih. Pri tem bo potrebno tudi tes-

nejše sodelovanje z oboroženimi silami in dejavniki, ki so zadalženi za SLO in družbeno samozaščito.

PREDLOGI ZA IZBOLJŠANJE USPOSABLJANJA

V načrte bodočih nalog je potrebno vnesti sprejete usmeritve, ki pomenijo težnjo po boljšem delu, vključno z uporabo znanstvenih izsledkov. Znanstveno raziskovalno delo zahteva tudi večjo angažiranost članov in organizacij ZRVS. Republiška konferenca ZRVS, kot je bilo poudarjeno na seji, bo s svojimi delovnimi telesi stalno ocenjevala svoje delo in organizirala oblike delovne in organizacijske povezanosti z občinskimi in krajevnimi organizacijami ter aktivni ZRVS, ki bodo lahko prispevale k doslednejšemu uresničevanju sprejetih programov.

Da bi se izboljšalo usposabljanje RVS, so bila na seji predsedstva sprejeta stališča in predlogi občinskih in krajevnih organizacij ZRVS Slovenije.

V programu dela komisije za ideološko-politično in splošno vojaško usposabljanje pri zvezni konferenci ZRVS Jugoslavije je bila sprejeta **obveznost o analizi** usposabljanja RVS. Skladno s to nalogo je komisija za idejnopolično delo in splošno vojaško usposabljanje pri RK ZRVS Slovenije po regijah zadolžila **delovne skupine**, ki so opravile pogovore v nekaterih občinskih in krajevnih konferencah ZRVS Slovenije, za kar so prejele ustrezna navodila in vprašalnike. Na osnovi poročil, ki so jih poslale delovne skupine, je komisija za idejno-politično delo in splošno vojaško usposabljanje pri predsedstvu RK ZRVS Slovenije predlagala naslednja stališča in sklepe:

— da se v okviru RK ZRVS načrtujeta letno samo dve temi za predavanje — seminarji, izbira druge tematike, pa naj bo v pristojnosti občinskih konferenc ZRVS, da se načrt uposabljanja prilagodi koledarskemu letu in da se programi sprejemajo na konferencah v zadnjem trimesečju. Vse krajevne in občinske konference naj bi bile zaključene do konca koledarskega leta. Predlagajo, da se za načrtovanje in izvajanje pouka bolj zavzemajo komiteji za SLO in družbeno samozaščito ter SZDL.

Vsako leto, predlagajo, bo treba načrtovati temo o vojaškopolični, varnostni in gospodarski situaciji in nalogah ZRVS glede na te razmere. Načrtovati bo treba več praktičnega usposabljanja, posebno taktično-ori-

entacijske vaje, v katere bo treba vključevati NZ, CZ, RK, tabornike, ZSMS, komiteje za SLO in družbeno zaščito, ravnanje z orožjem in streljanje v sodelovanju s strelsko zvezo. Občasno bo treba načrtovati taktično-tehnične zbornice z namenom seznanjanja ZRVS z novim orožjem, opremo in sredstvi obrambnih sil. Čim več RVS bo treba vključevati na praktične vaje, ki jih organizirajo poveljstva JLA in štabi teritorialne obrambe, načrtovati več tematike s področja SLO in družbene samozaščite z namenom usposabljanja RVS za opravljanje naloge v komitejih za SLO in družbeno samozaščito, svetih KS, NZ in CZ.

Za preverjanje znanja naj se uporabljajo doslej že preizkušene oblike, potrjene v praksi. Vprašanja za preverjanje znanja se morajo vsem ZRVS dostaviti na dom z namenom, da se individualno pripravijo. Za vrednotenje doseženih rezultatov pri usposabljanju se morajo upoštevati stimulativne oblike: napredovanja, odlikovanja, priznanja, pohvale in nagrade. S programi usposabljanja je treba zagotoviti 50 % praktičnega pouka, nadaljevati pa se mora z usposabljanjem RVS za konkretne naloge v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela, za pouk prebivalstva in za vodenje in poveljevanje enotam oboroženih sil. Zaradi tega je programe usposabljanja potrebno uskladiti na vseh ravneh, zlasti z organi za LO, SZDL, poveljstvi JLA, štabi TO, sekretariati za notranje zadeve. Vsaka OK ZRVS mora vsako leto izdelati načrt sodelovanja in usklajevanja z vsemi dejavniki, zlasti s poveljstvi JLA, štabi teritorialne obrambe in upravnimi organi za ljudsko obrambo.

Med predlogi se posebno poudarja vloga aktivov predavateljev in njihovo oblikovanje tam, kjer jih ni, ter njihovo aktiviranje. Oblikovanje stalnih aktivov predavateljev je osnovna kvalitativna usposabljanja, zato morajo organizacije iz vseh družbenih sredin izbrati najboljše predavatelje in izvajalce drugih oblik usposabljanja. Na republiški in mestni ravni pa bo oblikovano delovno telo za usklajevanje vsebin in metod ter za zagotovitev najboljših predavateljev za pripravo izvajalcev usposabljanja. Predavatelje naj bi verificirali komiteji za SLO in družbeno samozaščito ali pa predsedstvo OK SZDL. Med regijskimi in občinskimi vodstvi se mora vzpostaviti tesnejše sodelovanje za organiziranje in izvajanje usposabljanja in po potrebi izmenjave predavateljev.

PRIZNANJE POUKA ZA VOJAŠKO VAJO

Po do sedaj veljavnih stališčih zajema program pouka vsako leto 36 ur, in sicer 20 ur za individualno proučevanje gradiva iz Naše obrambe in 16 ur za predavanje — seminarje, reševanje taktičnih nalog in

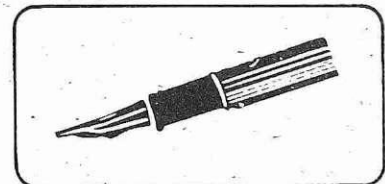
za preverjanje znanja. Praktično pa zajema program pouka okrog 46 do 50 ur, in sicer: 20 ur za individualno proučevanje gradiva iz Naše obrambe, 4 do 6 ur za predavanje — seminarje in informiranje, 8 ur za individualno reševanje taktičnih nalog, 6 do 8 ur za skupinsko reševanje taktičnih nalog na terenu in 8 ur za neposredno pripravo za preverjanje znanja in za preverjanje znanja.

Po določilih zakona o vojaški obveznosti (Ur. list št. 36 z dne 27. 6. 1980) so pouk dolžni obiskovati RVS in vojaški uslužbenci do konca koledarskega leta, v katerem vojaški obveznik — moški dopolni starost 60 let, ženska pa 50 let. Na podlagi stališč RK ZRVS Slovenije so ta pouk dolžni obiskovati vsi RVS Slovenije, s tem da so oproščeni preverjanja znanja in reševanja taktičnih nalog RVS, ki so dopolnili 55 let starosti, RVS, ki so aktivni delavci v organih LO, NZ in TO ter vsi RVS, ki so razporejeni v JLA in TO in so bili v določenem letu na vojaških vajah najmanj šest dni.

RVS bo priznana tridnevna vojaška vaja, če uspešno opravijo preverjanje znanja iz teorije (brez taktično-orientacijske vaje in reševanja taktične naloge), šestdnevna vojaška vaja, če redno obiskujejo celoten pouk po programu in uspešno opravijo preverjanje znanja iz teorije in praktičnega dela pouka. V bodoče pa bo preverjanje znanja RVS še pomembnejše. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o službi v oboroženih silah namreč predvideva, da bo možno napredovanje v višji čin (do kapetana I. razreda) tudi tistim, ki nimajo razporeda v oboroženih silah. Z osnutkom podzakonskega predpisa je določeno, da se šteje, da je pogoje za napredovanje izpolnil tudi tisti, ki se je udeležil usposabljanja, ki ga organizira ZRVS in ki je uspešno opravil preverjanje znanja. Poleg tega bo moral biti RVS v činu tudi določen čas, podobno kot je to regulirano po sedanjih predpisih.

Ob sprejemanju programa dela za 1985. leto je predsedstvo RK ZRVS poudarilo, da je za nadaljnji razvoj ZRVS in njene organizacijsko kadrovske krepitve, zlasti v sedanjih družbenih razmerah, izrednega pomena uveljavljanje organizacije ter uspešno izvajanje programa dela ZRVS na vseh ravneh in vključevanje v izvajanje programa gospodarske stabilizacije in predlogov ter stališč 13. seje CK ZKJ.

Pripravil: S. Nikolić

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTO

VPLIV SUROVIN NA JEKLARSKO PROIZVODNE POSTOPKE

Zgodovina jeklarskih proizvodnih postopkov kaže na njihovo nepretrgano prilagajanje preskrbi surovin in tehničnih možnosti. Danes se pojavljajo nove zahteve in industrija jeklenega odpadka in železarska industrija morata svoje delovanje podrediti trem pogojem:

- gospodarni uporabi surovin,
- gospodarni uporabi energetskih virov,
- zaščiti in čim manjšemu onesnaževanju okolja.

Gospodarna uporaba surovin ne zahteva samo čim bolj racionalno koriščenje groblja in zlitin pri izdelavi in predelavi jekla, temveč tudi čim boljše izkoriščanje jeklenega odpadka, ki nastane med železarskimi proizvodnimi postopki in kasneje pri predelavi ter uporabi železarskih izdelkov.

Pri pretaljevanju porabi jekleni odpadki samo 25 % energije, ki jo zahteva izdelava surovega jekla po postopku železova ruda-koks-plavž-kisikov konvertor. Zato vsebuje jekleni odpadki latentno energijo in njegov izvoz oziroma uvoz predstavlja tudi izvoz in uvoz energije.

Železarska industrija poskuša čim bolj izkoristiti energijo, uporabljeno za taljenje jeklenega odpadka. Zaradi visokih temperatur, ki so značilne za jeklarske proizvodne postopke, skuša čim bolj zmanjšati toplotne in druge neizogibne fizikalne ter kemične izgube.

Ena glavnih nalog industrije jeklenega odpadka je, da pri pripravi te surovine čim bolj odstrani druge materiale, ki porabljajo energijo med proizvodnim procesom. Priprava jeklenega odpadka mora biti prilagojena uporabljenim metalurškim postopkom in je zato nujno potrebno tesno sodelovanje med industrijo jeklenega odpadka in železarsko industrijo. Uporabljeni morajo biti najbolj racionalni postopki pri pripravi in uporabi jeklenega odpadka. Pri tem je treba upoštevati interese narodnega gospodarstva in vse možnosti prihranka energije in surovin.

Zaradi zaščite okolja mora industrija jeklenega odpadka zbirati tudi odpadke, ki nastanejo z odmetavanjem odsluženih industrijskih dobrin in jih pripraviti za ponovno uporabo v železarnah. Železarska industrija pa mora skrbeti za učinkovito zaščito okolja v zvezi z dimnimi plini, odpadnimi vodami in raznimi odpadki. Pri tem je s stališča gospodarnosti pomembno tudi njihovo čimbolj učinkovito izkoriščanje kot vira toplote ali sekundarne surovine.

Iz navedenega je razvidna ozka povezanost med podjetji za zbiranje in pripravo jeklenega odpadka in železarnami. Jeklarski proizvodni postopki so bili vedno zelo povezani s preskrbo potrebnih surovin, energijo in zahtevami kupcev po vrsti in lastnostih izdelanega jekla. Vse skupaj pa je bilo prepleteno s skrbjo za čim nižje proizvodne stroške.

Ko se je v sredini preteklega stoletja pričel razvoj industrijske proizvodnje surovega jekla, je bilo potrebno 1500 kg in tudi več groblja za izdelavo 1000 kg jekla. Ob prehodu iz preteklega v sedanje stoletje je bila ta količina zaradi vedno večje uporabe jeklenega odpadka in izpopolnitve proizvodnih postopkov znižana na razmerje 1:1. Danes je svetovno povprečje tega razmerja padlo na 0,7:1 in je za izdelavo tone surovega jekla potrebno poleg 700 kg groblja še 400 kg jeklenega odpadka. V preteklih 100 letih so se proizvodni postopki za surovo jeklo precej prilagajali tudi razpoložljivosti posameznih surovin.

SM peč je bila tisti proizvodni agregat za surovo jeklo, ki je omogočala pretaljevanje in s tem tudi ponovno uporabo jeklenega odpadka. Bila je, glede na uporabo surovin v vložku, zelo prilagodljiva in se je lahko hitro prilagajala spremembam pri možnostih nabave in cene jeklenega odpadka oziroma groblja. V Evropi je lahko s njo konkuriral samo Thomasov konvertor, medtem ko je bila obločna električna peč do sredine tega stoletja zaradi visokih proizvodnih stroškov in majhne zmogljivosti primerna za proizvodnjo legiranih vrst jekel. Zato so v letih 1930—1955 v SM pečeh izdelovali 80 % celotne svetovne količine surovega jekla.

Po letu 1955 se je pričel položaj naglo spreminjati. S kisikovimi konvertorji se je pojavil nov tekmeč SM peč, v katerem so lahko izdelovali ne samo iste ali celo boljše vrste jekel, temveč je tudi uporabljal v vložku grodelj z visokim in nizkim fosforjem ter jekleni odpadki. Njegova velika prednost je tudi izredno povečana produktivnost ter nižji proizvodni stroški. Zato ni čudno, da se je v letih 1960—1980 povečala svetovna proizvodnja surovega jekla iz kisikovih konvertorjev s 13,6 na 360 milijonov ton oziroma s 4,1 % na 55 %.

Vendar je SM peč dobila v tem obdobju še drugega tekmečca. Zaradi vedno večje produktivnosti in nove tehnologije je postajala tudi izdelava surovega jekla v obločnih električnih pečeh ekonomsko vedno bolj zanimiva. Vzporedno s tem so proizvodni stroški SM pečih hitro naraščali zaradi nizke produktivnosti, naraščajočih stroškov za zaposlene in zaradi vedno dražjega ognjestalnega materiala. Zato v zadnjih letih narašča število industrijsko razvitih dežel, ki v jeklarnah svojih železarn nimajo več SM peč. Prva je bila pred leti Japonska, ki so ji sledile ZR Nemčija in še nekatere druge dežele, v nekaterih deželah pa danes v SM pečeh izdelujejo zanemarljivo majhno količino jekla.

V zvezi z vložkom za jeklarske peči je treba omeniti še železovo gobo, ki je postala zanimiva v bližnji preteklosti. Po svojih značilnostih in vrednosti se nahaja nekje med grodljem in jeklenim odpadkom.

Železovo gobo izdelujejo s postopkom direktne redukcije iz železove rude in nima škodljivih elementov, kot sta baker, kositer in drugi. Ker je v trdnem stanju, jo je treba taliti kot jekleni odpadki in je za to potrebna energija. V vložku obločne električne peči lahko nadomesti jekleni odpadki in služi tudi

kot hladilno sredstvo v kisikovem konvertorju. Leta 1982 je bila skupna svetovna proizvodnja zmogljivost za železovo gobo 20 milijonov ton letno, proizvodnja pa se giblje še danes okoli 7,5 milijonov ton. Po letu 1979 se je svetovna zmogljivost povečala za več kot 50 %, medtem ko je ostala proizvodnja več ali manj na isti ravni. Glavni vzrok je v tem, ker je bilo za njeno izdelavo potrebno veliko energije in je zato zagotovljena njena gospodarnost predvsem na področjih s ceneno energijo, predvsem če je na razpolago zemeljski plin.

Kakšno vlogo bodo imeli v bodočnosti kot vložek za jeklarske agregate jekleni odpadki, grodelj in železova goba? Ob koncu 60 let so nekatere študije strokovnjakov Evropske gospodarske skupnosti predvidevale pomanjkanje jeklenega odpadka v sedemdesetih letih. Pri tem so računali na povečanje skupne svetovne proizvodnje surovega jekla in še posebej v obločnih električnih pečeh.

Vendar se poraba ni razvijala po teh predvidevanjih. V letih 1972—1981 je naraščala svetovna proizvodnja surovega jekla letno v povprečju za 1,1 %, v obločnih električnih pečeh 4,4 % in poraba jeklenega odpadka samo 0,1 % letno. V odstotkih na proizvodnjo surovega jekla je padla poraba jeklenega odpadka s 44 % na 40 %. Vzroki za to so bili:

- hitro zniževanje proizvodnje v SM pečeh,
- povečanje proizvodnje železove gobe v deželah v razvoju,
- povečanje količine kontinuirno odlitega jekla in s tem zmanjšanje lastnega odpadka v železarnah.

Vendar je treba primerjati navedene številke s podatki v industrijsko razvitih deželah. V zahodni Evropi, ZDA, Kanadi, Japonski se je v tem obdobju zmanjšala proizvodnja surovega jekla v povprečju za 0,8 % letno in poraba jeklenega odpadka za 0,7 %. In to kljub dejstvu, da se je proizvodnja elektro jekla v zahodni Evropi povečala za 3,5 % letno in v Severni Ameriki ter na Japonskem za 4,5 %. Poraba jeklenega odpadka v odstotkih na proizvodnjo je dosegla 53,8 %.

Po letu 1980 se je položaj spremenil. Do takrat so bile države Evropske gospodarske skupnosti neto uvoznice jeklenega odpadka in v tem letu so prvič postale neto izvoznice.

Podatki iz zahodnonemških železarn kažejo, da je zaradi uvažanja kontinuirnega vliivanja jekla padla količina lastnega jeklenega odpadka v vložku jeklarskih agregatov z 226 kg na tono surovega jekla v letu 1970 na 150 kg v letu 1982. Povečanje količine kontinuirnega odlitega jekla za 10 % ustreza približno 20 kg na tono surovega jekla manj lastnega jeklenega odpadka. Vendar pomeni to istočasno tudi, da je ob uporabi kontinuirno odlitega jekla zaradi okoli 10 % boljšega izplena potrebna za enako količino končnih izdelkov tudi ustrezno manjša količina surovega jekla.

USTANOVITEV POVELJSTVA »OBERKRAINER SELBSTSCHUTZA« (GORENJSKE SAMOZAŠČITE) ALI »GORENJSKEGA DOMOBRANSTVA«

Preden sta se razšla, je Andrej Bohinc Nikolajevu zabičal, da o tem, kje sta bila in koliko časa, nikomur ne sme črhiti nobene besede. Pri tem je z orožjem zapretel Ahačiču. Ignac Ahačič-Nikolajev, nevajen takega odnosa med partizani, je na moč debelo pogledal in seveda molčal! Več desetletij!

Vse do konca vojne je potem Andrej Bohinc sam hodil na pogovore z okorelim nacistom dr. Viljemom Elbertom — s številko 14. (Številko 14) Andrej Bohinc omenja 3. maja 1945, ko se je odred lotil osvoboditve zapornikov iz Begunj.)

Dejstvo je, da je dr. Elbert do konca vojne deloval kot viden člen v visokih okupatorjevih vrhovih, ki jih je skrbel občutljivi prostor med cestama Tržič—Ljubelj in Predvor—Jezersko. Vendar od konca aprila 1945 tam ni bilo več nobene bojne enote Kokrškega odreda.

Zato so se nemški in drugi satelitski oddelki v začetku maja 1945 lahko nemoteno umikali po teh dveh cestah, zlasti po ljubeljski.

Dr. Viljem Elbert je bil po vojni sicer nekaj mesecev zaprt, nato pa so ga spustili in pogнали čez mejo. V Avstriji je 1955. leta umrl.

Primer dr. Elberta nazorno kaže, na kakšne različne načine je delovala sovražnikova obveščevalna mreža in kakšne težave so ob tem imeli partizanski obveščevalci vse do osvoboditve in tudi še po njej.

DOMOBRANCI Z NEMCI BEŽE PREK LJUBELJA

Končno tudi domobranci spoznajo, da so Hitlerjevi Nemčiji štete ure. Z nemškimi okupatorji vred ne morejo zadržati poleta narodnoosvobodilnih sil. Skupno z umikajočo se nemško armado se prebijajo do angleške vojske na Koroškem, ki jih razoroži in kmalu vrne oblastem nove Jugoslavije.

Medtem ko je Kokrški odred odšel na Koroško, so gorenjski domobranci doživeli vse kaj drugega, kot so načrtovali.

Kljub prisegam, da se bodo skupaj z Nemci do zadnjega borili proti partizanom, boljševikom, komunistom in za »novo Evropo«, so kovali še svoje interne načrte. Ko je bilo povsem jasno, da se Nemci umikajo, so računali, kako se bodo »samostojili« in do veljave prišli s pomočjo Britancev, ki bodo očitno kmalu v Sloveniji.

Usoda gorenjskega domobranstva je bila ob koncu vojne močnejše kot kdaj prej vezana na usodo slovenskega domobranstva in njenega kontrarevolucionarnega vrha. Zato

je zastopstvo gorenjskega domobranstva 1. maja prišlo prosit Rupnika v Ljubljano, naj bi tudi oni spadali pod »skupno poveljstvo«. Toda vrh slovenske kontrarevolucije je že prej odločil, da nacistično razvpiati general Leon Rupnik ne more biti ne šef ljubljanske pokrajinske uprave ne generalni inšpektor slovenskega domobranstva. A na pristisk svojih domačih gospodarjev, ki jim je tako verno služil vso vojno, je odgovoril s tem, da se je 30. aprila 1945 sam razglasil za poveljnika vsega slovenskega domobranstva, seveda s svojimi načrti in z Rösenerjevim privoljenjem.

»Narodni odbor«, vrhovni organ slovenske kontrarevolucije, ki ga ni nihče izvolil, pa je že 2. maja 1945 generalu Rösenerju sporočil, da hoče zaradi koristi slovenskega naroda, zaradi potrebe po javnem redu in miru »proklamirati nacionalno deželo Slovenije in vzpostaviti provizorično vlado«. Seveda ni pozabil poudariti, da to dejanje »slovenskega domobranstva« v nobenem primeru ne bo odvrnilo od nadaljnjega neizprosnega boja proti slovenskim partizanom.

»Narodni odbor« je o tej svoji odločitvi obvestil generala Rösenerja, delegacija pa ga je tudi osebno obiskala in od njega hotela doseči, naj jim prepusti civilno oblast v deželi in s tem poveljstvo nad domobranci. Rösenerju je delegacija v isti sapi zagotavljala, da bi bil na ta način »zagotovljen varen umik Nemcev«.

A ostri esesovski general tem zahtevam ni ugodil in je delegacijo jedko zavrnil.

To pa ni ustavilo slovenskih kontrarevolucionarjev, da ne bi 3. maja 1945 na Taboru v Ljubljani na hitro proglasili »narodno državo Slovenijo«, »narodni odbor« pa razglasili oziroma predvideli kot nekakšno deželno vlado.

V »narodni odbor« je prišlo 11 ljudi, ki so zastopali tri slovenske meščanske stranke: SLS, JNS in socialne demokrate. Predsedstvo tega »narodnega odbora«, ki je šlo le štiri člane (predsednik naj bi bil dr. Joža Basaj iz ekektive SLS), je 15. marca 1945 (ta njihov datum ni povsem zanesljiv, ker je narodni odbor proti koncu vojne preračunljivo nekaj terminov retrodatiral) za potrebe »slovenske narodne vojske« sestavilo novo prisego. Mirko Bitenc je o sestavljanju »slovenske narodne vojske« povedal, da bi vanjo praktično prišle vse oborožene sile v Sloveniji, to je JV »jugoslovska vojska«, SD (slovenski domobranci) in GD (gorenjski domobranci). V istem glaslu »slovenskemu narodu«, sesto-

vljenem v Ljubljani 3. maja 1945 (!), »narodni odbor«, zaupajoč »v vsemo-gočnega Boga, vse Slovence poziva k edinosti in spravi, hkrati pa kliče v deželo Angloameričane. (»Slovenec«, 4. maja 1945 in M. Mikuz: Pregled NOB v Sloveniji, V. str. 77—79.)

»Narodni odbor« je poklical v deželo Angloameričane 3. maja 1945 zvečer (opomba Ivan Križnar). Zanimivo je, kakšne meje si je slovenska borzoazija predstavljala za »edinjeno Slovenijo«. Z velikimi apetiti jo je, na primer, proti Italiji »potisnila« do izliva reke Tilmenta (Tagliamanta), na severu proti Avstriji pa visoko do Velikega Kleka (Grossglocknerja) in na vzhodu do Gradca. V članku pod naslovom »Kje so naše meje« beremo:

»... S to varianto (predvideli so jih več) zajamemo k 1.040.000 Slovincem zahodne Jugoslavije še 2.730.000 prebivalcev. S Solnograške, Štajerske in Koroške 1.360.000 prebivalcev, in sicer 100.000 Slovencev in ostalih 1.260.000 ...

Dotlej okupirani Slovenci bi z uresničevanjem takih načrtov postali okupatorji in zatiralci drugih narodov, kar seveda ni bilo mogoče.

O mejah Slovenije je sestavil načrt študijski odbor »stare in nove pravde« oktobra 1944. (Kopija teksta je v Gorenjskem muzeju v Kranju — proces proti Mirku Bitencu in ostalim. O tem piše tudi dr. Metod Mikuz v V. knjigi Pregled NOB v Sloveniji, str. 77.)

Niso pa ostali pri tem: na zahod so poslali kar štiri izjave, vse s prošnjo, naj Slovenijo zasedejo angloameriške vojaške enote. Vladimir Dedijer na osnovi dokumentov piše, da se »Churchill vse do konca vojne ni odrekel načrtom o oboroženi politični intervenciji v Jugoslavijo. To bi storil z invazijo prek Istre in ljubljanskih vrat, kot je predlagal tudi Stalin z besedami:

»Ali ne bi ... nekaj britanskih divizij mogli spraviti v Jugoslavijo in Madžarsko ter jih usmeriti proti Dunaju?»

Tudi Draža Mihailović je (18. 1. 1945) predlagal, naj bi zahodni zavezniki vpadli v Jugoslavijo. Dr. Miha Krek in Živko Topalović pa sta v marcu in aprilu 1945 od feldmaršala Alexandra zahtevala, naj Angloameričani takoj zasedejo Jugoslavijo. Miha Krek je to ponovil spet po nemški kapitulaciji in sestavil tudi »srednjeevropski odbor«, katerega sekretar je bil dr. Ciril Žebot. (Vladimir Dedijer: Jugoslavija in interese sfere, »Delo«, 28. julija 1979 — sobotna priloga.) Tako se je slovenski kontrarevolucionarni vrh odločil za novo narodno izdajstvo. Položaj je bil nemogoč, saj so bili Angloameričani kljub vsemu še vedno zavezniki antihitlerjevske koalicije.

Prav ta dan, 3. maja 1945, je s svojega vrhovnega domobranskega položaja moral odstopiti tudi general Leon Rupnik, poveljnik »slovenskega domobranstva« pa je postal Franc Krener. Ta je svoji »vojski« takoj razložil, da tudi poslednje sodelovanje med nemškimi in domobranskimi oddelki ne bo prav nič spremenjeno in da bo obnašanje v skupnem boju proti banditom kot doslej prijateljsko in korektno.

Nadaljevanje

»Ja. Zašel sem, pa ...«

»Kaj ste znoreli? Zdaj ponoči? In v takšnem mrazu? Do Bistrice je še daleč.«

»Mogoče veste za kakšno bližnjico?« se je še naprej sprenevedal Serž. Ni hotel, da bi ga ženska imela za berača. Čeprav je sam pri sebi dobro vedel, da ni nič drugega kot to: bedni, klatski berač.

»Ponoči je nevarno hoditi po teh hribih. Medvedje so,« je rekla ženska. »Lahko bi prespali zgoraj na skednju, v otavi. Dala bi vam deke.« Za hip ga je pogledala. »Seveda, če vam ni odveč spati na senu. Vidim, da ste mestni človek.«

»Ne, ne. Velikokrat sem že spal na senu. Ko sem bil še otrok, sem živel na kmetih,« je pohitel Serž.

»No, pa pridite v hišo. Vam bom ogrela mleka.« Sklonila se je k tlom in pobrala petrolejko. »Nimam elektrike, pa svetim s smrdljivcem. No zdaj je pa še lampa fuč. Vsa sreča, da imam še eno v hiši. Pa, saj ni čudno. Tako sem se vas ustrašila. Nihče ne pride sem gor v te skale. To je pa res čudno, da je prav vas prineslo.« Se enkrat mu je pogledala v obraz. »Saj ste pošten človek, a ne? Sama sem tu gori in človek nikoli ne ve. Prej sva bila skupaj z bratom, lani pa je šel v Nemčijo. V rudniku dela. Vsak mesec mi piše, grozno mu je dolgčas. Pes pa mi je poginil, moj Taco. Star je že bil, ampak dober čuvaj. Noben medved si ni upal blizu hiše. A veste, da se tu okrog klatijo medvedje. Ponoči me je strah hoditi iz hiše ... Kar sedite tja k štedilniku, gotovo vas zebe,« je kar naprej govorila ženska. Videti je bilo, da je že dolgo sama in da je vesela, da se ima s kom pogovarjati.

Serž je sedel na zaboj zraven štedilnika, ženska pa si je v veži sezula škornje in odvezala ruto z glave. Šele zdaj si jo je lahko natančneje ogledal. Ni bila še stara. Na prvi pogled ji je prisodil kakih štirideset. Njeno telo v revni obleki je bilo še polno in krepko, čeprav že načeto od let in garanja. Drobne gubice so ji brazdale čelo in lica in v kordaste kostanjeve lase so se tu in tam že vpletale sive nitke.

»Nate, jejte, pa glejte, da se ne oparite. Vroče je. Boste tudi kruh? Seveda ga boste. Gotovo že dolgo niste ničesar jedli.«

V miznico je segla po hleb in nož in porinila predenj. Odrezal si je krajec in ga nadrobil v vroče mleko.

»Ali vam ni dolgčas v tej samotiji?« je vprašal, medtem ko je jedel.

EDO TORKAR

12

ZIMA SERŽA POLAJNARJA

»O ja, včasih že ... Ko je bil še brat tukaj, je bilo drugače. Zdaj pa ...«

»Zakaj pa ne greste v Bistrico, v fabriko?«

»Oh, saj bi šla, pa me ne vzamejo. Nisem prav pri zdravju. Včasih se mi kar zvrta v glavi. Tudi kri imam zanič ... O, če bi bila mlajša ... Tako pa: stara baba je stara baba, kaj češ z njo?«

Pri teh zadnjih besedah se je ženska zamolklo zasmejala in ga hkrati tako sijoče in prostodušno pogledala, da se je zmedel in zardel.

»Dvainštirideset jih bom spomladi, ja ... Zamišljeno se je zazrla v odseve plamenov na steni nasproti štedilnika. »Dvainštirideset ...«

Potem pa se je nenadoma zdrznila in si hitela natikati škornje.

»V štalo moram, skoraj bi pozabila. Krava bo strila in me tako skrbi.«

Ko je ostal sam, se je naslonil na zid in zaprl oči. Toplota, ki je puhtela od razbeljenega štedilnika in prijeten občutek sitosti sta storila svoje. Zadrmlal je.

Predramilo ga je razburjeno vpitje zunaj na dvorišču. Skočil je pokonci in šel ven.

»Jezusmarija, jezusmarija, pridite pomagat, kravi je hudo,« je vpila ženska in vila roke.

»Kaj pa je?«

»Pojdite po lampo, hitro, sveča mi je ugasnila.«

Stekel je v kuhinjo po petrolejko in se vrnil z njo v hlev. Hlev je bil majhen in nizek, samo dve kravi sta stali ob svislih, ena od njiju je bila breja in je imela vsak čas stri. S sprednjimi nogami je klečala v stelji, z zadnjima pa je grebla po tleh in se silovito napenjala, da bi se znebila ploda.

Ženska mu je pograbila lampo iz rok in jo obesila na tram.

»Primite jo za roge! Dobro jo držite! Jaz bom poskušala izvleči.«

Ko je bil še otrok, je v domačem hlevu večkrat gledal, kako vlečejo tele iz kravjega trebuha. Tudi pozneje je večkrat pomagal pri telitvah, ko je med počitnicami zahajal k sorodnikom na kmete. Zato je približno vedel, kaj je ob takih prilikah treba storiti. Kravo, ki je z vstran nagnjeno glavo ležala na tleh, je zgrabil za roge in ji pomagal, da se je postavila pokonci. Krava je izbuljila oči, kot da jih hoče iztisniti iz dupel, globoko je soplja in opletala z glavo. Moral je napeti vse svoje moči, da ga ni z rogovi pritisnila ob svisli.

»Joj, ne morem, jaz ne morem!« je vzkliknila ženska, ki ji kljub vsemu trudu ni uspelo, da bi izvlekla tele.

Mož s klobukom je obstal. Tudi mož brez klobuka je obstal. Sonce je pa žgalo in zrak je miroval v mučnem brezvetrju.

»Se poznavam?« je vprašal mož s klobukom.

»Prav o tem razmišljam,« je odgovoril mož brez klobuka.

»Torej sploh ni nujno, da se poznavam,« je rekel mož s klobukom.

»Najbrž res ni nujno, da se poznavam,« je odgovoril mož brez klobuka.

»Toda zakaj hudiča ste me pa pozdravili?« je zagodrnjal mož s klobukom.

»Saj ni nujno, da sem vas pozdravil,« je odgovoril mož brez klobuka.

»Kako za vraga ni nujno! Saj ste me vendar pozdravili, kajne?« je sedaj že ježno zagodel mož s klobukom.

»Jaz sem samo oddravljal na vaš pozdrav, človek,« je rekel mož brez klobuka in se smehljaj.

»Poslušajte vi, vi, vi: jaz vas sploh nisem pozdravil, le zakaj hudiča naj pa bi vas pozdravil, ko vas niti ne poznam.« Mož s klobukom se je po teh besedah začel še bolj znojiti. Z robčkom, ki ga je že imel v roki, si je začel brisati znojni obraz. Vetrč pa ni hotel zapihljati. Brezvetrje je bilo mučno.

»Buljili ste vame in potem dvignili klobuk. Videti je bilo, da me pozdravljate, človek,« je ne več tako mirno rekel mož brez klobuka.

»Bedak! Dvignil sem klobuk, da bi si obrisal znojno čelo, pa ste me v zmotili s tistim vašim pozdravom in tistim vašim prekletim trgovskim smehljajem. Sploh vas nisem pozdravil.« Nekaj popadljivega je prinašala ta nenavadna aprilski vročina. Nekaj strupenega je bilo v njej, ki je dražilo čute. Ko bi vsaj vetrč popihal, pa ni. Popadalo je tudi moža brez klobuka in njegov obraz je postal trd kot zmrznjeno meso v hladilni skrinji.

»Vam bom že dal trgovski smehljaj, vi služast znojni deluhar,« je pobesnel mož brez klobuka.

»Tožil vas bom, da te besede vas bom tožil, vi opičji suhec!« je zagrmel mož s klobukom.

»Tudi jaz vas bom tožil! Rekli ste mi opičji suhec. To je žaljivo.« Saj ste res prekleto čuden patron,« je rekel mož s klobukom in si z robčkom obrisal znojni obraz.

»Čuden patron kaj, toda znojem se pa ne. Ravno kar ste se obrisali po obrazu, pa ste že spet mokri od znoja. Kar vre vam iz kože. Veste, jaz se pa ne znojem.«

Nadaljevanje prihodnjice

PETER PAVLOVEC

38

ČLOVEK IMA TAKOJ KAMEN V ROKI

Naslednji dan sem že zbral moč in prišel v službo in spet pobiral naročila za malico. Nazadnje sem šel h gospe Fani, ki me je bila zelo vesela in je rekla da bi žemljico in to celo, pa tri deke pršuta, pa ravno toliko sira. »Kumarice pa danes ne bom,« je še pristavila.

»Seveda gospa Fani. Vse boste dobili,« sem dejal in zapisal, kaj je moja Fani naročila.

»Veste Gašper, najraje bi pa danes jedla čorbo?«

»Vi gospa Fani pa čorbo?« sem se resnično začudil.

»Da čorbo bi jedla in to zelenjavno. Malo fižolčka, malo grahka, malo zeljčka. Joj bi bilo dobro. Sama ne vem, zakaj si to želim?«

»Morda je to spomin na preteklost?« sem dejal, pa ni nič odgovorila.

Nato sem odhitel v trgovino in nakupil vse potrebno. Za gospo Fani sem pa odšel po čorbo v res precej oddaljeno menzo. Tam sem poznal kuharico. Povedal sem ji svojo željo in z veseljem mi je ustregla. Dala mi je globoko posodo in žlico v vrečko, da ne bi zliž čorbe za gospo Fani.

»Gospa Fani, prinesel sem vam čorbo, ki ste si jo tako zelo želeli,« sem dejal z veseljem glasom in vzel iz vrečke globoko skodelo, ki je bila podobna pljuvalniku, ter jo postavil pred gospo Fani, ki ni skrivala presenečenja.

»Samo nekam malo je?« je znila.

»Prinesel sem vam samo pet fižolčkov, ker sem se bal, da vas ne bi napenjalo in vam povzročalo vetrov. Saj poznate delovanje fižola? Zato sem vam pa prinesel več grahka, ki nima takšnih učinkov. Dvanajst grahkov imate v skodeli, potem pa

še dve žlički zeljčka in tri žličke čorbine juhe, ki izvrstno diši. Gospa Fani, želim vam dober tek!«

Potem sem razdelil malico in denar. Zabilal cekar ob tla in odšel po delavsko knjižico. Zbogom oče in naj mi Bog pomaga, sam ne vem, če si bom. Toda prekleto oče! Zdi se mi, da imam v sebi še nekaj upanja. Ne vem sicer v kaj naj bi upal? Ampak v nekaj neznanega še upam in hvaležen sem, da mi je to sploh dano.

MNOGOKRAT JE KAMEN V ROKI POT DO SRCA

Aprila meseca je sonce žgalo že s pravo poletno močjo. Opoldne so bili pločniki opusteli, le cestni promet je hrumel z nezmanjšano močjo. Zaradi vročine je bil ta aprilski dan vsekakor nenavaden. Po opustelem pločniku, je iz mesta stopal človek, ki je bil velik in debel. Glavo je imel pokrito s klobukom, ki je bil malomarno potisnjen navzgor, da se je videlo visoko znojno čelo, rdeče od sonca. Njegova hoya je bila nemarno lena in sploh je dajal videz nekoliko utrujenega človeka, ki je že vsega naveličan.

V mesto, pa je po istem opustelem pločniku stopal človek, ki je bil zelo suh in nizke postave. Hodil pa je živahno, kot baletnik. Na njegovem obrazu ni bilo videti niti kapljice znoja, najbrž zaradi tega, ker ni nosil klobuka ali pa zaradi suhega telesa.

Oni, ki je šel iz mesta, je bil po videzu človek, ki ne izstopa iz množice, nemarnosti in debelosti navkljub. Oni, ki je šel v mesto, pa je izstopal iz množice in to zaradi nenavadne glave, ki je bila še najbolj podobna opičji, kajti gosti sivi lasje so mu segali skoraj do obrvi, toda ne kakšni šopi ali kodri, temveč je bil prav poraščen, s pravim lasiščem, skoraj do obrvi. Ta človek čela skorajda ni imel. To je bilo tisto, kar ga je izločevalo iz množice, da je bil viden in se je tega na nek poseben način tudi zavedal.

Natančno opoldne, ko je bilo sonce najvišje in je najbolj žgalo, sta se srečala. Oni, ki je šel iz mesta, je z desno roko prijel klobuk in ga dvignil. Videti je bilo, kot bi hotel onega, ki je šel v mesto, pozdraviti. Tako je mislil tudi mož brez klobuka. Vljudo, čeprav nekam začudeno, se je nasmešnil in z glavo nekajkrat trzil v pozdrav.

Od 10. oktobra naprej se vrstijo po področnih skupinah delovni posveti sekretarjev osnovnih organizacij ZK občine Radovljica, ki jih je sklicalo predsedstvo OK ZK ob zaključnih razpravah in aktivnostih osnovnih organizacij ZK v zvezi s 13. sejo CK ZKJ. Sekretarji so poročali tudi o evidentiranju kandidatov za sprejem v ZKS. Posebno podrobno so proučili stanje idejnopoličnega usposabljanja članstva, ki je bilo domala v vseh OO ZK v zadnjem času močno zapostavljeno.

Člani osnovnih organizacij ZK v radovljiški občini so v razpravah o predlogih sklepov 13. seje CK ZKJ samokritično spregovorili tudi o problematiki sprejemanja novih članov. Menili so, da v OO ZK nimajo pravega pregleda nad aktivnostjo mladih, zato najlaže lahko ocenjuje njihovo delo OO ZSMS. Žal pa na območju občine skoraj ni bilo nobenih pobud OO ZSMS za sprejem mladincev v ZK. Do polletja so v vsej občini sprejeli le tri mladince v ZK!

V prostorih skupne strokovne službe SIS družbenih dejavnosti občine Radovljica so se 17. oktobra sešli na delovni posvet predsedniki skupščin in koordinacijskih odborov za svobodno menjavo dela skupščin SIS. Beseda je tekla o združevanju denarja iz prispevnih stopenj bruto osebnih dohodkov zaposlenih za programe SIS v letu 1984 v prvih devetih mesecih. Ugotovili so, da ta sredstva ne pritekajo po načrtu. Dogovorili so se o izhodiščih za valorizacijo teh sredstev in novih prispevnih stopnjah za SIS ter določili izmed sebe posameznike, ki bodo obiskali posamezne delegacije za razlago skupščinskih gradiv.

Na območju krajevnih skupnosti Radovljica je 18 zasebnih obrtnikov, ki se več ali manj aktivno vključujejo v družbenopolitično in družbeno življenje mesta in v krajevno samoupravo. Kljub temu so tri osnovne organizacije ZK, kolikor jih je v KS, sprejele v ZK le dva obrtnika. Takšen odnos jasno odraža miselnost, predvsem pa predsodke komunistov do teh delovnih ljudi, ki bi zaslužili veliko več pozornosti, so menili v razpravah o sklepih 13. seje CK ZKJ.

V spomin na 17 talcev, ki so jih Nemci umorili zaradi požiga Remčeve žage, slavijo na Lancovem 10. oktobra krajevni praznik. Letošnje praznovanje je bilo v znamenju preverjanja gasilske enote in civilne zaštite, ki jima v tej krajevni skupnosti posvečajo veliko pozornosti.

Na občinskem svetu ZSS Radovljica je bila 17. oktobra 9. seja osnovne organizacije sindikata zaposlenih na območju osebnega dela z delovnimi sredstvi v lasti občanov občine Radovljica. Sodelovali so tudi predstavniki osnovne organizacije istega področja dela iz Škofje Loke. Skupaj so razčlenjevali razmere in problematiko osebnega dela v obeh občinah.

Člani sveta za varstvo okolja so pod predsedstvom Franca Jereta na drugi seji 24. oktobra razčlenjevali pripombe iz javnih razprav, ki so jih krajevne organizacije SZDL organizirale o spremembah prostorskega dela družbenega plana občine Radovljica za obdobje 1981-1985. Svoja stališča in predloge je

svet posredoval v obravnavo in potrditev predsedstvu OK SZDL Radovljica.

Koordinacijski odbor za SLO in družbeno samozaščito pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je na oktobrski seji razpravljal o dosedanjem delu in o pomankljivostih pri izvajanju prijav in obrambnih načrtih v KS in OZD v občini. Beseda je tekla tudi o učinkovitosti letošnje akcije »nič nas ne sme prese-
neti«.

Z Bleda se je 13. oktobra vrnilo k staršem v ZR Nemčijo 47 otrok naših delavcev na začasnem delu v Essnu in okoliških krajih. Bili so tedni dni gostje svojih vrstnikov, učencev blejske osnovne šole. Njihovo bivanje, povezano s poučnimi izleti in spoznavanjem matične domovine, je bilo izredno prijetno in koristno.

Iz analize razvojnih možnosti otroškega varstva je razvidno, da je bilo v radovljiški občini lani zajetih v vrtcih 80 otrok do treh let, tisoč od 3. do 7. leta, poleg teh pa še sedem razvojno motenih otrok. To število se v naslednjem srednjeročnem obdobju ne bo povečalo za več kot 30 otrok do treh let starosti.

Delavci največje delovne organizacije v radovljiški občini Veriga Lesce so v letošnjem avgustu izdelali 1671 ton izdelkov, kar je za 11 % pod planom za leto 1984 in odstotek manj kot lani avgusta. Omeniti velja znaten presežek, in sicer kar za 28 % plana v TOZD Vijakarna in za 14 % v TOZD Kovačnica. Druge TOZD so bile manj uspešne, zato je bil skupni indeks proizvodnje le 93 %, vrednostno pa 89 %.

Strokovnjaki in delavci ljubljanskega Smelta so začeli na Bledu z deli na vrtnah termalne vode. Iz vrtnice VB pri objektu Kazina, bodo napeljali do 22 stopinj naravno toplo vodo v hotele Toplice, Golf in Park, ki so največji na Bledu. Termalno vodo bodo uporabili za bazene in centralno ogrevanje. Zaradi pomankanja sredstev bodo letos napeljali vodo le v hotel Golf.

V okviru programa strokovnega usposabljanja vodilnih delavcev v proizvodnji in v strokovnih službah ter samoupravnih telesih DO Elan Begunje so 11. oktobra organizirali (v prostem času) predavanje o temi »Slovenija v letu 2000 in perspektivna aktivnost v prostem času, s posebnim poudarkom na športu in rekreaciji«. Predavatelj Milan Pintar je skušal udeležencem približati vizijo razvoja na omenjenih področjih.

Na željo vodstva osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici je delavski svet Zdravstvenega doma Radovljica sklenil, da bo v obnovljeni šolski knjižnici opremil šolsko zobno ambulanto in zagotovil potrebno opremo. Šolska ambulanta je bila doslej v Zdravstvenem domu, zaradi novega prizidka k šoli, pa bodo pridobljeni nekateri prostori, med njimi tudi dosedanja knjižnica.

V sodelovanju s sindikati in drugimi družbeno političnimi organizacijami bo občinski odbor Rdečega križa Radovljica tudi letos organiziral redno krvodajalsko akcijo, v kateri načrtujejo najmanj 1800 krvodajalcev. Akcija se bo pričela v petek, 2. novembra, v Bohinjski Bistrici, nadaljevala pa se bo od 5. do 8. novembra na Bledu. Sklenili jo bodo 9. novembra v Kropi.

V tednu požarne varnosti je občinski štab civilne zaštite iz Radovljice na nogometnem igrišču v Lescah organiziral 7. ok-

tobra vsakoletno občinsko tekmovanje gasilskih oddelkov civilne zaštite. Nastopilo je 44 ekip, od teh 27 iz krajevnih skupnosti. Pri moških so bili v vaji z motorno brizgalno najuspešnejši gasilci Verige Lesce, drugo in tretje mesto sta si priborili ekipi LIP Bled in LIP Rečica. Enako vajo je opravila edina ženska ekipa Vezenine Bled. V vaji s hidrantom je bil najboljši oddelk DO Sukno Zapuže, pred oddelkom KS Bohinjska Bela in KS Brezje. Pri ženskah pa so to vajo opravile uspešno članice oddelka TDO Murka Lesce. Pri mešanih oddelkih so bile najuspešnejše ekipe hotela Golf Bled, Žito Lesce in Psihiatrične bolnišnice Begunje.

V bivšem obratu LIP Bled na Lancovem so obnovili dvonadstropno stanovanjsko hišo, v kateri je sedem družinskih stanovanj v skupni površini 322 kvadratnih metrov. Stanovanje je dobilo devet delavcev iz TOZD Podnart. Celotna naložba v ta stanovanjski objekt je veljala okoli tri milijone dinarjev.

Za skupni program kulturne dejavnosti po občinah je Kulturna skupnost Slovenije razposlala vsem občinskim kulturnim skupnostim vprašalnike za pripravo predlogov programov v letu 1985. V radovljiški občini se delno sofinancirajo le spomeniško-varstvene akcije in muzejska dejavnost. Delež slovenske kulturne skupnosti je razmeroma skromen, saj ne presegata niti tri milijone din.

Pod predsedstvom Jožeta Hozjana so na 11. seji komisije za kulturo pri občinskem svetu ZSS Radovljica 12. oktobra razčlenjevali izvajanje programa kulturne sekcije za delovne kolektive v prvih devetih mesecih 1984. Presodili so, da je program realiziran po številu prireditve, manj pa so zadovoljni s kakovostjo, ki ji bodo v prihodnje dali prednostno vlogo. Dogovorili so se za obisk dveh prireditve v Ljubljani — ene v Mestnem gledališču, bržkone bo to ogled predstave Pod Prešernovo glavo, ene pa v operi — predvidoma Gorenjski slavček, za katero je med delavci izredno zanimanje.

Tudi delovna skupnost Knjižnice A. T. Linhart v Radovljici za svoje člane in prijatelje gledališke umetnosti že več let organizira ogled predstav v Ljubljani. Skupno obiskujejo operne in dramske prireditve v Operi in v Cankarjevem domu. Letošnjo sezono so začeli v soboto, 20. oktobra, z ogledom drame Pokvečena sonca v Pirničah pri Medvodah.

Na občinskem prvenstvu v jesenskem krosu za telesnokulturne organizacije, ki ga vsako leto organizira Zveza telesnokulturnih organizacij Radovljica, so se letos 7. oktobra pomerili v Mošnjah udeleženci vseh starostnih skupin. Pri pionirskih je bila prva Petra Zupan-Partizan Gorje, pri članicah Lidija Golob — EES Radovljica, pri pionirjih Damjan Zupan iz OK Bled, pri mlajših mladincih Bojan Habe — VK Bled, pri starejših mladincih Robert Kraševac — VK Bled, pri članih Milan Kotnik — SD Partizan Mošnje in pri veteranih Janez Sitar — SD Partizan Mošnje. Ekipno so bili najuspešnejši člani oz. udeleženci SD Partizan Mošnje, pred VK Bled, TVD Partizan Gorje, SSGT Bled, Veriga Lesce, OK Bled, SK Bled in AO Bohinj.

Moštvo balinarskega kluba Radovljica je zaključilo jesenski del prvenstva v slovenski ligi — sever, v kateri je 11 klubov iz SR Slovenije na odličnem tretjem mestu. Za vodečima BK Brdo in Branik Maribor so Radovljčani zaostali le za eno točko. Člani BK Lesce so se prav tako dobro odrezali z dobrim šestim mestom. Obe moštvi iz radovljiške občine sta letos prvič v tako močni konkurenci upravičili svojo uvrstitev.

ZASEDANJE SKUPŠČINE SIS DRUŽBENIH DEJAVNOSTI V RADOVLJIŠKI OBČINI

Prihodnji teden se bodo zvrstile prve jesenske seje skupščin osemih samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti občine Radovljica. Za ta zasedanja je namesto obsežnih delegatskih gradiv za vsako SIS posebej skupna strokovna služba SIS izdala glasilo OBZORNIK št. 2. V nakladi nekaj nad dva tisoč izvodov ga je natisnila Knjigovoznica-tiskarna Radovljica. Pri tem velja poudariti, da je ta način urejanja in pošiljanja gradiva vsem delegacijam mnogo bolj racionalen, pregleden in precej cenejši, kot je bil sedanji.

V ponedeljek, 22. oktobra, bosta zasedali skupščini Skupnosti otroškega varstva — ob 13.30 v zbornici osnovne šole v Radovljici in Skupno-

sti socialnega skrbstva ob 13. uri v sejni dvorani občinske skupščine.

V torek, 23. oktobra, ob 13. uri bosta imeli seji skupščini Zdravstvene skupnosti v Zdravstvenem domu na Bledu in Telesnokulturne skupnosti v veliki sejni dvorani občinske skupščine.

V sredo, 24. oktobra, ob 13. uri bosta seji skupščine Skupnosti socialnega varstva v veliki sejni dvorani občinske skupščine in Raziskovalne skupnosti v mali sejni dvorani občinske skupščine.

V četrtek, 25. oktobra, ob 13. uri bo v veliki sejni dvorani občinske skupščine zasedala skupščina Kulturne skupnosti, ob 13.30 pa skupščina Izo-brazevalne skupnosti v zbornici osnovne šole A. T. Linhart.

Na dnevnem redu vseh seji skupščin so obravnave osnutkov analize dolgoročnih razvojnih možnosti

družbenih dejavnosti v občini Radovljica za obdobje 1986 do leta 1995 oz. do leta 2000, osnutek smernic za dolgoročni plan vseh SIS v občini, pregled združevanja sredstev SIS družbenih dejavnosti za čas januar—september 1984 in ocena izvajanja delegatskega sistema. Razen te-

ga bo vsaka skupščina obravnavala predloge sporazumov in dokumente iz svojega področja ter druge tekoče organizacijske in kadrovske zadeve. Delegati vseh SIS bodo imenovali tudi delovna telesa za pripravo izdelave planskih dokumentov, podpisnike finančnih in drugih listin. JR

PRIPRAVE NA PRAZNOVANJE

V ponedeljek, 15. oktobra, je bila v domu AMD v Podnartu seja predsedstva in koordinacijsko-kadrovskega odbora pri krajevni konferenci SZDL Podnart. Na seji so se dogovorili, da bodo sklicali programsko konferenco SZDL v ponedeljek, 12. novembra, ob 18. uri. Kot možnega kandidata za novega predsednika skupščine občine Radovljica so evidencialni Miroslava Birka, sedanjega predsednika OK SZDL Radovljica.

Razpravljali so o delu delegacij in sklenili, da se pogovorijo z neaktivnimi delegati. Potrdili so kandidatno listo za novo vodstvo osnovne organizacije ZSMS Podnart, ki bo imela programsko-volilno konferenco 26. oktobra v Podnartu. Sprejeli so tudi program prireditve za letos do novega leta in za leto 1985, ki so jih predlagale družbenopolitične organizacije in društva v KS Podnart. Vsem družbenopolitičnim organizacijam in društvom so priporočili, da do 15. novembra novelirajo svoje politično-varnostne ocene, varnostne in obrambne načrte, jih uskladijo z akti KS in do 15. novembra izdelajo programe dela in finančne načrte za leto 1985 ter kopije oddajo KK SZDL Podnart.

Največ pa so na seji govorili o pripravah na praznovanje krajevnega praznika in 29. novembra. V Podnartu namreč vsako leto praznujejo krajevni praznik v spomin na prve volitve v krajevne vaške odbore, ki so jih na območju KS Podnart izvolili v mesecu novembru 1944. leta. Tudi letos bodo praznovanje krajevnega praznika in 29. novembra združili. V novembru bo v Podnartu več športnih prireditve. V četrtek, 29. novembra, zvečer, bo v domu kulture v Podnartu svečanost, na kateri bodo sodelovali moški pevski zbor DPD

Svoboda Podnart, pionirji pionirskega odreda Alojz Rakovec, člani osnovne organizacije ZSMS, slavnostni govornik pa bo predsednik skupščine krajevnih skupnosti Podnart.

Med kulturno prireditvijo bodo cibandani sprejeti v pionirsko organizacijo. Razvili bodo prapor krajevnih organizacij Rdečega križa Podnart in podelili krajevno priznanje. V mesecu novembru bo izšlo tudi krajevno glasilo.

Ciril Rozman

RAZPIS ZA LINHARTOVE PLAKETE 1984

Kulturna skupnost Radovljica je razpisala prijave za kandidate — prejemnike najvišjih priznanj Kulturne skupnosti Radovljica — Linhartovih plaket.

Na osnovi pravilnika o podeljevanju teh plaket lahko predlagajo svoje kandidate vse kulturne organizacije, društva in klubi, družbenopolitične organizacije, delovne skupnosti in posamezniki za ustvarjalne dosežke ali organizacijske zasluge na kulturnem področju v radovljiški občini.

Sklep o podelitvi Linhartove plakete in priznanj Kulturne skupnosti Radovljica bo na osnovi prijav, ki jih bo sprejel do 15. novembra, sprejel koordinacijski odbor za tekoče, splošne in razvojne zadeve pri Kulturni skupnosti Radovljica. Plakete in priznanja bodo podeljene na Linhartovi proslavi v decembru. Vsako leto podelijo po tri Linhartove plakete in pet priznanj Kulturne skupnosti Radovljica. JR

NA POKLJUKI SO ODPRLI OBNOVLJENO SPOMINSKO PARTIZANSKO BOLNIŠNICO

V soboto, 29. septembra, so ob 40-letnici izgradnje partizanske bolnišnice »ambulante E« na Javorjevem vrhu na Pokljuki svečano odprli obnovljeno zgodovinsko spomeniški objekt.

»Ambulanta E«, kot se je imenovala najprej začasna oziroma pomožna bolnišnica za ranjene borce III. bataljona Prešernove brigade, je bila ustanovljena takoj po legendarnem boju tega bataljona, obkoljenega v Lovčevem hotelu na Goreljkju 16. decembra 1943. Da ne bi za bolnišnico zvedel sovražnik, so jo morali večkrat premeščati po pokljuških gozdovih. Šele maja 1944 so partizani domačini našli ustrezno mesto na Javorjevem vrhu, kjer so zgradili leseno barako, ki je ostala kot bolnišnica neodkrita do konca vojne.

V baraki je bilo prostora za deset ranjencev. Zanje so skrbeli zdravnik, bolničarke, oskrbovalci, vzdrževalci in straža, skupaj sedem ljudi. Po zbranih podatkih se je v tej bolnišnici od usodnega 16. decembra 1943 do osvoboditve v maju 1945 zdravilo 87 ranjencev, največ iz Prešernove brigade in Jeseniško-bohinjskega odreda, pa tudi iz drugih enot, ki so se bojevale na tem območju. V »ambulanti E« so se zvrstili štirje zdravniki in več bolničark in drugega osebja. Prvi upravnik je bil Jože Ravnik-Izidor, komisar pa Franc

Ravnik-Sergej, oba partizana iz Bohinja.

Zob časa je v štiridesetih letih domala uničil ta objekt. Zato so bohinjski člani ZZB NOV dali občinskemu odboru ZZB NOV Radovljica pobudo, da se nekdanja bolnišnica ob 40-letnici obnovi in opremi kot zgodovinsko spomeniški objekt, katerega bi prevzela v upravljanje in v varstvo Lovska družina Srednja vas v Bohinju.

Pobuda je brez dolgovoznih dogovorjanj in sestankovanja takoj nalezla na razumevanje. Les in gradbeni material je dal Gozdno gospodarstvo Bled, obdelavo lesa je zagotovilo Lesno industrijsko podjetje LIP Bled, obrtniška dela pri obnovitvi barake in opreme pa so opravili delavci Kmetijsko-gozdarske zadruge Srednja vas. Zelo prizadevni so bili tudi bohinjski borci, ki so opravili vsa druga dela prostovoljno, šolarji iz Bohinja in Bleda pa so skupaj z vojaki z Bohinjske Bele celotni material prenesli s ceste na gradbišče. Vsem je občinski odbor ZZB NOV Radovljica izrekel priznanje in zahvalo. JR

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

13. SEJA ZBORA DELEGATOV SKUPNOSTI POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

Delegati se bodo sestali 30. oktobra na svoji trinaesti redni seji, za katero je predlagan nekoliko manj obsežen, vendar dosti pomemben dnevni red. Obravnavali bodo predlog osnutka pravilnika o postopku za uveljavljanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, o katerem naj bi razpravljali še aktivni delavci, predvsem tisti, ki so pred upokojitvijo, da bi tako prispevali k oblikovanju in sprejemu tega pomembnega dokumenta.

Delegati bodo obravnavali tudi informacijo o gmotnem položaju upokojencev s predlogom za tretje letošnje usklajevanje pokojnin. Po določilih se namreč v letošnjem letu usklajujejo pokojnine z rastjo osebnih dohodkov zaposlenih z veljavnostjo od prvega januarja, in sicer v višini 50 % povečanih osebnih dohodkov zaposlenih v letu 1984, ki se bodo letos predvidoma povečali za 47 %. V mesecu oktobru so se pokojnine po-

Rast pokojnin v letošnjem letu:

Vrsta pokojnine	Povprečni znesek pokojnine			indeks porasta
	od I.—VI.	od I.—VI.	od I.—X.	
Starostne	15.805	16.949	18.810	119,8
Invalidske	12.393	13.435	14.912	120,3
Družinske	10.387	11.252	12.489	120,2
Vse pokojnine	13.528	14.575	16.178	119,6

V razpredelnici v gradivu je tudi podatek, koliko je upokojencev, ki imajo polno delovno dobo, 40 moški, 35 let ženske (odstotek teh je naveden v oklepaju). Vsi upokojenci so razporejeni v sedem skupin in to:

višina pokojnine	starostni	družinski	invalidski	vseh
do 10.000	4,5 % (—)	16,0 % (10,1)	8,6 % (—)	8,5 % (—)
od 10.000 do 15.000	35,8 % (6,1)	77,6 % (4,6)	62,3 % (—)	53,0 % (4,2 %)
od 15.001 do 20.000	25,1 % (9,2)	17,8 % (4,8)	18,6 % (—)	21,5 % (5,9)
od 20.001 do 28.000	29,5 % (—)	3,7 % (1,5)	17,2 % (0,4)	19,9 % (7,8)
od 28.001 do 38.000	6,9 % (4,3)	0,8 % (0,5)	1,7 % (—)	4,1 % (2,2)
od 38.001 do 46.000	1,8 % (1,3)	— (—)	0,2 % (—)	1,1 % (0,6)
46.001—48.000	0,2 % (0,2)	— (0,1)	— (—)	1,1 % (0,1)
48.001—50.000	0,3 % (0,2)	— (—)	— (—)	0,1 % (0,1)
nad 50.000	0,3 % (0,3)	— (—)	— (—)	0,2 % (0,1)

Iz razpredelnice je razvidno, da je več kot polovica starostnih pokojnin pod 20.000, invalidskih in družinskih pa je pod to mejo kar dobri dve tretjini. Zelo malo je tistih upokojencev, ki prejemajo pokojnino na osnovi polne delovne dobe, za to so tudi povprečne pokojnine nižje. Če temu dodamo še to, da pri nas dobiva polno pokojnino precejšnje število upokojencev, ki so to dosegli z raznimi benifikacijami, je število upokojencev, ki so delali 35 ali 40 let, razmeroma nizko. Analiza tudi pokaže, da se je v letih 1983 in 1984 hitreje dvigala pokojnina tistim, ki so prejeli dosežni najnižje pokojnine, in da se le-ti približujejo tistim kvalificiranim delavcem, ki so imeli tudi polno delovno dobo, imajo pa nizko pokojnino, tako da jim odstotek povzraščanja pokojnine daje zelo malo. To vprašanje je bilo postavljeno že na prejšnji seji skupščine.

Najnižja pokojnina s povišanjem v oktobru je sedaj 13.011,70 dinarjev, ali 71,3 % povprečnega čistega osebnega dohodka vseh delavcev zaposlenih v SR Sloveniji v letu 1983. V obdobju januar—september 1984 je prejelo varstveni dodatek 37.259 upokojencev, od tega 8.823 starostnih, 2.719 invalidskih in 3.086 družinskih. Varstveni dodatek je predstavljal v povprečju 26,6 % mesečnega prejemka upravičencev.

Najnižja pokojnina za polno pokojninsko dobo je 71,3 % povprečnega osebnega dohodka zaposlenih v letu 1983. S predlogom za povečanje najnižjega osebnega dohodka s 1. oktobrom na 15.000,00 din bo najnižja pokojnina za polno pokojninsko dobo nekoliko nižja od zajamčenega osebnega dohodka, medtem ko je sedaj nekoliko višja. Ravnovesje bo postavljeno v začetku leta 1985, ko bo opravljena akontativna uskladitev

pokojnin. Odbor za plan in finance ocenjuje, da ponovna sprememba najnižje pokojninske osnove in s tem najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo ni na mestu. Dejstvo je, da najnižja pokojnina za polno pokojninsko dobo velja vse leto, znesek zajamčenega dohodka pa le od določenega meseca dalje. V poprečju bi upokojenci s polno pokojninsko dobo že pri dosedanji najnižji pokojnini za polno pokojninsko dobo v letu 1984 prejeli toliko kot delavec, ki je vse leto pejemal le zajamčeni osebni dohodek, s predvideno tretjo medletno uskladitvijo pa bodo na boljšem.

Osnove za popolno izenačitev najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo z novim zneskom zajamčenega dohodka vsekakor ni, glede na predvideno akontativno uskladitev pokojnin s 1. januarjem 1985, oziroma dokončno uskladitvijo in povečanjem deleža porasta pokojnin na račun gibanja osebnih dohodkov v letu 1985 od 50 % na 75 %, saj bi najnižja pokojnina za polno pokojninsko dobo preveč odstopala od zneska zajamčenega osebnega dohodka in bi kot taka lahko destimulativno vplivala na aktivne delavce. Po drugi strani bi s tem že pregluboko posegli v delitvena razmerja, ki se le počasi prilagajajo družbenoekonomskemu položaju. Že sedaj le nekoliko višjo pokojnino, ob krajši pokojninski dobi, prejema dober del upokojencev, ki so v času aktivnega delovanja delali kot kvalificirani in visokokvalificirani delavci ali delavci s srednješolsko izobrazbo. S še večjim povečanjem najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo, bi se takšne razlike še zmanjšale. Pokojnina kot pravica na podlagi minulega dela pa bi se iz ekonomske kategorije spremenila v socialno.

V zvezi s pobudo Zveze društev upokojencev Slovenije o izplačilu enkratnega dodatka odbor pripominja, da novi način usklajevanja pokojnin med letom, ko upokojenci poleg višje pokojnine za mesec, od katerega dalje velja sklep o uskladitvi pokojnin, prejema tudi razliko za nazaj za vse leto, v celoti pokriva tudi učinke takšnega dodatka.

Število upokojencev, ki prejemajo najvišje pokojnine, se bo s tretjo uskladitvijo pokojnin še povečalo. Razmerje med najnižjo pokojnino in najvišjo se je spremenilo od 1:4,8 na 1:3,7 ob drugi uskladitvi pokojnin.

Predlog je, da se dosedanji znesek najvišje pokojninske osnove 56.602,90 din poveča na 63.906,50 dinarjev. V tem primeru bi najvišja možna pokojnina v letu 1984 znašala 54.320,52 din, sedaj pa je 48.112,46 dinarjev.

Kakor sem že omenil, je na dnevnem redu 13. seje tudi predlog za tretje letošnje usklajevanje pokojnin. V letu 1984 se po določbah zakona morajo uskladiti pokojnine z veljavnostjo od 1. januarja v višini 50 % povečane osebnega dohodka. Predvideni porast osebnih dohodkov je v letu 1984 okrog 47 %. Iz tega izhaja, da se morajo pokojnine povečati za 23,5 %, dosedaj pa so se povečale le za 18,77 %. Da bi dosegli dogovorjeno povečanje pokojnin med letom, bi bilo potrebno s prvim decembrom uskladiti pokojnine še za 4 % z veljavnostjo za nazaj od 1. januarja.

Ker so se pokojnine v letu 1984 povečale, vključno s tretjim usklajevanjem, za 23,52 %, ocenjeni porast OD za leto 1984 pa je 47,0 %, naj bi se s prvim januarjem pokojnine za leto 1984 akontativno povečale za 15 %. Če bi bila tudi po uradnih podatkih dosežena rast nominalnih OD v letu 1984 v višini 47 %, bi za dokončno uskladitev pokojnin, o katerih naj bi skupščina razpravljala v mesecu marcu 1985, bilo potrebno pokojnine povečati še za 3,5 %, tako bi v celoti pokrili porast osebnih dohodkov zaposlenih v letu 1984.

Iz gradiva za sejo zbral Stane Torkar

PRIZNANJA OF ZA LETO 1985

KOMISIJA ZA PODELJEVANJE DRUŽBENIH PRIZNANJ PRI PREDSEDSTVU OBČINSKE KONFERENCE SZDL JESENICE

RAZPISUJE ZA LETO 1985

PETNAJST PRIZNANJ OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA,

ki bodo podeljena ob praznovanju ustanovitve OF Slovenije 27. aprila 1985.

Priznanja se podeljuje posameznikom, družbenopolitičnim in drugim organizacijam za posebne družbene, politične, kulturne in organizacijske dosežke pri uresničevanju in krepitvi socialističnih samoupravnih odnosov ter da imajo trajnejši pomen pri:

- razvoju naše samoupravne socialistične družbe,
- uresničevanju ustavno opredeljenih družbeno-ekonomskih in političnih odnosov na posameznem področju družbenega življenja in dela ter v družbi nasploh, še zlasti pri razvijanju delegatskega sistema in uveljavljanju samoupravne organiziranosti temeljnih samoupravnih skupnosti,
- krepitvi SZDL kot fronte delovnih ljudi in občanov ter njihovih organiziranih socialističnih sil,
- neposrednem uveljavljanju delovnih ljudi in občanov kot nosilcev odločanja na vseh področjih družbenega življenja in dela.

Kandidate za podelitev priznanja OF lahko predlagajo posamezniki, OZD, posamezne organizacije in društva komisiji za podeljevanje družbenih priznanj pri predsedstvu občinske konference SZDL Jesenice najkasneje do 15. januarja 1985.

Predlog mora poleg natančnega naslova in kratkega življenjepisa vsebovati tudi čimpopolnejšo utemeljitev razlogov, zaradi katerih naj bi predlagani prejel priznanje OF. Predlog mora biti podan na posebnem obrazcu, ki se dobi na občinski konferenci SZDL Jesenice.

JESENSKA PAPIRNA AKCIJA

Stabilizacija! Da, to je beseda, ki jo danes slišimo vsak dan. Toda, ali se resnično vsi držimo stabilizacijskih načel? Res da zberemo veliko odpadnega papirja in drugih odpadnih surovin, toda še vedno jih mečemo tudi stran.

Papirne akcije se odvijajo vsako leto dvakrat, pomladi in jeseni. Ali je to dovolj? Seveda je, še preveč, saj nekateri ne prinesejo niti kilograma papirja. Sam sem bil priden zbiralec in temu primerno tudi nagradjen. Bil sem med 35 najboljšimi zbiralci na šoli, ki smo odšli na nagradni izlet. Ogledali smo si papirnico v Vevčah. Videli smo na kupe papirja, našega papirja. Pokazali so nam, kako predelujejo star papir, pa tudi kako izdelujejo nov papir. Postopek je zelo zanimiv.

V prejšnjem tednu je spet stekla papirna akcija. Nadaljevala se bo še v tem tednu. Pozivam vse učence: »Zbirajte odpadni papir, saj boste morda nekega dne kupili časopis ali knjigo, ki bosta narejena prav iz papirja, ki ste ga zbrali. Naša osnovna šola Tone Čufar je lani dosegla drugo mesto v Sloveniji po količini zbranega papirja. Poskrbimo, da bomo tudi letos ponovili uspeh ali ga celo izboljšali.«

Blaž Pesjak
OŠ Tone Čufar

IZLET NA PRIMORSKO

Medobčinsko društvo civilnih invalidov vojne Kranj je v soboto, 20. oktobra, organiziralo izlet na Primorsko. Invalidi smo videli prelepo Vipavsko dolino, v Vipavi smo si ogledali prenovljeno največjo vinski klet v Sloveniji, ki lahko sprejme v predelavo 2200 vagonov grozdja in napravi kar 22.000.000 steklenic različnih sortiranih vin.

Želeli smo si ogledati tudi izvir Vipave, ki se združuje iz sedmih izvirov, vendar nam je to preprečilo slabo vreme. Potovali smo skozi Ajdovščino, ki je znana po živilski, tekstilni in lesni industriji. Postanek smo potem napravili v Kostanjevici — Nova Gorica, koder smo si ogledali franciskanski samostan, pod cerkvijo pa po vsem svetu znano grobnico, zadnje počivališče šestih članov pre-

gnane francoske vladarske družine Burbonov. Iz Francije so morali bežati po izgubi oblasti v julijski revoluciji leta 1830.

Pot smo nadaljevali proti Trnovskemu gozdu in se v Trnovem pri Novi Gorici okrepčali z izdatnim kosilom. Na Kobilniku smo si ogledali spominski park NOB 1500 padlih borcev, na vrhu pa je še grobnica 247 padlih borcev, ki so darovali svoja življenja za svobodo. Iz Kobilnika je zelo lep Razgled na Vipavsko dolino, Goriško, Kras in prek Furlanije na morje. Žal nam je pogled na te lepote preprečila gosta megla.

Vračali smo se prek Lokev, kjer je bil štab IX. korpusa NOV in kjer je največji smučarski center na Primorskem, prek Predmeje, Cola, Črnega vrha, Logatca in Ljubljane do Kranja, kjer se je končal naš izlet.

Invalidi se za lep izlet zahvaljujejo organizatorju medobčinskemu društvu CIV Kranj, delovni organizaciji vipavske kleti v Vipavi za lep sprejem in soferju avtobusa za srečno vožnjo.

Jože Mrovlje

GOVORICE IN RESNICA O UKRADENI CERKVENI IMOVINI

O Francu Koritniku, ki je z Wisenthalom odkril, kje živi Druschke, se z žilavo vztrajnostjo že trideset let širijo govorice, ki mečejo senco na njegovo življenje. Govorice o problematizaciji Koritnikovem življenju so se znatno razbohotile, ko so o njem pisali vsi časopisi.

Na Koritnikovem primeru se je spet pokazala moč takšnih govoric. V jeseniški in radovljiški občini so dosepele skoraj v vsako hišo. Se bolj čudno je, da so jih najbolj podpirali »dobro poučeni« nekdanji borci in aktivisti. Ko sem v obdobju od 1977. do 1980. leta precej pisal v razne časopise o Druschkeju in Koritniku, sem iz dneva v dan dobival pisma, tudi anonimna, v katerih so me bralci opozarjali in grajali v naslednjem:

— Kako to, da verjamem v Koritnikovo »pravljico«, kako je pobežnil iz celice begunskega zapora?

— Kdo in zakaj je dal Koritniku dovoljenje, da je med vojno lahko imel avtomobil, ko ga drugi Slovenci niso smeli imeti?

— Kako je mogoče, da sem kot upokojena vojaška oseba tako naven in neveden, da ne vem, koliko časa po strelu se kadi dim iz pištole in če se sploh. Sklep: Koritnik ni videl Druschkeja s pištolo na Belem polju pri Hrušici.

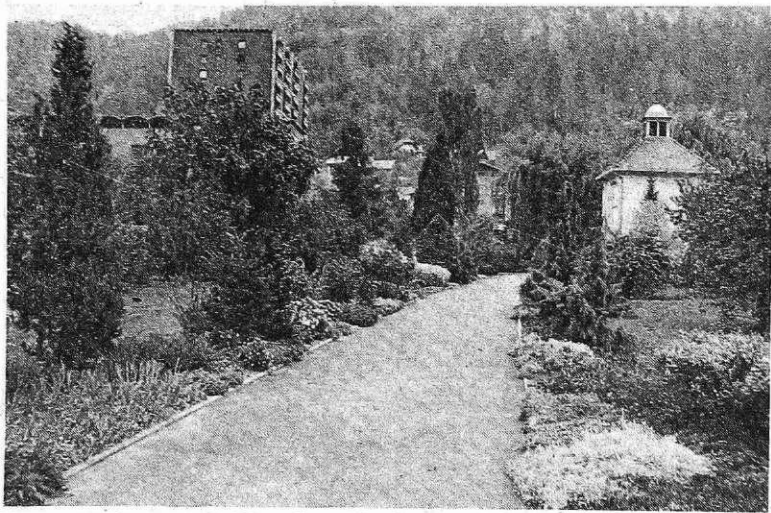
— Zakaj hvalim in povzdigujem nekoga (Koritnika), če ničesar ne vem o njegovi preteklosti — ali nisem nikoli slišal, kako je on, Koritnik, zapustil našo državo?

— Ali kot jeseniški in blejski rojak nisem nikoli slišal, kako so nekateri obogateli z ukradenimi dragocenimi cerkvenimi imovinami?

Slišal sem, slišal. Ne enkrat, sto-

krat. Marsikdaj sem dobil vtis, da bi nekateri radi videli tudi Koritnika na zatožni klopi. Vse te govorice so prodrle na tožilstvo v Heidelberg in do Druschkeja...

Prebrali ste odlomek iz knjige Jožeta Vidica KRIK V DRAGI, ki bo novembra izšla pri Založbi Borec. V tej knjigi pisec daje izčrpno odgovore na vsa ta vprašanja, posebno kar zadeva Koritnikov beg iz begunskega zapora in krajo cerkvene imovine. Tako bo kmalu razčiščen, od kod izvirajo govorice, kje, kdaj in kdo vse je sodeloval pri teh nečednih poslih...

Vzorno urejen spominski park na Plavžu (foto I. Kučina)

NOVA STANOVANJA NA JESENICAH IN NA BELEM POLJU

V oktobru so v jeseniški občini izročili ključ lastnikom 80 novih stanovanj. V stolpnici S-E v Centru 2 na Jesenicah je med 40 stanovanji 17 solidarnostnih, ostala pa so dobile različne delovne organizacije za svoje delavce.

Drugi 40 stanovanj so zgradili na Belem polju. Pet stanovanj je solidarnostnih, večino ostalih pa je kupila Zelenarska Jesenice. Z dograditvijo petih novih blokov so na tem območju Belega polja zaključili gradnjo. Izvajalec investitorskih del je bil Biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice, gradbeno dela pa je opravil Gradbenec Kranj — TOZD Jesenice.

J. R.

SPOMINSKA SVEČANOST OB DNEVU MRTVIH

Spominska svečanost ob dnevu mrtvih bo na Jesenicah v sredo, 31. oktobra, ob 16. uri v spominskem parku na Plavžu.

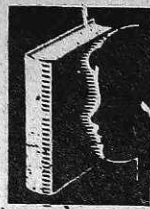
Vabimo občane, družbenopolitične organizacije, šole in ustanove, da se skupne spominske svečanosti udeležijo v čim večjem številu. OO ZZB NOV Jesenice

ZBRALI 31.646 KG ODPADNEGA PAPIRJA

V osnovni šoli Prežihov Voranc smo imeli od 15. do 19. oktobra papirno akcijo. Prve tri dni smo zbirali papir v šoli, ostala dva dni pa na Dinusu. Na šoli smo zbrali 22.937 kg, na Dinusu 8.709 kg, kar je skupaj 31.646 kg odpadnega papirja. Najbolj se je potrudil 8. a razred, ki je nabral 2.056 kg, na učenca pa so zbrali kar 71 kg. Drugi je bil 4. b razred s 1.670 kg, tretji pa 5. a razred.

Akcija je pokazala, da smo se zelo potrudili, hkrati pa smo ohranili nekaj dreves, ki jih še kako potrebujemo za vsakdanje življenje.

Vanja Bodlaj
in Urša Rakovec, 7. c
OŠ Prežihov Voranc
Jesenice

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Erica JONG: **Fanny**. Resnična pripoved o pustolovčinah Fanny Hackabout-Jones. Založba Obzorja 1984.

Zensko ime v naslovu nam zbujajo asociacije na razne Angelike, Katarine, Marianne, kar utegne brez nadaljnjega zbuditi zanimanje pri določeni kategoriji bralcev in že vnaprej odvrniti od knjige vse tiste, ki do podobnega čtiva ne čutijo ne ljubezni ne spoštovanja. No, tudi avtoričino ime bi lahko služilo kot zaščitni znak. Njena romana **Strah pred letenjem** in **Kako rešiš svoje življenje** sem bral pravzaprav z mešanimi občutki — prepričan sem, da se je podobno kot meni godilo tudi večini bralcev. V njej je precej opisov spolnosti, ki se nevarno bližajo pornografiji, hkrati pa sta prežeta z nekakšno updikeyevsko žalostjo telesa, kar ju nekako dokončno reši pred tem očitkom. Že večkrat smo lahko brali, da sta Jongovo hvalila Henry Miller in John Updike; je bila hvala teh dveh mojstrov iskrena? Henry Miller je kljub radoživosti, ki jo razodeva, pravzaprav težek pisatelj, John Updike pa je v svojem erotizmu prejel boleč kot dražljiv. Prav lahko da sta jo hvalila le zato, ker je kot pisateljica ne jemljeta čisto zares in jima torej ne more biti tekmič.

Zakaj je torej pisateljica, ki si je pridobila nekakšen (pa četudi dvomljiv) sloves z opisovanjem sodobnega sveta in z izpovedovanjem vsega tega, kar doživlja sodobna ženska, zavrgla svoj glavni adut in se podala na izhujne steze »zgodovinskega« romana? Mogoče je v ozadju le denar, zahteve trga. Mogoče si je rekla, da lahko napiše tudi kaj takega, če le hoče. Že v podnaslovu pa se pokaže težnja po nekem drugačnem tekmovalju: kakor da se noče kosati s prvaki (njami) sodobnega zgodovinskega kiča, pač za z avtorji starih romanov ko je recimo Fielding ali Cleland. No, na Clelandovo Fanny Hill je avtorica gotovo pomislila, saj jo nekeje tudi omenja in celo dopušča možnost, da gre za isto junakinjo, le da je v Clelandovi verziji njen življenjski »potvorjen«.

Fanny, ki je — tako kot Fieldingov Tom Jones — najdenka in ki tudi zapusti varno gnezdo rejniške družine, nam pripoveduje o svojih doživljajih v prvi osebi. Junakinja ni ne plemkinja ne preprosta ženska, ampak nekaj vmesnega. Avtorica ji pripisuje misli in nagnjenja današnje (»osvobodjene«) ženske. Torej spet govori o Erici Jong, le da v »zgodovinski preobleki«. Tudi to bo držalo: Erica Jong je nedvomno prav tako otrok (ali bolje rečeno: pastorek) svojega časa, po drugi strani pa je kot strastna bralka dedič vseh omamnih fantazij, kar si jih je privoščilo človeštvo v zadnjih tisočletjih. V **Fanny** je torej prišla do besede ta druga Jongova.

Končno je pomembno le to, ali ji je zgodovinska preobleka omogočila

napisati kaj vrednejšega od tega, kar smo lahko prebrali v prejšnjih dveh romanih. No, kar zadeva opisovanje seksualnih doživetij, smo približno na istem. Sploh je presenetljivo, kako groba je erotika večine novejših romanov v primerjavi s tem, kar lahko vidimo zadnja desetletja v filmski umetnosti. Seveda pa grobosti ne moremo enačiti s pornografijo — ali pa vendarle? Ne morem si kaj, da ne bi mimogrede povedal, kaj je o tem menil D. H. Lawrence, ki se je kajpak precej ubadal s tem vprašanjem. Če se ne motim, je njegova misel takale: vsako poveljevanje spolnosti je nekaj lepega, pornografija pa so (zanj) tisti, ki nam skušajo spolnost očrtniti, jo prikazati kot nekaj slabega, grdega itd. — Zdi se mi pa, da je bil Lawrence v tej pravi preveč prizadet, da bi mogel biti merodajen razsodnik. Poglejmo, kako bi bilo to v primeru Jongove: Jongova je seveda za seks, torej ga ne skuša očrtniti. Vendar ga vseeno napravi malce odbijajočega — vsaj za bralce, ki so navajeni kompleksnejših in bolj pretanjenih doživetij.

Prav zato so v **Fanny** dosti bolj razveseljive tiste strani, ki opisujejo Fannyjine druge pustolovščine, namreč vse tiste, v katerih stopi človeški nagon po parjenju vsaj začasno v ozadje. Končno gre v obeh primerih

(pri avtorici in pri junakinji) za bistroumno, po svoje duhovito in sprecejšnje mero domišljije obdarjeno bitje. Prav imenitno jo je spremljati na čarovniški shod, med razbojnike, pirate, skratka na kraje in v položaje, glede katerih ostaja naša domišljija (domišljija vseh teh, ki smo prebili življenje v zapečku), prejkone vedno nepotešena. Ne morem reči, ali je to isto, o čemer pišejo tudi vsi tisti ljubezensko-pustolovski-zgodovinski romani, ki sem jih omenil na začetku: po službeni dolžnosti sem jih imel nešteto v rokah, nikoli pa nisem pogledal vanje.

Priznam, da se od nekdaj počutim malce nelagodno spričo bralcev, o katerih vem, da si želijo predvsem obilice jasno zarisanih dogodkov. Pogosto sem bil — kajpak iz nekakšnega poklicnega oportunizma — prisiljen, da sem jim svetoval knjige, ki jih pravzaprav nisem poznal iz lastne izkušnje. Spričo vsesplošnega osipanja starih vrednot smo ostali brez zanesljivih meril, zato danes ni lahko izreči sodbe o večji ali manjši vrednosti ljudi, knjig, življenjskih nazorov. Vseeno pa bi se sam zase opredelil za nekakšno trmasto iskanje. Ne vem sicer, kaj iščem, imam pa občutek, da se v tej točki odločno razhajam z avtorico tega romana.

M. H.

ZAČETEK NOVE GLEDALIŠKE SEZONE NA JESENICAH

Amatersko gledališče Tone Čufar Jesenice bo odprlo svoja vrata jutri, v petek, 26. oktobra. Pod novim umetniškim vodstvom Vesne ARHAR in z obnovljeno notranjo organizacijsko shemo dela so se jeseniški gledališčniki temeljito pripravili za novo gledališko sezono.

Kadrovske spremembe v gledališču niso motile kontinuitete dela, ki so si ga gledališčniki zastavili še pod prejšnjim umetniškim vodstvom Mirana Kende, kateremu pripada velik del zasluga za ozdravitev in utrditev gledaliških razmer na Jesenicah, ki so bile nekaj časa slabe. V prizadevanjih, da bi nadaljevali z uspešnim delom, so jeseniški gledališčniki pridobili k sodelovanju igralko in režiserko Vesno ARHAR, ki je ob pomoči in razumevanju članov jeseniškega teatra in ostalih dejavnikov jeseniškega kulturnega življenja kot umetniški vodja izoblikoval tak repertoar za sezono 1984—85, ki pokriva interese vseh starostnih slojev ljubiteljev gledališča na Jesenicah.

Maja meseca so gledališčniki ob sodelovanju zunanjih sodelavcev in prijateljev jeseniškega gledališča: kritika in esejista Bojana Štiha, pisatelj in dramaturg Andreja Henga in Branka Hofmana, imeli INFORMATIVNI SESTANEK O SNOVANJU SVOJEGA DELA za sezono 1984-85. Želeli so podrobneje seznaniti občinstvo o svojih načrtih in predstaviti program, pa se je žal organiziranega informativnega sestanka udeležila le peščica od številnih

vabljenih občanov. Razpisali so tudi abonma za sezono 1984-85. V zelo obširni in dobro pripravljeni brošuri so poleg opisanih pogojev abonmaja predstavili v kratki obliki vse predstave, ki jih nameravajo uprizoriti v tej gledališki sezoni. Nekako se je izkazalo, da imajo Jeseničani raje tako obliko seznanjevanja z repertoarjem kot sestanke. Vpis abonmaja je uspel, saj so k temu prispevale tudi nekatere nove oblike abonmaja, ki omogočajo večjo izbiro terminov za ogled predstave, pa tudi finančne ugodnosti so zelo sprejemljive. Gledališčniki zato pričakujejo dober ogled svojih predstav.

Od najavljenih gledaliških del, ki jih bodo izvedle domače igralne skupine, FIZIKI (kriminalna komedija), FIGOLE FAGOLE (mladinska komedija), MOŽ BREZ OBRAZA (monodrama), GERMAINE IN PES (monodrama), MALOMEŠČANSKA SVATBA (komedija), KRST PRI SAVICI (tragična pesnitev) in VARH (komedija), bodo v petek, 26. oktobra, ob 19,30 izvedli prvo napovedano delo FIZIKI, avtorja Friedericha Dürrenmatta.

Delo je kot zunanji sodelavec režiral Andrej HIENG. V predstavi nastopajo: SLAVA MAROŠEVIČ, kot doktor von Zahnd, zdravnica za duševno bolne, STANKA GERŠAK, kot glavna sestra Marta Boll, BERNARDA GAŠPERČIČ, kot bolniška sestra Monika Stättler, FRANC JŽNIDARŠIČ, kot glavni strežnik Uwe Sievers, DRAGO SMOLEJ, kot strežnik McArthur, LUDVIK ERJAVEC, kot strežnik Murilo, OTO GERDEJ, kot Herbert Georg Beutler z imenom Newton, RADO MUŽAN, kot Ernest Heinrich Ernesti z imenom Einstein, BORUT VEROVŠEK, kot Johann Wilhelm Moebius, IGOR ŠKRLJ, kot misionar Rose, TATJANA KOŠIR, kot gospa misionarjeva Rose, MATEJ ŽNIDAR, kot Adolf Friedrich, BOŠTJAN VIŠNAR, kot Wilfried-Kaspar, ANDRAŽ GERŠAK, kot Joerg-Lukas, FRANC ČERNE, kot kriminalni inšpektor Richar Voss, BOŠTJAN BRELIH, kot policist Guhl in JOŽE KLOBUČAR, kot policist Blocher.

Delo obravnava kriminalno zgodbo o treh svetovno znanih in pomembnih fizikih, ki bi želeli obvarovati svoja velika odkritja pred svetom, svet pa pred svojimi velikimi odkritji... več bomo zvedeli na primeri... Zasedba vlog in gost režiser so nam zagotovili, da bo začetek gledališke sezone na Jesenicah zanesljivo uspešen. Delo režira izkušeni režiser, dramaturg in pisatelj številnih gledaliških del Andrej Hieng, ki je že uspešno režiral na odrih Trsta, Gorice, Ljubljane, Maribora in Celja. Scenografijo in kostumografijo je zaupal domačima izkušnima gledališkima delavcema Jožetu BEDIČU in Stanki GERŠAKOVI.

Franjo Ropret

F. Dürrenmatt: **Fiziki**, posnetek z vaje (z leve proti desni) Borut Verovšek, Igor Škrli in Tatjana Košir.

»ALI GORENJSKA POTREBUJE REVILJO?«

Pod gornjim naslovom je v tedniku **DELO** 18. oktobra Edo Torkar objavil sestavek, v katerem poskuša izničiti ali vsaj razvrednotiti in nadeti lokalni značaj vsem dosedanjim prizadevanjem na Gorenjskem pri izdajanju različnih publikacij, da bi upravičil potrebo po novi gorenjski kulturni reviji, »ki bi presegla provincionalno zaplankanost in neodmestnost gorenjskih kulturnih snovanj in ki bi dostojno predstavljala regijo v slovenskem kulturnem prostoru«.

Ne vem, kaj Torkarja motijo različne gorenjske publikacije in izdaje različnih monografij in zbornikov, med katerimi so tudi take, ki imajo gorenjski in slovenski odmev, pri snovanju in zagovarjanju nove gorenjske kulturne revije? Revije, ki bo »zmožna prerasti provincionalno topoglavost, ozkosrčnost in samovšečnost, ne da bi zatajila svoj pokrajinski kolorit«. Naj takoj poudarim, da večina publikacij, ki jih Torkar navaja v svojem sestavku, tudi ni imela namena in ambicij preseči provincionalnega okvirja glede odmevnosti, ker so bile temu okviru namenjene, nekaj pa je bilo in je med njimi tudi takih, ki so prerasle »provincionalno topoglavost, ozkosrčnost in samovšečnost«, precej pa so prispevale k ohranjanju kulturne dediščine, brez katere tudi kulturne sedanosti ne bi bilo. V njih pa so običajno naredili tudi prve korake mladi, ki so se preizkušali v poeziji in prozi. In ne nazadnje, nekaj tega je in bo ostalo v zakladnici kulturne tvornosti Slovencev, ki predstavljamo enoten kulturni prostor. Da ne omenjam dragocenega prispevka teh »provincionalnih« publikacij k raziskovanju naše bližnje in daljnje preteklosti in k zgodovinoispiju.

Nekaj publikacij je na Gorenjskem res prenehalo izhajati, vendar ne vse izključno zaradi neodmestnosti in nerazumevanja okolja, temveč preprosto za to, ker so posamezniki, na katerih je slonelo glavno breme, odšli na nove delovne dolžnosti, ali se odselili. Za tiste, ki pa so prenehale izhajati zaradi neodmestnosti, je to tudi prav, kajti kot je dejal Jane Paul Sartre »Umetnost je telefon večnosti. Toda za telefoniranje je treba dveh: Tistemu, ki kliče, mora nekdo odgovarjati«.

Torkar se v sestavku loteva tudi LISTOV, kulturno umetniške priloge našega Železarja, za katere urejanje je prevzel skrb kulturno umetniški klub pri DPD Svoboda Tone Čufar in Male Čufarjeve knjižnice, ki jo je izdajal isti klub, kot del dejavnosti, ki si jo je opredelil v svojem ustanovnem dokumentu. Da je v štirinajstih letih izšlo 61 števil, v katerih je sodelovalo 218 avtorjev, je za sluga kluba, katerega aktivnost je iz objektivnih razlogov precej upadla, kot pri vseh takih stvareh pa nekdo mora nositi glavno breme. »Listi«, pravi Torkar, »danes bolj ali manj ži-

votarijo, saj nimajo pravega odmeva niti v gorenjskem prostoru, kaj šele v slovenskem«. Da Listi zadnji dve leti »bolj ali manj životarijo«, ni krivda niti v klubu, niti v glavnem in odgovornem uredniku, ker je dovolj kvalitetnega gradiva, temveč preprosto v omejevanju porabe tiskarskega papirja. Glede odmevnosti pa le to, da je klub od vsega začetka vsebinsko zasnovano Listov oblikoval na odmevnost med delavci v Železarni, ki tudi plačujejo izhajanje priloge, kakšna pa je ta, si Torkar lahko prebere v današnjem sestavku v Železarju »Bralci Železarja o Železarju«. Tudi v Listih je bilo mnogo takega, kar bo prišlo v zakladnico kulturne tvornosti Slovencev in kar je prispevalo k slovenskemu zgodovinoispiju.

»Manj znana« Mala Čufarjeva knjižnica je bila tudi del aktivnosti kluba in vsebuje deset knjig ali knjižic, ki so dragocen prispevek h kulturni dediščini Slovencev, kljub temu, da se zanjo niso menili kritiki, kot navaja Torkar. V zvezi s svojo trditvijo, da se »jeseniški delavci, katerim naj bi bile te knjižice namenjene, zanje niso kaj prida menili«, naj bi Torkar raje prejel vprašal tiste, ki o tem kaj vedo. Dejstvo je le, da je bilo največ teh knjig prodanih prav v jeseniški občini, dve sta celo razprodani in ljudje še povprašujejo po njih, precej pa tudi v slovenskem prostoru in da so prav delavci jeseniške železarne sofinancirali dve knjigi Izbranih del Toneta Čufarja. Kritike o izdanih knjigah smo lahko prebrali tudi v drugem slovenskem časopisu in ne samo v Listih.

Tudi sam sem podprl prizadevanja nekaterih mlajših literarnih delavcev za osnovanje gorenjske kulturne revije s pripombo, da bi do nje prišli postopno, najprej z obnovo Snovanj kot priloge Glasa, v kateri naj bi se organizirali in dokazali in potem prešli na revijo, kajti kot urednik vem, kako težko je priti do kvalitetnih rokopisov, najsibo literarnih, publicističnih ali drugih, glede na vsestransko angažiranost avtorjev in kakšna je pot prek tiskarne do bralcev. Zato tudi moj predlog o postopnosti. Pot do gorenjske revije, ki jo je ubral Edo Torkar, ni korektna do mnogih, ki smo si v večini ljubiteljsko prizadevali na področju tvorstne dejavnosti na Gorenjskem.

Joža Varl

TRIO LORENZ NA JESENICAH

V soboto, 27. oktobra, bo v gledališki dvorani na Jesenicah ob 20. uri koncert svetovno znanega TRIO LORENZ, ki ga sestavljajo bratje: pianist Primož Lorenz, violinist Tomaž Lorenz in violončelist Matija Lorenz. Vsi trije so diplomirali na Akademiji za glasbo v Ljubljani (1966), kjer so opravili tudi diplomski študij, potem pa so se izpopolnjevali v tujini (Italija) pri slovitih pedagogih G. Agostiju, S. Lorenziju, L. Lani in R. Zannetovichu.

TRIO LORENZ koncertira že več kot petindvajset let (od leta 1958) in si je v kratkem času pridobil velik mednarodni ugled. Na številnih turnejah so bratje koncertirali v skoraj vseh evropskih deželah pa tudi v Severni in Južni Ameriki ter Afriki in Indiji. Snemali so za najrazličnejše radijske in televizijske postaje in posneli tudi več plošč.

Za izvajanje obsežnega repertoarja, ki sega od prvih del za ta sestav pa do najmodernejših skladb, uvrščajo TRIO LORENZ kritiki največjih svetovnih glasbenih centrov med vrhunske, najuglednejše ansamble te vrste. TRIO LORENZ je prejel za svoje dolgotrajno neprekinjeno in izjemno uspešno umetniško delovanje vrsto nagrad in priznanj, med drugim prvo nagrado za komorno glasbo (Zagreb 1961), medaljo Zveze jugoslovanskih skladateljev (1970), nagrado za najboljši komorni posnetek jugoslovanske RTV (Ohrid 1972), nagrado Prešernovega sklada (1974), nagrado Društva slovenskih sklada-

teljev (1975) ter odlikovanje red za slug za narod s srebrnimi žarki (1979).

Na Jesenicah se bo trio predstavil z naslednjim sporedom:

J. Haydn:
Trio v Fis molu Hob. XV/26
Allegro
Adagio cantabile
Finale. Tempo di menuetto
I. Štuhec: »Art« (napisano 1973 za Trio Lorenz)
S. Rahmaninov: Elegija

R. Schumann:
Trio v F duru op. 80
Sehr lebhaft
Mit innigem Ausdruck
In massiger Bewegung
Nicht zu rasch

Koncert organizira gledališče Tone Čufar.

PETER ADAMIČ S SVOJIMI SLIKAMI GOST JESENIŠKEGA SALONA

Prihodnji petek, 2. novembra, bodo ob 18. uri s krajšim koncertom odprli 22. letošnji razstavo. Tokrat bo s svojimi slikami gost jeseniškega salona akademski slikar PETER ADAMIČ, ki je tudi sicer prijatelj jeseniških Doli-kovcev.

Slike Petra Adamiča, ki jih ustvarja v oljni in akvarelni tehniki, so že daljše obdobje vezane na dve osnovni temi, na krajino in tihožitje. Med krajinskimi se največkrat loteva gorenjskih motivov, znana pa so tudi njegova dela s številnih popotovanj po vseh kontinentih sveta.

Slikarja najbolj priteguje krajina s svojjo raznolikostjo motivov in iz nje nenehno črpa in išče tisto, kar lahko najbolje prevede v svoj slikarski jezik. Tega je razvil in dovršil z nenehnim likovnim delom, ga opterega na dobro tradicijo slovenskega realističnega slikarstva izbrusil tako vsebinsko kot tudi tehnološko ter z njim zgradil svoj osebni slog.

Z odločnimi in širokimi potezi mi čopiča gradi motive, na katerih je vzdušje največkrat zasnovano na kontrastih med svetlimi in temnimi površinami. Na njih zaživijo svetle ploskve v soncu obsijanih hiš na vasi, ki se skrivajo med zelenjem dreves. Take so njegove slike, ki črpajo motive iz Škofje Loke in njene okolice, iz našega gorskega sveta in gorenjske vasi, na katerih zlahka razpoznavna slikarjevo značilno govoričo. Čeprav slikar v svojih krajinah največkrat poskuša ubrati lirične tone, je pri večini teh čutiti razgibanost, ki jo prinašajo široke poteze čopiča, s katerimi gradi svoje kompozicije. Četudi je umetnik zvest motivu, ki ga opazuje in obdela z njemu

značilnimi slikarskimi prijemi, poskuša znotraj njega poenostaviti in zreducirati stvari na najbistvenejše. Na ta način motiv že po svoje izčisti in mu vnese svoje lastne slikarske posebnosti.

Omeniti moramo tudi številna Adamičeva tihožitja, ki so pravzaprav nadaljevanje tradicije klasičnega lovskega tihožitja. Na njih se pojavljajo fazani, divje race ali pa ribe, vselej spretno naslikani v živih barvnih tonih. Narava pomeni umetniku Petru Adamiču neizčrpen vir tem in motivov, v njej nenehno išče snov za svoje slikarstvo, ki ga na eni strani odlikuje izredna tehnološka rutina, na drugi pa bogastvo vedno svežih in novih slikarskih motivov.

Slikar Peter Adamič je bil rojen leta 1929 v Ljubljani, kjer je tudi diplomiral na Akademiji za likovno umetnost. Svoje slike je predstavil in predstavlja na številnih samostojnih in skupinskih razstavah doma in v tujini. Naj omenimo, da se izredno rad udeležuje slikarskih kolonij v naši jeseniški občini. Tako je bil kar osemkrat udeleženec planinske slikarske kolonije na Vrščici in dvakrat v Vratih ter enkrat kolonije v Podkorenju, ki jo organizira Gorenjka.

Razstava slik akademskega slikarja Petra Adamiča bo na Jesenicah odprta do vključno 21. novembra.

Dopisujte

NA RAZSTAVI STARODAVNE KITAJSKJE KULTURE

V soboto, 20. oktobra, smo se prebudili v mrzlem in deževnem jesenskem jutru. Vendar nam vreme ni pokvarilo veselja, saj smo bili namenjeni na ogled razstave starodavne kitajske kulture v Zagrebu. Avtobusi so nas čakali pri Čufarju na Plavžu. Bilo nas je 240, ki smo komaj čakali, da se odpravimo. Vesela družina se nas je zbrala in takoj smo se vsi med seboj poznali. V avtobusu sta se nam predstavila tudi naš vodič Peter in šofer Tone.

Pot nas je vodila čez Gorenjsko do Ljubljane. Vodič nam je pripovedoval o nastanku mesta in njegovih znamenitostih. Že na Dolenjski cesti smo opazili, da je pokrajina drugačna od naše. Pa tudi sonce se je pokazalo. Vodič nam je predstavljaval znamenitosti posameznih krajev, mimo katerih smo se peljali in z veseljem smo ga poslušali.

Naš prvi postanek je bil pri motelu Čatež. Okrepčali smo se in malo posedeli. To je nov sodoben motel v prijetni dolenjski pokrajini. Kako lepi so pogledi na dolenjske griče, prekrpite z vinogradi in zidanicami. Vsa pokrajina pa je že bila zlato rumena. Prijetno je bilo potovati in zraven poslušati pripoved o znamenitostih posameznih krajev, ki so hitro ostajali za nami. Veliko smo zvedeli o gradovih, o industriji v posameznih mestih, o zgodovini. Bili smo razočarani, ker smo toplice videli le iz avtobusa, pričakovali pa smo, da se bomo tudi kopali v njih.

SREČANJE KULTURNIH USTVARJALCEV SOZD SŽ V ŠTORAH

Gledališče Tone Čufar Jesenice bo z Goldonijev predstavo Sluga dveh gospodov sodelovalo na srečanju gledaliških skupin delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne, ki bo 27. oktobra v Štorah.

To je vsakoletno srečanje gledaliških skupin slovenskih železarjev, ki je letos povezano tudi s srečanjem literatov in otvoritvijo razstave del, ki so jih slikarji-delavci delovnih organizacij SOZD Slovenskih železarov naslikali v slikarski koloniji v Štorah.

Iz jeseniške železarne bosta s svojimi likovnimi deli na razstavi sodelovala Tone Tomazin in Pavel Lužnik, literate pa bosta zastopala Sonja Koranter in Niko Kešina.

RUDOLF ARH NADALJUJE S SAMOSTOJNIMI RAZSTAVAMI

V sredo, 31. oktobra, bodo v avli osnovne šole dr. Josipa Plemlja na Bledu odprli 39. samostojno razstavo slik Rudolfa ARHA, člana likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, in sicer na temo PLANŠARSKI STANI IN STAJE.

Razstava na Bledu bo na ogled od 23. novembra.

VEČJI IZBOR ČASOPISOV V ČITALNICI V DELAVSKEM DOMU

V čitalnici sindikata Železarne v Delavskem domu bomo s 1. novembrom letos poleg časopisov in revij, ki so bili na voljo že doslej, uvedli še nekatere nove časopise in revije. Komisija za kulturo in izobraževanje pri izvršnem svetu konference osnovnih organizacij Železarne je na predlog delavca v čitalnici in ob podpori IO sindikata Železarne naročila za čitalnico zagrebško izdajo Večernjega lista, beograjsko izdajo Borbe in SN revijo iz Zagreba. Z večjim izborom časopisov in revij v čitalnici pričakujemo tudi večji obisk.

Husein Kljunić

Tudi pot po hrvaški pokrajini je zelo hitro minevala. Kmalu smo bili v predmestju Zagreba. Tudi o tem mestu nam je vodič povedal veliko. Zvedeli smo, da nas bo v Zagrebu čakal poseben vodič, da bi mesto Zagreb spoznali čimbolj natančno. Vodička nam je res lepo predstavila mesto, od števila prebivalcev, do tega, po kom se katera ulica imenuje in kdaj je bila katera stavba zgrajena.

Ustavili smo se na znanem pokopališču Mirogoj. Pod arkadami tega pokopališča so pokopani znani hrvaški pesniki in pisatelji. Ogledali smo si tudi grob znanega pisatelja Miroslava Krleža. Vodička nam je povedala, da je tu stalno cvetje, prinašajo pa ga po večini otroci. Pot nas je nato vodila po starem delu mesta. Ogledali smo si še cerkev Sv. Marka z znamenito pisano streho in nekatere druge stare stavbe. Kosilo smo imeli v restavraciji »Gradski podrum«.

Po kosilu smo odšli na ogled razstave, zaradi katere smo se tudi prijavili v Zagreb. Po ozki stari ulici smo odšli do muzejskega prostora na Jezuitskem trgu. Videli smo lepo preurejen star dvorec, v katerem so nekoč prebivali menihi. Dolge kolone ljudi so nas malo prestrašile, toda imeli smo prednost in takoj smo odšli v notranjost. Videli smo lepo raz-

stavljene predmete starodavne kitajske kulture. Ljudi je bilo izredno mnogo in težko si si določeno stvar ogledal do konca, čeprav te je še tako zanimala. Motilo nas je tudi to, da je bila pred razstavljenim predmetom samo številka, potem pa si moral sam poiskati na velikem panoju razlago o predmetu. Kar nismo mogli verjeti, kaj vse so že stari Kitajci izdelovali. Od lončenih posod, do izdelkov iz bakra in ostalih kovin. Tudi nekaj popisanih papirusov je bilo na ogled. Čas je kar prehitro minil in že je bil ogled razstave zaključen. Kupili smo še nekaj originalnih kitajskih spominkov in razglednic in že smo se poslovili od lepo urejenega dvorca.

Preostali čas je bil namenjen nam samim. Ogledovali smo si mesto še vsak po svoje. Posedeli smo, se malo pogovarjali in zbirali vtise, ki jih je bilo kar preveč za en dan. Videli smo mnogo.

Ura se je bližala peti in poiskali smo naše avtobuse. Hitro smo se poslovili od Zagreba in nadaljevali pot po avtocesti proti Gorenjski. Sedaj je bilo v avtobusu še bolj živo. Mirko nas je veselo zabaval s svojimi šalami, pa tudi Bojan mu je pomagal. Kako hitro je zopet pot minila. Dan se je prevesil v noč in kmalu smo bili na Jesenicah.

Videli smo veliko novega, z zanimanjem smo poslušali, kar so nam pripovedovali. Takšnih izletov si želimo več. Bilo je tudi nekaj otrok in zato se zahvaljujemo Železarni, da je tudi nam omogočila tako lep izlet.

Janina in Alenka

STANE DREMELJ RAZSTAVLJA V PREŠERNOVI HIŠI V VRBI

Stane Dremelj, akademski kipar in medaljer, nekdanji profesor na šoli za oblikovanje v Ljubljani, razstavlja v Prešernovi rojstni hiši v Vrbi izbor svojega petinštiridesetletnega umetniškega dela, posvečenega liku Franceta Prešerna.

Prva upodobitev velikega pevca je nastala leta 1939, zadnja pa letos. Ta je posvečena 140-letnici nastanka pesnitve »Zdravljica«. Na hrbtni strani je verz »Žive naj vsi narodi...«, na prvi strani pa je Prešernov portret obdan z verzom: »Sem dolgo upal in se bal...«, ki je kiparja »spremljal« v Valodolci, ko je čakal na operacijo. Tam se mu je oblikovala tudi ideja za ta nov kovancec.

Širšemu krogu ljudi je ustvarjalni postopek v medaljerstvu bolj malo poznan. Do končne podobe kovanca je dolga pot. Ko se umetniku porodi ideja, jo skicira na različne načine, nato naredi natančno risbo v povečavi. To oblikuje najprej v glini ali plastelinu, kjer je pomembna natančna risba in reliefna obdelava. Sledi odlivanje v mavce in dokončna obdelava. Za serijo se izdelek kot negativ

prenese v jeklo. Iz tega se odtiskujejo kovanci iz zlata, srebra, bron v določenem številu.

Ce vprašamo kiparja, zakaj se je odločil ravno za medaljerstvo, se nasmehne in odgovori, da lahko v teh malih umetninah bolje kot v mali plastiki ali grafiki oblikuje in izriše podrobnosti, ki karakterizirajo posameznika. V majhnem formatu mora izraziti vse znanje in vsebino. Pomemben ni le lik upodobljenca, temveč tudi napis in signatura. Poleg tega lahko kovancec, medaljo, značko nosi v žepu, jo vsak hip začuti pod prsti in jo miselno dograjuje.

Razstava bo odprta do konca oktobra. Ogledate si jo lahko v času, ko je odprta Prešernova hiša, in sicer vsak dan, razen ponedeljka, od 9. do 16. ure.

Slavica Osterman-Keržan

SLOVENSKI JEZIK JE JEZIK PETJA IN VRISKANJA

Četrtek. Gledam televizijo. Prislunem govoru o zamejskih Slovencih. ... ukiniti dvojezično šolo ... so splavali glasovi iz televizije.

Koroški Slovenci, njihov trdi, dolgotrajni boj za tisto, kar naj bi imel vsak narod, vsak človek — materin jezik, svojo lastno kulturo... Kako lahko del večinskega naroda tako zatira človeka? Zakaj hoče uničiti tisto, kar že stoletja živi in ustvarja na lepi koroški zemlji.

Kako lepo zveni koroška pesem, učinkuje njihova narodna noša, njihovi plesi, zamolki r daje posebno mehko njihovi govorniki.

Koroški Slovenci večkrat obiščejo našo deželo. Tudi na odr našo Svobode smo jih že večkrat srečali, lansko leto smo se z Orffovim instrumentalijem in Piko Nogavičko potepali v St. Jakobu in St. Primožu na Koroškem. Ali bomo lahko gostovali na Koroškem čez leto, dve? Zato smo

bili tem bolj ogorčeni nad ravnanjem nazadnjaških sil v Avstriji.

S srečanja z borci Gorenjskega odreda smo poslali protestno pismo Koroškim Slovincem, v katerem smo izrazili solidarnost z njihovim bojem.

Pred dnevi pa je prišlo s Koroškega naslednje pismo: »Zahvaljujemo se vam za vaše solidarnostno pismo, s katerim ste podprli naš boj proti koroškemu Heimatdienstu. Težak je naš boj proti vsakdanjem asimilacijskim pritiskom desno-ekstremističnih in nemško-nacionalističnih sil na Koroškem. Zato smo še bolj veseli, če nas v tem boju podpirajo tudi prijatelji iz matične dežele.«

Karmen Klobasa, 7. a
COŠ Gorenjski odred Zirovnica

DÜRRENMATTOVI FIZIKI NA JESENICAH

V režiji Andreja Hienga bo gledališče Tone Čufar uprizorilo v petek, 26. oktobra, ob 19.30 komedijo »Fiziki«, ki je bila pred več kot dvajsetimi leti igrana skorajda na vseh velikih odrih v Evropi.

Dürrenmatt je postavil svojo igro v sanatorij za umobolne, v katerega so se skrili trije znameniti fiziki, da bi obvarovali svojo znanost pred zlorabo. V komedijskem slogu in v vrsti izredno napetih prizorov švicarski dramatik razkriva pravo podobo sveta in bolnice, ki jo vodi v resnici nora gospa von Zahndova.

Dürrenmattova igra je kajpada satira, polna ironije in kritike sveta, kakršen je zdaj.

V igri nastopa velik del ansambla amaterskega gledališča Tone Čufar, ki s to predstavo začneja letošnjo gledališko sezono.

Sceno je izdelal Jože Bedič, za kostume pa je skrbela Stanka Geršak.

Igrajo: Slava Marošević, Stanka Geršak, Bernarda Gašperčič, Franci Znidaršič, Drago Smolej, Ludvik Erjavec, Oto Gerdej, Rado Mužan, Borut Verovšek, Igor Škrli, Tatjana Košir, Matej Znidar, Boštjan Višnar, Andraž Geršak, Franci Černe, Boštjan Brelih in Jože Klobučar.

KONCERT PIHALNEGA ORKESTRA JESENIŠKIH ŽELEZARJEV ZA UPOKOJENCE ŽELEZARNE

V petek, 26. oktobra, bo ob 19. uri v domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku koncert pihalnega orkestra Jeseniških železarjev za upokojence sodelavce Železarne Jesenice.

Kot vsako leto bo tudi letos organiziran prevoz upokojencev, in sicer bodo avtobusi odpeljali:

- iz Rateč ob 18. uri; avtobus bo ustavljal na vseh postajah medmestnega prometa do Hrušice. Če bo iz Mojstrane dovolj prijav, bo peljal posebni avtobus;
- iz Podbrezj ob 18. uri; avtobus bo peljal skozi vasi Smokuč, Begunje, Rodine, Zirovnica in Potoki do Javornika. Če bo število prijav večje, bosta peljala dva avtobusa;
- iz Kroke ob 18. uri; avtobus bo ustavil tudi v Radovljici;
- iz Bohinjske Bistrice ob 17.30; avtobus bo ustavljal v Nomnju, Soteski, Bohinjski Bili, na Bledu in v Vrbi;
- iz Zasipa ob 18. uri; avtobus bo ustavljal v Krnici, Zgornjih in Spodnjih Gorjah, na Fortuni in na Kočni.

Za upokojence z območja Jesenic bo odpeljal avtobus s Hrušice ob 18.30. Vsem upokojencem na območju mesta Jesenice predlagamo, da se pripeljejo na koncert z rednimi lokalnimi avtobusi, ki bodo od 18. do 19. ure ustavljali tudi na avtobusnem postajališču pri domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku, prav tako pa tudi po končanem koncertu.

Odhod posebnih avtobusov bo 20 minut po končanem koncertu. Vse dodatne informacije lahko dobite na oddelku za družbeni standard v Železarni Jesenice, telefon 81-441, int. 3211.

Malčki iz vrta Angelce Ocepek na sprehodu (foto B. Blenkuš)

5 OB USTANOVITVI LOKOSTRELSKEGA KLUBA NA JESENICAH NEKAJ O LOKOSTRELSTVU

B.

Poskusimo napeti navidezni lok. Pri tem mora potovati komolec roke nazaj — roka se vrti v ramenih. Ko smo napeli navidezni lok do konca, se mora roka trdno dotakniti sidriščne točke na obrazu, pri tem se vedno napenjamo hrbtne mišice in vlečemo tetivo nazaj, čeprav se na videz nič ne zgodi, kajti z roko se trdno dotikamo sidriščne točke.

C.

Rekli smo »se vedno napenjamo mišice«. Kaj to pomeni? To najlažje razložimo z vlečenjem vrvi. Če sta skupini po moči izenačeni, se zastavica ne premakne ne na eno ne na drugo stran. Pri loku to pomeni: sila, s katero vlečemo tetivo in moč loka sta izenačeni. Če bi samo za trenutek nehali vleči s hrbtnimi mišicami, bi nam moč loka potegnila roko naprej.

D.

Sprožitev tetive. Vrnimo se zopet k prejšnjemu primeru: nenadoma se je vrv na sredini med obema skupinama pretrgala. Kaj se zgodi? Obe skupini popadata nazaj. To se pravi: ko smo se odločili ustreliti, smo v trenutku sprostili vse tri prste. Tetiva bo planila proti loku, roka s katero smo držali tetivo bo ob bradi mehko zdrsnila za vrat.

Pozor! Če vam bo roka padla za vrat mehko, pomeni, da ste res vlekli z hrbtnimi mišicami, če pa bodo prsti te roke trdi in razkrošeni, pomeni, da ste vlekli z mišicami roke.

E.

V rtišče loka mora ležati v tako imenovani drž Y, se pravi na mehkem delu dlani med palcem in kazalcem. Roka, ki drži lok, mora biti v zapestju rahlo upognjena, tako da gre sila, s katero potiska lok na dlan, naravnost skozi zapestje in komolec v ramo. Hrbet

dlani mora biti pri tem nagnjen približno za 45 stopinj od navpičnice, se pravi od loka in z ostalimi prsti se ne dotikamo oziroma držimo ročaja loka. Še zaradi nečesa mora biti roka v zapestju rahlo upognjena: isti hip, ko tetiva plane proti loku, plane tudi lok proti tetivi, to poznamo iz fizike. Seveda je masa loka proti masi tetive veliko večja in je zato ta reakcija loka manj opazna. Sunek pa je vendar tolikšen, da ga moramo mehko prestopiti z rahlo navzgor upognjeno dlanjo. Če ne bomo držali loka v obliki Y, nam bo roka, ko bomo napeli lok, zdrsnila ob eni ali drugi strani ročaja, kar bo imelo za posledico slab strel.

A.

Osnovna pozicija nog in telesa je vzporedna z namišljeno smerjo od strelca proti tarči. Telo je vzravnan, noge razmaknjene za približno 40–60 cm. Nato iztegemo roko, ki drži lok, v smeri tarče. Dlan je najprej vzporedno z zemljo, nato roko v zapestju obrnemo tako, da je palec obrnjen navzgor. Pri tem pazimo, da pri zasuku dlani v zapestju ne obrnemo tudi roke v komolec ali ramenu. Če sedaj upognemo roko v komolec proti prsnemu košu, se z dlanjo dotaknemo prsnega koša. Če se dlan dotakne obraza, je položaj komolca nepravilen. V naslednji fazi ukrivimo kazalec, sredinec in prstanec roke, s katero napenjamo tetivo in palec mehko spustimo navzdol. Pri tem mora biti hrbet dlani zravnani.

B.

Ko osvojimo te elemente, poskusimo napeti lok. Tetiva naj bo blizu roke, ki drži lok. Tetivo napenjamo, dokler se roka ne dotakne sidriščne točke obraza. Pri napenjanju moramo uporabljati predvsem hrbtne mišice in ne mišice roke, ki napenja lok. V trenutku, ko dosežemo točko sidrišča, hrbtne mišice še vedno napenjamo in ostanemo v tem položaju ves čas merjenja, do sprožitve tetive.

C.

Sprožitev tetive.

D.

Ob sprožitvi puščice potisnemo roko, ki drži lok, proti tarči, roka pa, ki je držala tetivo, ostane na mestu za vratom toliko časa, da slišimo udarec puščice v tarčo. Nato šele spustimo obe roki. S streljanjem začnemo na razdalji od 10 do 15 metrov. V začetku moramo paziti zlasti na roko, ki drži lok.

E.

Šele ko roka pri polni napetosti popolnoma miruje, je drža pravilna. Samo previlna drža roke na ročaju loka omogoča puščici pravi let proti središču tarče.

METODE MERJENJA

Streljanje z lokom pozna tri metode merjenja. Med seboj se bistveno razlikujejo ne samo po načinu temveč tudi po natančnosti merjenja in namenu. MERJENJE Z MERILNO NAPRAVO je natančna metoda, ki omogoča ob izdelani tehniki streljanja dobre rezultate tudi na večje razdalje. Merilna priprava je pritrjena na jedru loka, tako da ji mušica sega v okno jedra.

(Nadaljevanje)

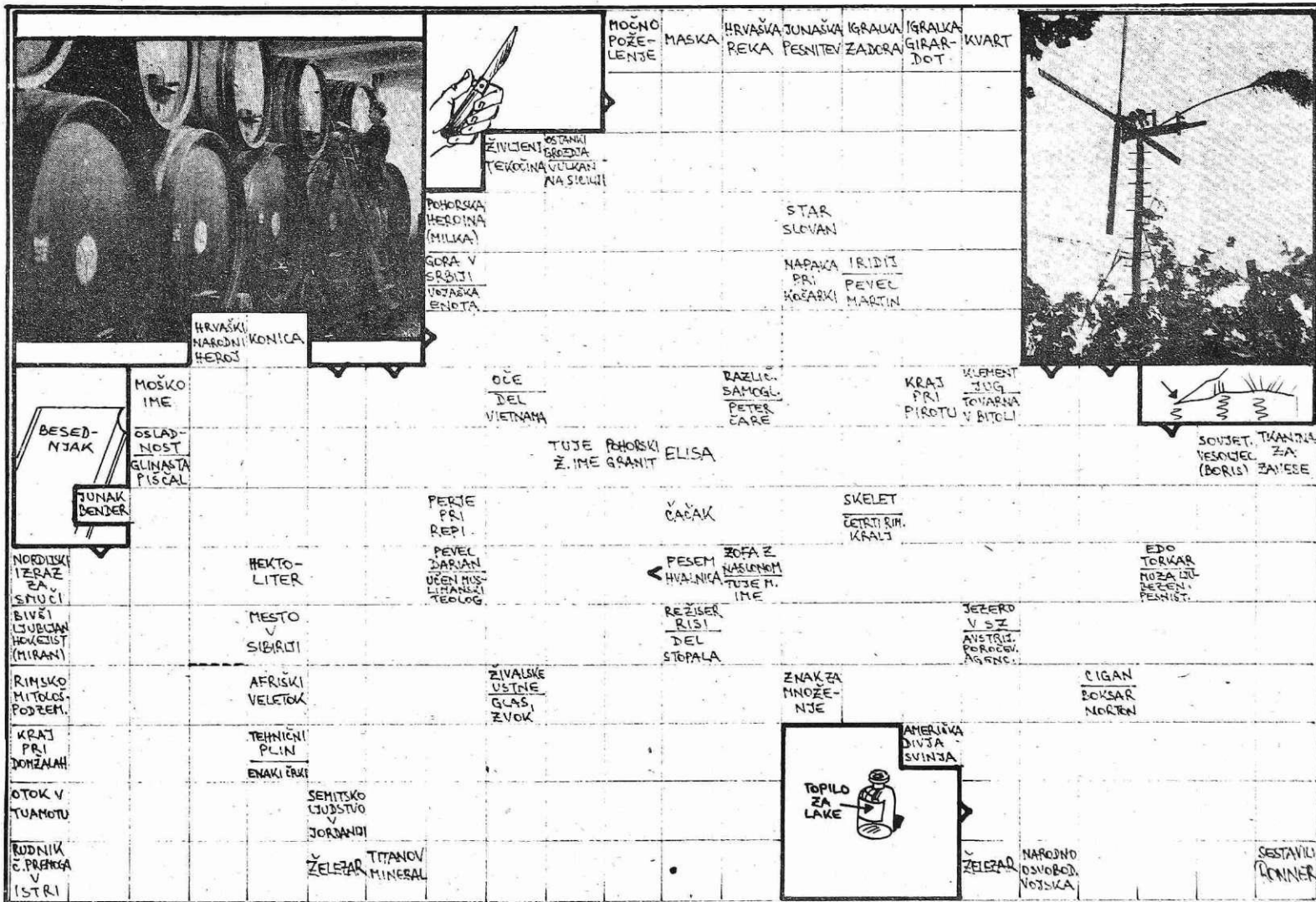
Kandidate za obe smeri družboslovne usmeritve administrativni manipulant in administrator vpisujemo do 1. novembra 1984 na Delavski univerzi Viktor Stražišar Jesenice, vsak dan dopoldne od 7. do 14. ure, v torek in sredo popoldne od 16. do 18. ure.

Majda Mihelič

Razstavní salon je odprt vsak dan, razen nedelj in praznikov ter sobote popoldan, od 9. do 11. ure in od 16. ure do 18,30.

Interesenti pred pričetkom licitacije položijo varščino v višini 10 % od izklicne cene. Podrobnosti med kupcem in prodajalcem se določajo v kupoprodajni pogodbi.

Ob 17. uri bo Branko Miklavc ponovil svoj nastop še za otroke v kavarni hotela Park na Bledu.

I. ZVEZNA HOKEJSKA LIGA

V soboto, 27. oktobra se bosta ob 18.30 v športni dvorani v Podmežakli v četrtem kolu prve zvezne hokejske lige srečali moštvi

HK KRANJSKA GORA : HK JESENICE

V sredo, 31. oktobra se bosta ob isti uri na Jesenicah v petem kolu srečali moštvi

HK JESENICE : HK PARTIZAN Beograd

V soboto, 3. novembra ob isti uri na igrišču v Podmežakli

HK KRANJSKA GORA : VOJVODINA

V sredo, 7. novembra ob 18.30 na igrišču v Podmežakli

HK KRANJSKA GORA : CRVENA ZVEZDA Beograd

Vodstvo obeh jeseniških hokejskih kolektivov in igralci obeh moštev prosijo gledalce za športno obnašanje, ker so v letošnji sezoni zelo zaostreni disciplinski ukrepi za nered na igriščih. Neodgovorno metanje predmetov na igrišče lahko celo povzroči, da bo tekmovalna komisija za določen čas zaprla igrišče oziroma prepovedala tekme na domačem igrišču.

OBVESTILO ŠAHISTOM

Šahovsko društvo Jesenice obvešča šahiste, da bo hitropotezni turnir za mesec oktober v petek, 26. oktobra, ob 18. uri.

Odbor ŠD

OBVESTILO LOKOSTRELCEM

Lokostrelski klub Jesenice obvešča svoje člane, da so redni treningi v osnovni šoli Tone Čufar Jesenice ob ponedeljkih, sredo in petkih ob 17. do 19. ure.

Za pionirje začetnike je trening ob torkih ob 17. ure 5 min. do 18. ure.

NOGOMET

JESENICE : MEDVODE 1:2 (0:2)

V nadaljevanju slovenske območne lige-zahod so se jeseniški nogometaši pred tedno, 21. oktobra, na igrišču v Podmežakli pomerili z moštvom Medvod in tekmo izgubili z rezultatom 1:2, polčas 0:2. Jeseničani so tudi v tej tekmi pokazali premalo učinkovito igranje in so zato ostali brez obeh točk na domačem igrišču.

Igralci Medvod so v prvem polčasu povedli z dvema goloma iz kotov, Jeseničani pa, čeprav niso igrali slabo, niso znali organizirati učinkovitega napada, manjkalo je zaključnih akcij. Šele po голу, ki ga je v 75. minuti dosegel Džamastagić, so se »predramili« in zaigrali, kot je treba. Imeli so nekaj lepih priložnosti, vendar jim je za osvojitve vsaj točke ob koncu zmanjkalo časa. Ob tem velja ponovno poudariti, da je igranje v Podmežakli nemogoče za igro in zato ni mogoče pričakovati kvalitetnih iger.

Za Jesenice so igrali: Ilić, Trkulja (Džamastagić), Dizdarević (Troha), Ibrahimović (Hadžisulejmanović), Mlakar, Ignjatović, Zubanović, Sulejmani, Lamberger, Omanović, Pihler.

Na lestvici vodi Stol z dvanajstimi točkami, Jeseničani pa s sedmimi točkami na devetem mestu.

V naslednjem kolu odhajajo Jeseničani na gostovanje k moštvu Naklega.

Pionirji Jesenic so v zadnjem kolu gojenjske lige visoko premagali moštvo Bohinja z rezultatom 11:0, polčas 7:0. Gole so dosegli: Stanković 4, Tomaž Hiršfeldner in Simkovič 3 in Jocić enega. Mladinci so igrali neodločeno 3:3, polčas 1:1, proti Medvodam. Gola sta dosegla Zukić in Husić, tretji je bil avtogol.

J. R.

SMUČARSKI SKOKI

Poletne priprave se zaključujejo z zadnjimi tekmovalnimi skakalnimi, pokritimi s plastiko. Tako so se mladi skakalci iz nekaterih slovenskih klubov v nedeljo, 14. oktobra, udeležili mednarodnega tekmovanja v Celovcu, teden dni pozneje pa so jim Avstrijci vrnilni obisk na zaključni tekmi sezone, ki je bila na obeh skakalnicah na Gorenji Savi pri Kranju. Obeh tekmovalcev se je udeležila ekipa Smučarskega kluba Bled, ekipa Žirovnice-Jesenice pa je bila zastopana le z nekaterimi posamezniki — cicibani.

V Celovcu so Slovenci pobrali vsa tri prva mesta. Med cicibani, oziroma pionirji B je zmagal Zupančič iz Žirov, odlična sta bila Török na drugem in Ravnik na petem mestu, Franc je bil 8., Prskalo 18., Pristavec (vsi Bled) pa 16.

Med pionirji A je bil najboljši Knafelj (Triglav), Blejčan Polanec je bil 21. in Žirovničar Kaltenekar 24.

Najboljši med starejšimi pionirji je bil Kopač iz Žirov, Blejčani pa so dosegli naslednje uvrstitve: Triplat 4., Valant 18. in Ulčar 20.

V Kranju na Gorenji vasi je sodelovalo blizu sto tekmovalcev vseh starostnih kategorij. Največ uspeha so imeli domačini. Tako je med pionirji zmagal Špenko, Žirovničar Török, Ravnik in Tomažević pa so uvrstili na tretje, četrto in peto mesto. Med pionirji je prav tako zmagal domačin, to je Jagodic. Blejčan Polanec se je uvrstil na 15. mesto. Tudi med starejšimi pionirji je zmagal domačin Kešar, Blejčani pa so se uvrstili na 13. (Triplat), 19. (Ulčar) in 22. mesto (Valant). Isti tekmovalci so se pomerili še na večji skakalnici med mladinci, kjer je bil Triplat 12., Ulčar 17. in Valant 19.

M. G.

II. SOL MOŠKI — ZAHOD

SALONIT (KANAL) : ŽELEZAR 2:3 (— 14, 6, — 15, 3, 2)

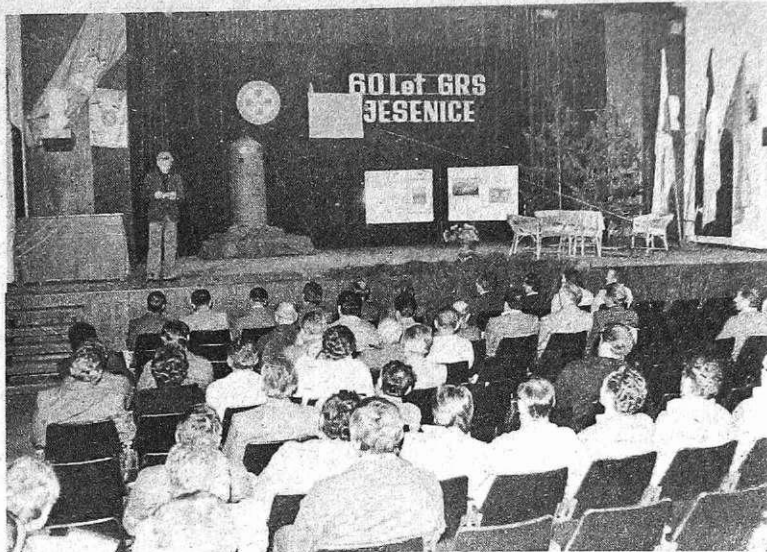
V drugem kolu so odbojkarji Železarja v Žirovnici dosegli prvo zmago na vročem terenu v Kanalu. Mladi igralci Kanala so prikazali dopadljivo in borbeno odbojko, vendar so bili kvalitetno prešibak nasprotniki ekipi Železarja. Žirovničani so zaigrali boljše šele v četrtem in petem nizu, katera so tudi gladko dobili.

Igra v splošnem ni navdušila občinstva, k slabemu razpoloženju Železarjev pa sta v mnogočem pripomogla tudi domača sodnika Markič in Bavdaž.

Za ekipo Železar so nastopili: Avsenik, Janez Kovač, Blaž Kovač, Rajgelj, Černe, Legat, Marjanovič, Mežek.

V tretjem kolu bo ekipa Železarja gostila novince v ligi, odbojkarje Bohinja, tekma pa bo v soboto, 27. oktobra, ob 18. uri.

I. M.

Praznovanje 60-letnice GRS Jesenice (foto I. Kučina)

60-LETNI JUBILEJ GRS JESENICE

V petek, 19. oktobra, je bila v delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku proslava ob 60-letnem jubileju gorske reševalne službe na Jesenicah. Zgodovina planinstva v železarskem mestu in Gornjesavski dolini je neločljiva povezana z razvojem gorske reševalne službe. Dokumentarni zapis o začetkih delovanja jeseniških gorskih reševalcev ni ohranjen. Leto 1924 so izbrali po ugotovitvi dr. Miha Potočnika, ki jev kroniko GRS zapisal, da so tega leta v avgustu reševali dr. Klementa Jaga.

Na proslavi je o zgodovini in razvoju gorske reševalne službe na Jesenicah govoril Ludvik Zalokar, ki je bil načelnik postaje v letih 1964—1972. Zbrane gorske reševalce iz vse Slovenije, predstavnike planinskih društev, družbenopolitičnih organizacij in druge so pozdravili: predsednik Skupščine občine Jesenice Franc Brelih, predsednik poslovnega odbora Železarne Jesenice Boris Bregant, podpredsednik Planinske zveze Slovenije Franc Ekar, predsednik komisije za GRS pri Planinski zvezi Slovenije Danilo Škerbinek in predstavnik gorskih reševalcev iz Beljaka.

V nadaljevanju so organizacijam za sodelovanje ter najbolj zaslužnim gorskim reševalcem podelili plakete. Prejeli so jih: Skupščina občine Jesenice, Železar-

na Jesenice, komisija za GRS pri PZS, postaje GRS: Bohinj, Bovec, Celje, Kamnik, Kranj, Kranjska gora, Ljubljana, Maribor, Mojstrana, Prevalje, Radovljica, Rateče-Planica, Skofja Loka, Tolmin in Trzin, letalska enota milice, Postaja milice Jesenice, Planinsko društvo Jesenice, Splošna bolnica Jesenice, TOZD Zdravstveni dom Jesenice, Zavarovalna skupnost Triglav, Gorenjka — TOZD Žitnice, konferenca OOS Železarne Jesenice, Maks Medja, Ciril Praček, Uroš Zupančič, Ignac Hrovat, Peter Ferjan, Ciril Cencel, Albin Noč, Berti Krapež, Ludvik Zalokar, Jože Makovec, Pavel Dimitrov, Miro Zakrajšek, Cveto Jakelj, Janez Ramuš in Jože Fele.

V kulturnem programu je na proslavi nastopil vokalni oktet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica-Breznica s prijetnim programom planinskih pesmi, člani DPD Svoboda France Mencinger Javornik-Koroška Bela pa so uprizorili kratek odlomek iz Mlakarjeve pripovedi o Trebušnikovi hoji na Triglav.

Člani postaje GRS Jesenice so ob 60-letnem jubileju izdali tudi brošuro, v kateri so opisali zgodovino gorske reševalne službe na Jesenicah, reševalne akcije in predstavili najbolj zaslužne člane ter načelnike postaje GRS Jesenice.

J. R.

REPUBLIŠKI KROS — KROS »DELA«

V soboto, 20. oktobra, smo pod vodstvom reprezentanta v smučarskih tekih Dušana Džuričiča odšli v Litijo, ki so jo določili za izvedbo letošnjega republiškega krosa. Na ta kros smo odšli vsi, ki smo na občinskem tekmovanju dosegli dobre rezultate. Bilo nas je okoli štirindvajset. Ob pol osmih smo se zbrali pred železniško postajo in se s posebnim avtobusom odpeljali proti Litiji. Zaradi dobre družbe je vožnja hitro minila.

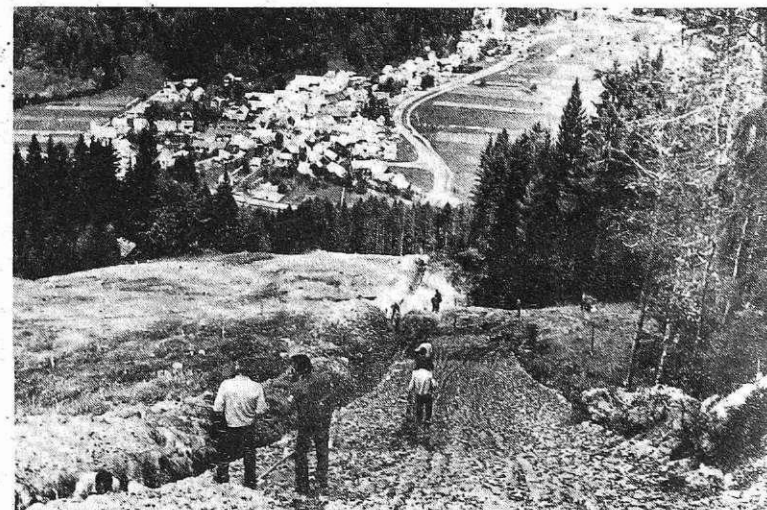
Po prihodu smo si najprej ogledali progo, ki je bila dokaj težka, saj je bila dolga tisoč metrov, na več mestih pa zelo strma. Po ogledu proge smo odšli na svečano otvoritev. Tu smo šele videli, koliko tekmovalcev se nas je zbralo in da bo konkurenca zelo močna.

Tekmovanje se je začelo s tekom najmlajših udeležencev, končala pa z veterani. V vseh skupinah je bila konkurenca

zelo močna, zato smo se borili, kar smo se le mogli.

Natančnih rezultatov nismo zvedeli, ker smo takoj po tekmovanju odšli domov. Menim, da je bil naš nastop še kar uspešen. Moram pa pohvaliti organizatorje, ki so res dobro organizirali kros.

Boštjan Purger, 8. a
OŠ Prežihov Voranc
Jesenice

Gradbena dela na FIS progi v Podkorenju, kjer bosta 11. in 12. decembra tekmi za svetovni pokal v alpskem smučanju. (foto: Janko Rabič)

OBVESTILO LOKOSTRELCEM TVD PARTIZAN JAVORNIK-KOROŠKA BELA

Zaradi vremenskih pogojev se lokostrelska dejavnost postopoma seli v telovadnice. Zimsko obdobje je čas za »piljenje« tehnike streljanja na krajše razdalje in za utrjevanje psihične koncentracije. Streljanje v dvoranah je velikega pomena predvsem za začetnike, ki v zaprtem prostoru hitreje izgubijo tako imenovani kompleks velike oddaljenosti. Začetniki na ta način kmalu pridobi zaupanje v sebe, istočasno pa se tudi prepriča, kaj vse zmore pravilno ugaščen lok. Sistematsko delo v zimskem času se bogato obrestuje v poletni sezoni, ko so strelne razdalje bistveno večje.

V TVD Partizan Javornik-Koroška Bela smo spet začeli z redno vadbo v telovadnici, in sicer vsak torek in petek ob 15. uri, ob sredo pa ob 20. uri.

To obvestilo je namenjeno vsem našim dolgoletnim članom, istočasno pa je tudi vabilo za vse, ki se želijo na novo včlaniti v našo lokostrelsko sekcijo.

J. K.

LE TAKA IGRA IN ZAGNANOST VODITA DO USPEHA

Jeseniški hokejisti so v tretjem kolu letošnjega državnega prvenstva razveselili svoje privržence. S prikazano igro so potrdili, da niso pozabili, kaj je hokej in da je to kolektivna igra. Pa še na nekaj moramo opozoriti. Tokrat so prepričljivo dobili tudi zadnji del srečanja, kajti prav zadnje tretjine so bile v letošnji sezoni tiste, v katerih so izgubljali tekme.

Olimpija je bila premagana. Novi dve točki, ki sta zelo pomembni, sta na »kon-tu« jeseniškega moštva, vendar se kljub vsemu ne smemo preveč veseliti. Da bi se prepustili sladkosti zmage, bi bilo sila nespametno.

Letošnja sezona se v marsičem razlikuje od vseh dosedanjih. Ni več dveh moštev, ki bosta odločala o naslovu prvaka. Vmes se je namreč vmešala zelo dobra Crvena zvezda in tudi Vojvodina, ne glede na to, da je novinec, lahko preseneti.

Jeseničani so že na začetku eno bitko izgubili, vsak naslednji spodrsrljaj pa bi bil lahko usoden, ker obstajajo možnosti, da bodo o prvaku odločale malenkosti, kaj šele izgubljena tekma. O teh malenkostih v preteklosti nismo razmišljali. Denimo, razlika v zadetkih ali uvrstitev po prvem krogu, kajti pomembno je, kakšen bo start v drugem štirikrožnem delu. Prvuvrščeni bo imel v nadaljevanju boljše izhodiščne položaje kot ostali in mu lahko pomaga, da bo ob koncu štirikrožnega dela osvojil prvo mesto, kar zopet pomeni prednost v superfinalu. Vse to so »malenkosti«, ki so lahko odločilne.

Da nekateri ne prepuščajo ničesar naključju, je lep primer novinec v ligi Vojvodina. Pred tekmo tretjega kola v Celju so Novosađani prišli dan prej v Rogaško Slatino. V petek zvečer so trenirali v Celju in se nato spocili. Naslednji dan so imeli zopet kratek trening in zvečer so slavili visoko zmago. Primer, ki je vreden posnemanja. Res je sicer, da to več stane, toda če želimo uspeh, se bo potrebno podrediti takšnim zahtevam, kajti minili so časi, ko sta Jesenice in Olimpija opravili z ostalimi nasprotniki kar z »levo roko«.

Letošnja sezona bo izredno zahtevna, naporna in polna pričakovanj, zato je vsakršno napihovanje, spanje na lovrih in vseh trenutnih uspehih lahko zelo škodljivo. Tega se moramo vsi krepko zavdati.

Ob zmagi nad Olimpijo je treba povedati, da so jeseniški hokejisti v prvih dveh tretjinah povsem zadovoljili prese-neljivo malo število gledalcev, čeprav so bili v zaključnih akcijah precej nespretni pred vrati sicer odličnega D. Lomovskega. Veliko so napadali, veliko streljali — žal tudi brez potrebe in od daleč — dosegli pa so v štiridesetih minutah le štiri zadetke.

Ob začetku zadnje tretjine pa je bilo — kljub njihovi očitni premoči — le 4:3. Toda v tej zadnji tretjini so domačini dodali vsem naporom še kolektivnost, kar se kako pogošamo v letošnji sezoni. Prav ta kolektivnost je krepko nagnila tehtnico na njihovo stran in so na trenutke navdušili. Še zlasti to velja za prvo jeseniško napadalno trojko D. Horvat-Hafner-P. Klemenc.

Sploh je značilno za sobotni dvoboj proti Olimpiji, da je Roman Smolej, ki je zamenjal trenutno obolelega Borisa Svetlina, spremenil jeseniške pterke. Poleg prve napadalne trojke je v drugo na mesto srednjega napadalca postavil sicer branilca M. Fajčiča, na krilih pa sta bila Kopitar in Borse. Slednji se je na tem srečanju poškodoval, uspešno pa ga je zamenjal mladi B. Klemenc.

Tudi tretja napadalna trojka Rasper-S. Ščap-Magazin je veliko prispevala k visoki zmagi, saj sta Magazin in Rasper dosegla tri zadetke.

Gre torej za zmago, ki je pokazala, da Jeseničani niso pozabili hokeja. Da znajo igrati dobro, vendar da je še nekaj vrzeli, še zlasti v obrambi, ki jih bo potrebno odpraviti in uspehi ne bodo izostali. Najbolj moti, ker naši puščajo nasprotnikove napadce, da se sprehajajo od svojih vrat skoraj do Pretnarja, da jih nihče izmed naših ne poskuša ovirati, ampak jih le spremljajo in drsajo ob njih. Napade in napadalce nasprotnika je potrebno energično ustaviti že na sredini igrišča, torej pred našo obrambno tretjino.

Vse, kar smo povedali, naj bo le opomin, da nas ta zmaga ne sme zapeljati. Hokejstom Jesenic pa za odlično predstavo in visoko zmago, ki bo nedvomno vrnila gledalce na jeseniške tribune — vse čestitke.

Manj sreče so tokrat imeli hokejisti Kranjske gore, ki so visoko izgubili proti Partizanu v Beogradu. Po vrnitvi smo zvedeli, da so nastopili brez nekaterih obolenih igralcev, da je Partizan igral dobro in da je bila tekma fair.

Najbrž so izkušnje tisto, kar manjka Kranjskogorcem. Logično, kajti gre za mlade igralce, ki znajo sicer zaigrati dobro, toda v nekaterih trenutkih znajo tudi odločati. To je davek, ki ga mora plačati vsaka mlada ekipa.

Kot kaže bo boj za četrto mesto, ki omogoča nadaljevanje prvenstva v družbi najboljših moštev — po prvem krogu se bo liga prepolovila — zelo ogorčen. Vojvodina je tista, ki ima, kot kaže, največ možnosti, čeprav je vsaka napoved preuranjena. Jasno je eno: proti izpadu se bosta morala najbolj boriti Cinkarna in Medveščak.

JESENICE : OLIMPIJA 10:3 (2:1, 2:1, 6:1)

Dvorana v Podmežakli, gledalcev 2500, sodniki Rus (Bg), J. Vister in Rozman, oba Jesenice; strelci: 1:0 Mlinarec 9, 2:0 Kozar 12, 2:1 Vidmar 20, 3:1 Hafner 30, 4:1 D. Hovt 32, 4:2 Bratina 33, 4:3 Majnik 42, 5:3 Magazin 42, 6:3 Magazin 49, 7:3 P. Klemenc 51, 8:3 Hafner 52, 9:3 Hafner 55, 10:3 Rasper 56; kazenske minute: Jesenice 4, Olimpija 17 min.

PARTIZAN : KRANJSKA GORA 10:4 (1:1, 6:2, 3:1)

Dvorana Pionir v Beogradu, gledalcev 100, sodniki: Priboj (Sub.), Juloski in Kopošvarc (Beog.). Strelci za Kranjsko goro so bili: Lah dvakrat ter Kelih in Berlišk; kazenske minute: Partizan 12+10, K. gora 2 min.

LESTVICA:

1. Crvena zvezda	3	3	0	0	20:8	6
2. Vojvodina	3	2	0	1	23:9	4
3. Olimpija	3	2	0	1	26:14	4
4. Jesenice	3	2	0	1	16:11	4
5. Kranjska gora	2	1	0	1	13:14	2
6. Partizan	3	1	0	2	15:31	2
7. Medveščak	3	0	0	3	10:23	0
8. Cinkarna	2	0	0	2	4:17	0

D.

REZULTATI PRVENSTVA ŽELEZARNE V KOŠARKI

I. skupina: Žičarna : Elektrode — 10:7; Žičarna : Jeklovlek — 29:4; Jeklarina : Žičarna — 24:9; Žičarna : Jeklovlek — 14:4; Jeklarina : Elektrode — 23:12; Elektrode : Jeklovlek — 19:8;

Razvrstitev: 1. Jeklarina, 2. Žičarna, 3. Elektrode, 4. Jeklovlek.

II. skupina: Remontne delavnice : Strojne delavnice — 19:10; KSI : HVB — 22:14; HVB : SD — 20:10; KSI : SD — 30:16; RD : KSI — 20:14; RD : HVB — 27:15;

Vrstni red: 1. RD, 2. KSI, 3. HVB, 4. SD.

III. skupina: Plavž : Valjarna žice — 19:17; Transport : Valjarna žice — 24:15; Energetika : Plavž — 22:21; Energetika : Transport — 23:3; Plavž : Transport — 17:13; Energetika : Valjarna žice — 21:19;

Uvrstitev: 1. Energetika, 2. Plavž, 3. Transport, 4. Valjarna žice.

IV. skupina: Livarna : Vzdrževanje — 20:16; E-TKR-NG : Vzdrževanje — 16:13; E-TKR-NG : Livarna — 23:22;

Uvrstitev: 1. E-TKR-NG, 2. Livarna, 3. Vzdrževanje.

PRVA POLFINALNA SKUPINA: Jeklarina — KSI — 21:13; Livarna : Energetika — 21:11; Jeklarina : Energetika — 24:16; KSI : Livarna — 16:11; Jeklarina : Livarna — 33:25; KSI : Energetika — 17:15;

Uvrstitev: 1. Jeklarina, 2. KSI, 3. Livarna, 4. Energetika.

DRUGA POLFINALNA SKUPINA: Plavž : Žičarna — 15:18; RD : E-TKR-NG — 18:4; RD : Žičarna — 26:6; E-TKR-NG : Žičarna — 21:8; E-TKR-NG : Plavž — 12:5; RD : Plavž — 32:22.

Uvrstitev: 1. RD, 2. E-TKR-NG, 3. Žičarna, 4. Plavž.

V finali igrajo ekipe: TOZD Jeklarina, delovna skupnost za kadrovske in splošne zadeve (KSI), TOZD Remontne delavnice in delovna skupnost za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje (E-TKR-NG).

Finale bo v petek, 26. oktobra, s pričetkom ob 19.30 v telovadnici osnovne šole Tone Čufar na Plavžu.

T.